דבר

יום שני, י"ט בתשרי תשמ"ח, 12 באוקטובר 1987 ● גליון 19243

היום 12 עמודים ● המחיר 1.00 ש"ח, באילת 87 אג'

היום בדבר
● דיצת המשוכות של גורבצ'וב/ שלמה שפיר
● השיטפון עוד לפנינו/ אמנון אטד
● המסגרת פורמלית – התוכן קיומי/ יהודה גוטהלף
● הכפפה של חריש: ילדי בראזיל/ טובה צימוקי
● עינוי דין/ יצחק בדנר
● בורסה וכלכלה; עכשיו; ספורט; בידור

התקן לב?!
הקדם ועשה מנוי בשח"ל
ניידות לטיפול נמרץ ומעקב רפואי
24 שעות ביממה. טל. 03-330851

גוברת המגמה בין שרי הממשלה להנהיג עונש מוות למחבלים במקרים מסויימים

מת פצוע ההתנקשות בעיר העתיקה ● מאות התפרעו בהר הבית בעת ביקור „הנאמנים" ● נעצרו 12 מפגינים ונפצעו שלושה שוטרים ● בעזה נמשכות המהומות ● זוהה השלישי מהרוגי הג'יהאד

מאת יוסי מלמן, יורם לוי, דני צדוקי ושלי וליגנר, סופרי „דבר"

על רקע המגמה לגבש רוב בעד הנהגת גזר־דין מוות למחבלים תקיים הממשלה בקרוב דיון על נושא זה. ראש הממשלה יצחק שמיר אמר אתמול, כי הוא יצביע בעד הנהגת עונש מוות לחבלים „במקרים בלתי־אנושיים במיוחד". ראש הממשלה מצטרף בכך אל שר התעשייה והמסחר אריאל שרון, שאמר באחרונה כי הוא נוטה לשנות את דעתו ולתמוך עתה בהנהגת עונש מוות. גם במערך יש כמה שרים התומכים בכך ובראשם שר האנרגיה משה שחל.

התביעה להנהגת עונש מוות למחבלים באה על רקע הפיגועים האחרונים והיא מתחזקת לאחר שהירושלמי יגאל שחף, שנורה במוצ"ש בידי מחבל בעיר העתיקה בירושלים, מת מפצעיו אתמול בצהריים.

בשעות אחר הצהריים אתמול הובא שחף לקבורות. בהלוויה השתתפו בין היתר ראש העירייה טדי קולק, סגן השר רוני מילוא, קציני משטרה ומאות בני משפחה וידידים.

שחף מת מפצעיו אתמול סמוך ל־12 בצהריים לאחר שבשעות הבוקר הסתיים ניתוח בראשו שארך שש שעות.

חקירת הרצח מנוהלת על־ידי שירותי הבטחון ומחלק המיעוטים של משטרה ירושלים ומתמקדת בעיקר במישור המודיעיני.

במשטרה ציינו אתמול את ההעזה של מבצעי הפיגוע אשר התקרבו לשוטר והצמידו את האקדח לצווארו.

אתמול התפרעו מאות ערבים בהר־הבית בעת סיורם של „נאמני הר הבית" במקום. במזרח־ירושלים היתה שביתת מסחר כללית, ובעזה נמשכו המהומות והשביתות.

המשטרה הפעילה 200 שוטרים שהשתמשו בכמויות גדולות של גאז מדמיע ואף ירו באוויר לפיזור המפגינים. 12 מהם נעצרו לחקירה ושלושה שוטרים נפצעו באורח קל.

הרקע למהומות היה נסיונם של כמה עשרות חברי תנועת נאמני

(המשך בעמ' 2)

אחד מנפגעי הגאז שהופעל נגד המפגינים בהר הבית מפונה על כתפי חבריו. (צילום: יצחק הררי)

שני קצינים נהרגו בהתנגשות עם משאית של תושב השטחים

סא"ל משה בן־מלך מרמת־ישי וסגן אריה אלון מיוקנעם־עילית יובאו היום לקבורות ● חוקרים האפשרות שההתנגשות היתה מכוונת

מאת יוסי ליבוביץ ושמעון ויים, סופרי „דבר"

סא"ל משה בן־מלך מרמת־ישי וסגן אריה אלון מיוקנעם עילית נהרגו אתמול בהתנגשות רכבם במשאית שנהגה בידי תושב השטחים לא הרחק מקיבוץ יגור.

המשטרה חוקרת את נסיבות המקרה, לאחר שעלתה אפשרות, שלא היתה זו תאונת דרכים רגילה. מהחקירה הראשונית עלה, כי מכונית ה„פיג'ו" שבה נסעו שני הקצינים סטתה כ־15 מטר מהכביש כדי לנסות ולהיחלץ מן ההתנגשות, אך המשאית דהרה אחריה ומחצה אותה.

ראש לשכת התנועה במשטרת חיפה, רפ"ק יהודה סלומון, ציין כי נבדקים כיוונים שונים בקשר לתאונה, חלקם תעבורתיים, ולצידם כיוונים אחרים. הוא הוסיף, כי הכביש שבו אירעה התאונה ישר, ללא מגבלות ראייה, והאחרונה היא אף שנפק.

במשאית לא נתגלו תקלות טכניות או מכאניות. טענת נהג המשאית כאילו נאלץ לסטות מנתיבו מחמת מעורבות של רכב שלישי בתאונה הוגדרה כ„לא סבירה" על־ידי רב־פקד סלומון.

היום יובא הנהג להארכת מעצרו.

התאונה אירעה סמוך לשעה 10.00 בבוקר. משאית מהשטחים, שהיתה עמוסה גרעינים בתפזורת, נסעה לכיוון עפולה. לא הרחק מקיבוץ יגור סטתה לפתע ממסלול נסיעתה לנתיב השמאלי והתנגשה חזיתית במכונית הצבאית, שהיתה

(המשך בעמ' 2)

הכדורגלן שלמה שיראזי [illegible] במסדרון בית המשפט לאחר שהשופט החליט להאריך את מעצרו. (צילום: יצחק הררי)

שיראזי השתולל מוקף אוהדיו אחרי שהשופט האריך מעצרו

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

מעצרו של שוער בית"ר ירושלים שלמה שיראזי הוארך אתמול בפקודת בית המשפט בעשרה ימים. אתמול נודע, כי בחיפוש שערכה המשטרה בביתו של שיראזי נמצא מכתב המעיד על כך שהוא התכוון להתאבד או לפגוע במישהו באמצעות רימון הרסס שנמצא בביתו.

נראה כי שיראזי נעצר משום שלמשטרה היה מידע לפיו הוא מחזיק רימון ולא בגלל החשד שהשתמש בסמים. את המכתב שכתב, ואשר נשא את התאריך של שבת 10 באוקטובר, מסר שיראזי לחוקרים מיד לאחר שנמצא הרימון. במכתב הוא מבקש סליחה מהוריו, ממשפחתו ומאוהדי הכדורגל של בית"ר־ירושלים על כל מה שגרם להם.

למשטרה לא ברור אם התכוון שיראזי לפגוע בעצמו או באחרים באמצעות הרימון, בעיקר נוכח העובדה שהוא אמור

(המשך בעמ' 2)

נקש יבקש מביה"ד בשטראסבורג צו־ביניים לעכב הסגרתו לצרפת

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

פרקליטו של ויליאם נקש, עו"ד רנאלד רוס, ממריא הבוקר לבית הדין האירופי לזכויות האדם שמקום מושבו בשטראסבורג על מנת להגיש שתי בקשות שאושרו בהסגרת נקש.

בקשה אחת מופנית כנגד בקשת ההסגרה של צרפת. המגמה היא לא להביא לביטול ההסגרה לחלוטין אלא להגיש בקשה להעמיד את נקש לדין בישראל או להסגירו זמנית לצרפת למשך משפטו בלבד.

בקשה שניה שיגיש עו"ד רוס למזכיר בית הדין האירופי מכוונת להוצאת מעין צו ביניים, שיקבע כי ממשלת צרפת אינה רשאית בשלב זה לנקוט צעד שיסכל את הבירור המשפטי שיתקיים בפני בית־הדין האירופי.

עו"ד רוס אמר אתמול שכאשר תוגש העתירה בעניין הסגרתו של נקש, על־ידי היועץ המשפטי לממשלה, הוא יגיש בקשה נגדית לבג"צ שלא לקבל כל החלטה עד שימוצה ההליך בבית־הדין האירופי. לדבריו, הוא יבהיר לבית הדין האירופי כי אינו מבקש למנוע את הסגרת נקש אלא לאפשר לו לרצות את עונשו בישראל. בהציגו את המהלך במסיבת עיתונאים שהתקיימה אתמול בירושלים אמר עו"ד רוס, כי בדרך כלל מסתיימים הדיונים בבית־המשפט האירופי לזכויות האדם בהסכם או בפשרה בין הצדדים במועצת המשפט, עוד לפני שהענין נדון בבית הדין עצמו.

הטענות העיקריות אותן יפרוש רוס בפני בית המשפט הן אלה: הסגרת נקש מהווה הפרת סעיף 6 לאמנה, לפיה רשאי כל אדם לזכות במשפט הוגן. לדבריו, עד היום העבירה משטרת צרפת רק חמישה מתוך 71 העדויות בעניינו של נקש.

סעיף 3 באמנה קובע כי אסור להטיל על אדם עונש אכזרי, והדבר נוגד את ההצהרות של שלטונות צרפת לפיהן יושם נקש בבידוד. עוד טען כי הסגרתו של נקש יהיה בה משום הפרת סעיף 8, הקובע כיבוד חיי משפחה.

אלוף פיקוד מרכז עמרם מצנע:

פרובוקציה ערבית גרמה הקטטה במערת המכפלה

הרמטכ"ל, רב־אלוף דן שומרון, משוחח עם מתפללים במערת המכפלה. (צילום: דו"צ)

מאת אוריאל בן־עמי, סופר „דבר"

„במערת המכפלה היתה פרובוקציה של קבוצת מוסלמים שסביר מאוד להניח כי היתה מכוונת", כך אמר אתמול פיקוד המרכז עמרם מצנע, לאחר בדיקת הקטטה בין יהודים לערבים במערת המכפלה בשבת.

האלוף מסר לכתבי השטחים כי כוח צה"ל שהורכב מחיילי מילואים לא נהג כמו שצריך בכך שאיפשר לקטטה לפרוץ.

מן הבדיקה עולה כי בשבת בבוקר נכנס מסע הלוויה עם גופת מוסלמי ל„אוהל יצחק" במערת המכפלה בחברון. החיילים לא הצליחו למנוע את הכנסת הגופה ל„אולם יצחק" שם שרו התפללו אותה שעה יהודים. האלוף מצנע ציין כי רוב הציבור היהודי שהתפלל אותה שעה ניסה דווקא למנוע את הקטטה ורק מיעוט קטן ליבה את המהומה. הוא ציין שהתקרית נסתיימה במהירות

(המשך בעמ' 2)

בפנייה פומבית למנהיגי ישראל

הקונגרס היהודי האמריקאי קורא ללכת לוועידה הבי"ל

מאת סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר").- הקונגרס היהודי האמריקאי ניסח באחרונה נייר עמדה בשאלת תהליך השלום למזרח־התיכון, שנועד להבהיר לאזרחי מדינת ישראל את עיקריה של עמדת הקונגרס, כדי שיהודי ארה"ב יוכלו לתרום תרומה קונסטרוקטיבית לדיון הציבורי המתקיים בישראל על שאלה זו.

נייר־העמדה של הקונגרס, שנוסחו מתפרסם בימים אלה בחמישה עתונים בארץ, הוא צעד ללא תקדים, שכן בפעם הראשונה מובעת בו ביקורת על אספקטים מסויימים במדיניותה של ישראל בנוגע לתהליך השלום. המסמך כולל אזהרה מפני הסכנות הטמונות בהנצחת השלטון על 1.5 מיליון ערבים בגדה המערבית וברצועת עזה, ובין היתר נאמר בו, כי יש אלטרנטיבות ריאליסטיות לסטאטוס קוו, שיש בהן כדי להגביר את בטחונה של ישראל ולמנוע את הסכנה הדמוגראפית, כמו גם סכנות אחרות, הנובעות מהתמשכותו של כיבוש עויין בהכרח.

להלן קרא נייר־העמדה, שהוצא על־ידי נשיא הקונגרס תיאודור ר. מאן ומנהלו בפועל הנרי זיגמן, לישראל לשקול ביתר רצינות את ההצעה לקיום ועידת שלום בין־לאומית. נאמר בו, כי אם יומוסו התנאים המוצבים על־ידי שר החוץ שמעון פרס והמוסכמים על חוסיין מלך ירדן לקיום הוועידה, היא תענה על דרישותיהם של העומדים על קיום משא־ומתן ישיר.

יו"ר ועידת הנשיאים של הארגונים היהודיים בארה"ב, מורים אברם, שיגר מכתבים לראש הממשלה יצחק שמיר ולשר החוץ שמעון פרס ושבהם הוא ביקש להסביר את הבעת העמדה של יהודי ארה"ב ואת נסיונם להשפיע על מדיניותה של ישראל. באיגרותיו, שבאו בתשובה לאיגרות נפרדות של

(המשך בעמ' 2)

שמיר מוכן ל„התאמות" לאפשר מו"מ עם ירדן

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

ראש הממשלה יצחק שמיר אומר, כי הוא מוכן „לעשות התאמות בהסכמי קמפ דיויד" כדי לאפשר לירדן להכנס למשא ומתן לשלום עם ישראל.

בראיון ששודר אתמול בגלי צה"ל לא ציין ראש הממשלה באילו „התאמות" מדובר, אך אמר שחוסיין מלך ירדן טעה כאשר טען באו"ם שלשום ש„מחנה הימין" בישראל מונע את השגת השלום. „על חוסיין לדעת שכל המחנות בישראל רוצים שלום" ציין ראש הממשלה.

שמיר הוסיף, כי הדרך הטובה ביותר לשלום היא במשא ומתן ישיר ולא בוועידה בינלאומית.

שבועון קאהירי מספר

הוד ביקר 3 פעמים באיראן ופגש חומייני

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לעניני ערבים

מפקד חיל האוויר לשעבר מרדכי הוד ערך בשנתיים האחרונות לפחות שלושה ביקורים חשאיים באיראן. כך מוסר השבועון הקאהירי „אאח'ר סאעה" מפי סוחר נשק אוסטרי שעשה עיסקות נשק עם האיראנים. סוחר הנשק, שהעתון לא נוקב בשמו, טוען כי הוד עצמו סיפר לו על אודות ביקוריו החשאיים באיראן.

לפי גירסה זו נועד הוד במאי אשתקד בטהראן עם האיאטוללה ח'ומייני בכבודו ובעצמו. בפגישה זו נדהם הוד לגלות שח'ומייני הישיש „מיטיב לדבר עברית". ח'ומייני שאל את הוד בעברית, על פי אותה גירסה, אם שר החוץ פרס רציני בכוונותיו להביא לכינוסה של ועידה בין־לאומית, ואם תסכים ישראל להחזיר את הגדה המערבית לריבונות ירדנית במסגרת הסדר שלום.

לדברי אאח'ר סאעה ביקוריו של הוד בטהראן יצאו לפועל ביוזמת גנרל איראני בשם עלי אחמדי, שיצר קשרי שיתוף פעולה עם ישראל כבר בראשית שנות ה־80. סוחר העסק האוסטרי טען לפני כתב אאח'ר סאעה שבתום ביקוריו של הוד בטהראן עלה בידו לחתום על עיסקת נשק גדולה עם האיראנים, שבמסגרתה סיפקה ישראל לאיראן חלקי חילוף למטוסי פאנטום וטילי ים־ים מסוג „גבריאל". יצויין שלידיעה זו אין אישור ממקורות אחרים.

בראיון ישיר לטלוויזיה הצרפתית

פרס: רק אייכמן הוצא להורג במדינת ישראל וכך זה צריך להישאר

מאת גדעון קרן, סופר „דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל„דבר").- אלמנתו של נשיא מצרים ג'יהאן סאדאת והזמר אנריקו מסיאס התגייסו אתמול לעזרת שמעון פרס במהלך תוכנית מיוחדת בטלוויזיה הצרפתית, שהוקדשה לתהליך השלום באיזור וליום השנה השישי לרצח סאדאת.

שמעון פרס ואנריקו מסיאס רואיינו ישירות בירושלים, וג'יהאן סאדאת הוקלטה בקאהיר. באותה תוכנית הופיע גם נציג אש"ף בפאריס איברהים סוס.

שמעון פרס אמר בתשובה על דבריו של יצחק שמיר בנושא עונש מוות למחבלים, כי העונש כבר קיים בישראל, אך מעולם לא הופעל וכי, לדעתו, אין לשנות מדיניות זו. האדם היחיד שהוצא בידי ישראל להורג היה אדולף אייכמן, וכך זה צריך להישאר.

פרס אמר, כי הוא אופטימי לגבי סיכויי תהליך השלום לאחר פגישותיו עם מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ ושר החוץ הסובייטי אדוארד שווארדנדזה. עמדת שולץ ברורה, ובעת ביקורו בישראל הוא ינסה לקדם את תהליך השלום. לדעת פרס, על הוועידה הבין־לאומית להתכנס עוד בסוף השנה או בתחילת השנה הבאה. פרס שלל כל משא־ומתן עם אש"ף, שהוא, לדבריו, קואליציה נטולת כושר החלטה פוליטית. „אנו יכולים היום לעשות שלום עם משלחת ירדנית־פלשתינית ועם פלשתינים המייצגים באופן אותנטי את שאיפותיו וגדולו של העם הפלשתיני", אמר.

ג'יהאן סאדאת סיפרה, כי היא מקיימת יחסים טובים וידידותיים עם שמעון פרס ועם עזר וייצמן. על בגין אמרה, כי בעלה כיבד אותו, אף כי היה איש קשה.

אנריקו מסיאס אמר, כי לאחר סאדאת, שמעון פרס הוא האישיות השנייה המהווה „סיכוי לשלום" והוא היה רוצה להתייצב לימינו במאמציו.

בוא ותראה איך פועלים טוב יותר

אני מקבלת עכשיו ריבית גבוהה יותר בתכנית הברירה "מטמון דולר-מדד" וזכות להלוואה כבר בתום שנתיים.

בנק הפועלים

חוסיין מלך ירדן ערך אתמול ביקור קצר במצרים וקיים שיחות מדיניות עם הנשיא מובארק. במוקד השיחות עמדה היוזמה לכינוס ועידת פסגה ערבית מיוחדת ברבת־עמון ב־8 בנובמבר והמאמצים שעושה המלך להצלחתה. שופרות ההסברה הלוביים מחו אתמול על ביקורו של חוסיין במצרים וקראו למדינות ערב לשקול מחדש את נכונותן להשתתף בוועידת הפסגה. (צילום: א.פ.)

מחאות מירדן וממצרים על המדיניות התקיפה בשטחים

קאהיר (רויטר).- ירדן ומצרים העבירו אתמול מחאות רשמיות לישראל על טיפולה בתקריות האלימות שהיו ברצועת עזה ובהר הבית. מיופה הכוח הישראלי בקאהיר זומן למשרד החוץ המצרי שם נאמר לו כי „ידי במטורפנים לא תמשים אין בו כדי לקדם את נושא השלום וליצור את האווירה המתאימה לכינון שלום ויציבות".

ברבת־עמון גינה שר החוץ של ירדן עבדול עזיז אל־חיאס את מה שכינה „הנסיונות הישראליים להשתלט על מסגד אל־אקצה". „טענתם כי הם מצאו שרידים יהודיים מתחת למסגד לא נועדה אלא להצדיק את המקד החפירות הארכיאולוגיה בתחום המסגד, שבו נמצאו רק שרידים מוסלמיים מתקופת בית אומייה", הוא אמר.

העתון המצרי „בלאמה" טוען, כי הנשיא מובארק הורה לשר החוץ המצרי להקפיא את כל המגעים המדיניים עם ישראל בשבועות הקרובים עד כינוס ועידת הפסגה הערבית בחודש הבא. לדברי העתון נודע לו ממקורות יודעי דבר, כי מטרת צעד זה היא לאפשר את התקרבותן של מצרים למדינות ערב האחרות ולסכל כל נסיון לסכסך בין מצרים למדינות ערב במגמה למנוע קבלת החלטה בדבר חידוש חברותה בליגה הערבית.

חידושים באמצעים שצה"ל מפעיל בשטחים:

רימון מנתר, קליעי נחושת וגומי ג'יפ עם צופר ומחסום דוקרנים

מאת אוריאל בן־עמי, סופר „דבר"

צה"ל מחדש את אמצעי הלוחמה והסיטוריה ביהודה ושומרון. כך נמסר אתמול בפגישת כתבי השטחים עם אלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע. האלוף מסר, כי בשנה החולפת לא חלה עליה במספר הפיגועים ביו"ש לעומת אשתקד.

במסגרת ההערכות החדשה יפעיל צה"ל מכונית מיוחדת להתזת מים, גאז וצבע לצורך פיזור הפגנות מתוצרת קיבוץ בית־אלפא. תכולת המכונית כ־600 ליטר והיא יעילה לטווח של כ־70 מטר. המכונית נמצאת לפני שימוש משטרת ישראל והיא עומדת לרשות צה"ל ... בקרוב ... כאמור צה"ל ... בשטחים.

כן פיתח צה"ל ג'יפ צבאי מיוחד לתנאי השטח ביו"ש, ובו שישה מושבים וכן מערכת כריזה צופרת ומדברת. הוא נושא עמו באורח־קבע מחסום־דוקרנים המיועד לפריסה מהירה, עוד בשימוש רימוני גאז חדשים, המורכבים על רובי ה־16 ו„גליל", ואינם ניתנים לכיבוי בדלי מים והם מנתרים בנחיתתם על הקרקע באופן שלא ניתן לגעת בהם.

כן פיתח צה"ל רובה צלפים בקוטר 0.22 מ"מ לכדורי נחושת, שיופעלו בהוראת קצין בלבד כלפי מסיתים ומובילי הפגנות. כוונת צה"ל, למנוע בכך ירי לעצירות חשוד בנשק חם. במסגרת זאת פיתח צה"ל גם רובה־גומי היורה 15 כדוריות גומי בטווח של כ־30 מטר.

בפגישה עם אלוף מצנע נמסר אתמול, כי כוחות הבטחון גילו הישגים בחשיפת פעילות חבלנית ... צויינת, אך ציין, כי אין פירוש הדבר שכל הפעולות נחשפו. הוא מסר, כי עדיין אין קצה־חוט לאיתור רוצחו של הילד רמי חבה באלון־מורה, לרוצחם של עפרה וטל מוזס, וכן לחוליית המחבלים שהשליכה רימון שפצע 13 רוכבי אופניים במרכז ירושלים.

פורת חזר מחו"ל ומתחיל בבירורים

דממת השידורים נמשכת; הערוץ השני מכין סרטים

מאת רמי ליוי, סופר „דבר"

מנכ"ל רשות השידור אורי פורת שב אתמול ארצה והתעדכן מיד בנושא השביתה מפי יו"ר הרשות מיכה ינון. היום יפגוש פורת את הממונה על השכר באוצר יעקב דנון ונציגים מטעם ... דרכי פעולה אפשריות בעניין השביתה. בינתיים נמשכת דממת השידורים ברדיו ובטלוויזיה.

פורת אמר שעל ההנהלה לנקוט צעדים נמרצים במטרה למצוא פתרון כולל לכל עובדי הרשות והוסיף כי הרשות מחוייבת על־ידי בריניות האוצר. עם זאת אמר כי „לעתונאים ברשות יש בעיה קשה של שכר נמוך". פורת סבור כי עובדי הרשות העתונאים זכאים ל„יחודיות" שכן אין עבודתם דומה לכל עבודה אחרת בסקטור הציבורי, ואפילו לא לעבודה בעתונות הכתובה. „כדי לזכות בייחודיות עליהם להסכים לצעדי ייעול וחסכון ולעבוד על פי נהלים והסכמים שיביעו „ייחודיות זו", אמר פורת בציינו כי בימים אלה הוא עובד על תוכנית בעניין זה.

פורת הורה לעובדים שאינם שובתים (מנהלים וטכנאים) לעבוד בהתכונת מצומצמת ללא שעות נוספות. בימים הקרובים יבוטלו כל הנסיעות לחו"ל ויוחזרו המכוניות השכורות שברשות. לא יועסקו עובדי חוץ, ויבוטלו כל השירותים החיצוניים.

הרשות נענתה לבקשתו של השר גד יעקבי, באמצעות מנכ"ל משרד התקשורת לאשר הקרנת סרטים נוספים בערוץ השני. הדבר ייעשה לאחר שיובהר שאין לאיגוד בעלי בתי־הקולנוע התנגדות ושאין הדבר נוגד הסכמים קודמים.

דבר DAVAR
המאוחד עם למרחב
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
מנהל כללי אמנון ברנעי
המו"ל - „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס דבר בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (קוים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג 16
בית מאוריה קומה ג
טלפון 242203, מ. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, מ 33106

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	10	11 -	גשום
אמסטרדם	13	14 -	בהיר
באנוס איירס	18	27 -	גשום
הלסינקי	7	14 -	בהיר
הונג קונג	26	30 -	בהיר
וינה	11	19 -	גשום
ז'נבה	4	16 -	גשום
טוקיו	17	22 -	מעונן
טורונטו	3	13 -	מעונן
יוהנסבורג	13	26 -	בהיר
לונדון	6	13 -	בהיר
ליסבון	12	17 -	גשום
מדריד	7	13 -	מעונן
מונטריאול	6	14 -	מעונן
ניו יורק	10	17 -	מעונן
סאן פאולו	16	31 -	מעונן
פאריס	5	18 -	מעונן
פרנקפורט	20	11 -	בהיר
ציריך	10	14 -	גשום
ריו דה ז'נרו	16	34 -	בהיר
שטוקהולם	9	12 -	מעונן
שיקאגו	3	9 -	מעונן

תל־אביב: רח' בן־יהודה 1, טל. 652... ירושלים: רח' יפו 30, טל. 231373 חיפה: דרך הים 2, טל. 384655 באר שבע: רח' האבות, טל. 35282

swissair

שמיר, הלל ורבין בירכו 50,000 באי הסהרנה

(עי).- „לימיר בכורת העדות כפי שזה בא לביטוי בחגיגות הסהרנה הדומות להן, לא ימנע את תהליך המשך מיזוג הגלויות כדי שנהפוך לעם אחד" – הצהיר ראש הממשלה יצחק שמיר, בברכו את באי ה„סהרנה" שמילאו עד אפס מקום את הפארק הלאומי באשקלון.

שר הבטחון יצחק רבין עמד אף הוא על כך שכל שבט תרם את חלקו בגיבוש העם ואין זה פוגע באהרותו ובאהבת המולדת.

יו"ר הכנסת שלמה הלל הדגיש בדבריו שבמבט לאחור אנו רואים היום איזה נס קרה לעם הזה שעלה על כפו וזקניו למדינה שהוקמה לפני 40 שנה, וביום אין יהודים בכורדיסטן שבה מתנהלים קרבות דמים.

שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו, בעצמה יוצאת כורדיסטאן, הדגישה להיא גאה ביוצאי כורדיסטאן על השגיהם בבנית המולדת.

אלוף פיקוד הדרום יצחק מרדכי הזכיר ל־50,000 הנאספים שגלות בבל היא שהביאה את המספד „אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני", וקרא לבני עדתו להתגייס ליהדות הלוחמת.

לאחר שכל האישים והמכובדים בעצרת עזבו את המקום, הגיע מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס, שנטל חלק בשמחת בית השואבה שקיימו העדה ערכו בפארק הלאומי.

הוצאת „הדר" נמכרה להוצאת זמורה־ביתן

מאת יוסי מלמן, סופר „דבר"

הוצאת הספרים „הדר" נמכרה להוצאת זמורה־ביתן. העסקה בין בעל הוצאת „הדר" יעקב (יואל) עכרבי לאוהד זמורה סוכמה לפני כשבועיים.

יעקב עכרבי היה עד קום המדינה קצין הבהד־עין של האצ"ל. הוצאתו הוציאה לאור ספרות טובה ובה בספריהם של ז'אן פול סארטר והד שהה. אך בייחוד התמחתה בהוצאתם לאור של ספרים על ארגוני המחתרות. בין השאר הוציאה גם מספריו של מנחם בגין. בגין הבטיח בזמנו, כי ידאג למכירת ספרים רבים אך לא עמד בהבטחתו. עתה החליט עכרבי להעביר את הזכויות על ספריו לזמורה ביתן.

כינוס על הדמוגראפיה היהודית – בירושלים

מאת סופר „דבר"

כינוס עולמי לבעיות הדמוגראפיה היהודית בעולם בהשתתפות אנשי מדע בכירים מישראל ומחו"ל ייפתח בשבוע שלאחר החג בירושלים.

הכינוס, שבפתיחתו ישתתף נשיא המדינה חיים הרצוג ואשר יינעל על־ידי ראש הממשלה יצחק שמיר, יתקיים במכון ואן־ליר בירושלים מ־19 עד 22 באוקטובר.

מושב מיוחד יוקדש לבעיות הקהילות היהודיות במזרח־אירופה וישתתפו בו נציגים מבולגריה, הונגריה יוגוסלאוויה, מזרח־גרמניה, פולין, צ'כוסלובקיה ורומניה. הקונגרס היהודי העולמי עומד לקיים קבלת פנים מיוחדת לנציגי הקהילות היהודיות במזרח־אירופה. לפני הנעילה יהיו משתתפי הכינוס העולמי אורחיו של יו"ר הכנסת שלמה הלל.

פרובוקציה

(המשך מעמ' 1)

בשל פעולה טובה של הכוח הצבאי במקום, שפעל נכון רק ברגע שמסע הלוויה כבר נכנס ל„אולם יצחק".

„אין ספק שהאירוע הוא חמור ויכול היה להיגמר באופן גרוע יותר". ציין אלוף מצנע. הוא הוסיף כי האירוע נמשך כ־3 דקות בלבד וכי גם ביום כיפורים היה אירוע דומה שנסתיים בבהירות ללא עימות בין יהודים לערבים.

אלוף מצנע אמר, כי עדיין לא ברור אם אנשי הצבא האחראים להקרית יועמדו לדין. הוא אמר כי רצוי שבמערת־המכפלה הנחשבת למקום הרגיש ביותר ביו"ש ישהה כוח צבאי קבוע, שיוכל היטב את הנהלים במערה וימנע בכך תקריות דומות בעתיד.

שיראזי השתולל

(המשך מעמ' 1)

היה לנסוע בשבת המשחק בנתניה שם יש לו אויבים רבים בשל התבכבותו הפלילית הקודמת.

בחקירתו הודה שיראזי בהחזקת הרימון וטען כי מישהו ניסה למלכד את מכוניתו לפני כעשרה ימים. המשטרה לא מאמינה לגירסתו ומשום כך ביקשה להאריך את מעצרו ב־15 יום.

בדיון בבית־המשפט טען הסנ־גור, עו"ד יאיר גולן, כי המזרקים שנתפסו בביתו של שיראזי היו חדשים והם חלק מציוד שקיבל כדוגמאות מחברה לשיווק תרופות וציוד רפואי כדי לעניין את האגודה ברכישתם. לדבריו ניתן לברר את הנושא בחקירה מהירה.

בתגובה לשאלת גולן איסר נציג מחלק הפשעים של משטרת ירושלים, מפקח בנציון לוי, כי ידוע למשטרה שהוטמעו נגד שיראזי איומים. בהסתמך על חומר חסוי רב קבעה השופטת מרים ברנשטיין שמדובר בעבירות חמורות ובחשש לפגיעה בחיי אדם, ולכן ציוותה להאריך את מעצרו של שיראזי.

בבית־המשפט התקהלו עשרות מאוהדיו של הכדורגלן, שלא הסתיר את זעמו מהחלטת השופטת וצעק והשתולל.

מזג האוויר

נאה. גובה הגלים מ־40 עד 80 ס"מ. טמפרטורות המים 24 מעלות.

הטמפרטורות החזויות: ירושלים: 14־24; רמת־הגולן: 15־28; נהריה: 18־26; צפת: 15־25; חיפה: 19־28; טבריה 16־30; נצרת: 17־26, עפולה: 18־30; שומרון: 16־26; תל־אביב: 19־28; לוד: 17־27; יריחו: 17־31; עזה: 18־26; באר־שבע: 15־28; אילת: 19־33.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור להקלה לתוספת לאחור בניה ברחוב אופיר מס' 36 א' גוש 6625 חלקה 651
תיק בנין א' 036–2/814
בקשה מס' 870681
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת והטלפון.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. ממפי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

שולץ יפגוש אידה נודל

מאת יוסי מלמן, סופר המדיני של „דבר"

שר החוץ של ארה"ב ג'ורג שולץ ייפגש במהלך ביקורו בארץ עם אידה נודל. הפגישה תהיה או ביום ו', מיד עם הגיעו של השר האמריקאי לארץ או ביום א'.

אידה נודל תגיע לישראל ביום ה', מוצאי שמחת תורה.

יוזם הפגישה הוא השר שולץ עצמו, המבקש לאותת באמצעותה לברה"מ על החשיבות הרבה שהממשל בוואשינגטון מייחס לנושא זכויות האדם וזכות ההגירה של היהודים.

לאחר ביקורו במזרח התיכון יצא שר החוץ שולץ באמצע השבוע הבא לפגישתו במוסקווה עם עמיתו הסובייטי, ויכין את סדר היום של פגישת הפסגה הצפויה בנובמבר בין הנשיא רייגן למזכ"ל גורבצ'וב.

מדרגות המס יעודכנו ב־9% בנובמבר

מאת אמנון אמיר, כתב הכלכלי של „דבר" בירושלים

משרד האוצר יעדכן בתחילת החודש הבא את מדרגות המס ואת נקודות הזיכוי בכ־9 אחוזים.

שיעורו הפורמלי של העדכון ייקבע ביום ד' השבוע, לאחר פירסום מדד ספטמבר.

עדכון מדרגות המס יהיה בשיעור גבוה יותר משיעור תוספת היוקר, שתשולם אף היא בתחילת נובמבר, ותסתכם ככל הנראה בכ־6 אחוזים. כתוצאה מכך תגדל התוספת נטו באחוז נוסף ותסתכם בכ־7 אחוזים בממוצע.

גם קיצבאות הילדים יעודכנו ב־9 אחוזים וכתוצאה מכך יגדל סכום הקיצבה לכל ילד מ־42 ל־46 ש"ח.

קיסר ייפגש עם ראשי ממשלות ספרד ונורווגיה

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר אמור להיפגש היום עם ראש ממשלת נורווגיה, גב' גרו הרלם ברונטלאנד, במסגרת סיורו בחמש מדינות באירופה, כאורחם של האיגודים המקצועיים.

מנורווגיה ימשיך קיסר לשוודיה, שגם בה הוא עשוי לפגוש אישיות ממלכתית. תחנתו האחרונה במסעו באירופה תהיה ספרד, שם כבר נקבעה לו פגישה עם ראש הממשלה פיליפה גונזלס. יחסי ההסתדרות עם האיגודים המקצועיים בספרד התהדקו מאז עליית הסוציאליסטים לשלטון ... חודשים התקיים באריש סימפוזיון משותף לשני האירגונים.

למסעו של קיסר מתלווה הנציג הקבוע של ההסתדרות במערב אירופה, דני אופיר, שמושבו בבריסל.

גופת גבר נמצאה ליד הר עמשא

(עי).– גופת גבר במצב רקבון התגלתה אתמול בקירבת הישוב הר עמשא שבדרום הר חברון. זהותו אינה ידועה עדיין.

חברי הקיבוץ מצאו בחורשה סמוכה רגל אדם במצב רקבון. המשטרה הוזעקה לאיזור ולאחר זמן מה נמצאה לא הרחק משם גופת הגבר. למקום הובאה המעבדה לזיהוי פלילי של המשטרה.

הקונגרס

(המשך מעמ' 1)

שמיר ושל פרס, מבחין אברם בין מה שהוא מכנה „עניינים הנוגעים לנושאים יהודיים משותפים" כמו, למשל, שאלת הגירת יהודי ברה"מ ואם יש לשלול מהם את מעמד הפליטים בארה"ב, לבין מה שהוא מכנה „עניינים שלהם השפעה על עצם קיומה של המדינה ועל ריבונותה".

אברם מטעים, כי לוועידת הנשיאים מסורת ארוכה של איפוק במתן עצות לישראל ב„עניינים הנוגעים לבטחונה". עם זאת הוא עומד על כך, שהתחברות בוועידת הנשיאים, אין בה כדי להגביל את זכותם של הארגונים המאוגדים בה לנקוט עמדות עצמאיות על־פי ראות עיניהם.

ותיקי „בר גיורא" ו„השומר" בכפר־גלעדי אחרי 80 שנה

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בעמקן

„יש לנו לא רק זכרון עבר, אלא גם משמעות למעשה, כי גם היום, 70־80 שנה לאחר אותם אירועים היסטוריים, הנתונים אולי השתנו, אך הצורך בהליכה משותפת של ההתיישבות על כל צורותיה עם צורכי הגנה ובטחון נשארו כבשק וכסוד הקיום של מדינת ישראל" – כך אמר אמש שר הבטחון יצחק רבין וותיקי „השומר" ובני משפחותיהם שנערך בכפר־גלעדי.

הכינוס נערך במלאת 80 להקמת ארגון „בר גיורא" שממנו יצאו אנשי „השומר". בתחילת הכינוס עלו משתתפיו לקברות חללי „השומר" ומתיו הקבורים בכפר גלעדי. במקום נערכה אזכרה ולאחריה ביקרו המשתתפים במוזיאון שבקיבוץ המנציח את פועלם של אנשי התנועה. בשעות הערב נערכה בקיבוץ עצרת אזרקולית לציון האירוע.

מבין ותיקי „השומר" נותרו היום בין החיים ארבעה אנשים, והם יהודית ונחום הורוביץ ויוסף מלמוד, חברי כפר־גלעדי.

שני קצינים נהרגו בהתנגשות

(המשך מעמ' 1)

בדרכה לכיוון חיפה. סא"ל ברמלך וסגן אלון נהרגו במקום.

נהג המשאית, תושב השטחים כבן 30, נמלט מהמקום מחשש שיותקף והתייצב בלשכת התנועה במשטרת חיפה שם מסר עדות ונעצר.

חוקרי לשכת התנועה שהגיעו למקום התאונה גילו את המשאית כשהיא טעונה על ה„פיזור" המרוסק. צוותים של מכבי־האש עמלו במשך זמן רב כדי לחלץ את הגופות.

סא"ל משה ברמלך מרמת־ישי יובא למנוחות היום בשעה 15.00. ההלוויה תצא מבית המשפחה ברמת־ישי לחלקה הצבאית במקום.

ארונו של סגן אריה אלון ביוקנעם־עילית יובא מבית־החולים רמב"ם בחיפה בשעה 13.00 אל בית העם ביוקנעם. משם ייצא מסע ההלוויה בשעה 14.00 אל בית העלמין במקום.

הלם ברמת־ישי ויוקנעם

הלם וזעזוע עמוק שוררים ברמת־ישי וביוקנעם הסמוכות בעמק בעקבות מותם של סא"ל משה ברמלך וסגן אריה אלון בתאונת דרכים אתמול בבוקר ליד קיבוץ יגור.

סא"ל ברמלך מרמת־ישי שהיה בן 32 במותו, שירת כמג"ד יחידת שדה של הנח"ל וסגן אלון מיוקנעם עילית היה קצין המודיעין של היחידה.

סא"ל ברמלך יצא אתמול בבוקר מביתו בדרכו לאסוף את חברו ולהמשיך ליחידתם בגולן. בצומת גלמה על כביש נצרת־חיפה, הצטרף אליו חברו והם המשיכו יחד עד צומת יגור, שבקרבתו אירעה התאונה הקטלנית.

סא"ל ברמלך נולד וגדל ברמת־ישי. הוא היה בוגר הפנימיה הצבאית שליד בית הספר הריאלי בחיפה וכל חייו, כך העידו אתמול מכריו, הקדיש לצבא. הוא נחשב לקצין ומפקד מעולה ובצה"ל ניבאו לו קריירה צבאית מרשימה. „הוא חי, נשם ואכל צבא והיה גבר לא נורמלי", כינו אותו אתמול בעיירת הולדתו.

ברמלך היה הקצין הגבוה ביותר מבני רמת־ישי. הוא עמד לסיים בעתיד הקרוב את בניית הווילה למשפחתו. הניח הורים, אברהם ויפה ברמלך, מוותיקי הישוב, אשה, מוניק, ושני ילדים, נועה בת חמש וחצי וטליה בת שנה. להוריו עוד חמישה בנים ובנות. הלווייתו של סא"ל ברמלך תערך היום בשעה שלוש ברמת־ישי.

לאיראן טילי־כתף „סטינגר" הודיע ראש הממשלה מוסאווי

בגדאד (א.פ. ורויטר).– ראש ממשלת איראן מיר חוסיין מוסאווי אמר אתמול, כי ברשות הצבא האיראני אכן מצויים טילי־כתף אמריקאיים מדגם „סטינגר" וכי מציאותם של אלה ממחישה את האיוולת שבהטלת אמבארגו על מכירת נשק לאיראן.

מוסאווי אמר, כי איראן רוכשת כלי נשק מתוחכמים בעיקר לשם העתקתם לצורך ייצור עצמי. „נערכים עתה אצלנו מחקרים מעמיקים ביותר כדי לייצר טילים דומים ל„סטינגר", אמר מוסאווי. „עשינו זאת עם הטיל „לאו", אחד הטילים נגד טנקים המתוחכמים ביותר, והגענו לתוצאות נאות. כמו כן, הכנסנו שיפורים מרחיקי לכת במטוסי „אף־14" שלנו".

שני אנשי צוות וארבעה נוספים נעדרים עדיין מן המיכלית האיראנית הענקית רגל ליברי „רובה", שנפגעה שלשום בשעת לילה מאוחרת בידי מטוסי חיל־האוויר העיראקי.

אתמול הודיע דובר צבאי עיראקי כי טיל איראני פגע בבגדאד שלשום בשעת לילה מאוחרת. בהתפוצצות הטיל נהרגו, לדבריו, ונפצעו אזרחים, בהם נשים וילדים. איראן טוענת מצידה, שהטיל פגע בקטרקסין „אל־ראשיד" הסמוך לבגדאד, אך הדובר העיראקי הדגיש כי נפגעו רובע מגורים. איראן הודיעה, כי הטיל שוגר כגמול על הפעלת כלי־נשק כימיים על־ידי עיראק נגד מטרות אזרחיות וצבאיות באיראן.

שיירה של ארבע מיכליות כוויתיות מלוות באניות חיל הים האמריקאי נכנסה אתמול למפרץ לפנות בוקר בחסות החשיכה. זוהי השיירה הי"ו במספר.

מגמה: עונש מוות למחבלים

(המשך מעמ' 1)

הר־הבית לעלות במאורגן לסיור בהר, אולם מקורות משטרתיים מסרו כי „היתה גם הסכמה מצד תושבים ... מיר ירושלים למנוע אלימות". על פי התכנון היו אמורים נאמני הר־הבית לבקר בהר במשך כשעתיים בקבוצות קטנות, מבלי לערוך תפילה וזאת בתיאום עם המשטרה.

כחצי שעה לפני שהחלה העליה לרגל התקבצו מאות צעירים ערבים משולהבים וחסמו את הכניסה באיזור שער המוגרבים תוך צעקות „אללה אכבר". המשטרה יחד עם הנהלת הווקף ביקשה מהם להתפזר אולם הצעירים לא נשמעו לבקשה, ואף היכו כמה משוטרי הווקף שביקשו מהם לסגת. המשטרה הכריזה על ההפגנה שהיא בלתי חוקית ובתגובה זרקו הצעירים בקבוקים ואבנים לעבר השוטרים. אז הורה מפקד משטרת ירושלים, תנ"ץ יוסף יהודאי, לפזרם באמצעות גאז מדמיע. המתפרעים ברחו ושוטרי מג"ב דלקו אחריהם כשהם יורים מדי פעם פצצות גאז נוספות.

סופר „דבר" מציין כי אחרי הגאז התפזרו לכיוון רחבת הכותל המערבי ומאות המתפללים נסו בבהלה עד שהשפעת הגאז נמוגה.

בצל באמבולנס

צעירים רבים מהמפגינים מצאו מחסה בתוך המסגדים בשעת פיזור ההפגנה, ולאחר שהגאז התפזר הם יצאו שנית והחלו לקרוא קריאות לאומניות לעבר השוטרים.

המשטרה היתה נחושה בדעתה לקיים את הסיור של נאמני הר הבית, ומפקד משטרת ירושלים אמר: „לא רצינו שבגלל ההתפרעות הם יקבעו מי יעלה או לא להר הבית". אנשי משמר הגבול שבו וירו פצצות גאז מדמיע לעבר המתקהלים ואף ירו כמה יריות אזהרה באוויר. בשלב זה גם ניתקה המשטרה את מערכת הרמקולים המשמשת את המואזין. לתוך הר הבית נכנסו גם אמבולנסים ערביים כשצפירות מחרישות אוזנים, תוך שהם מסתובבים אנה ואנה בחיפוש אחר נפגעים. אחד האמבולנסים נעצר משום שהוביל מטען של בצל, המסייע להתגבר על השפעת הגאז המדמיע, לשם חלוקתו למתפרעים.

לבסוף סיירו יו"ר נאמני הר הבית גרשון סלומון ועוד ארבעה חברים בהר ... אפשרה המשטרה לשאר החברים בתנועה לסייר.

בעבור ארבע שעות חזר השקט על כנו ובתום תפילת הצהריים התפזרו המתפללים המוסלמים וכוחות המשטרה כאחד.

גינוי לתוקפנות

המועצה המוסלמית העליונה פרסמה אתמול גילוי דעת חריף ביותר המאשים את שלטונות ישראל בתוקפנות כלפי המסגדים בהר הבית.

בהודעת המועצה מתוארים האירועים שהביאו למהומות אתמול, ובמהלכם „נפגעו עשרות מגאז מדמיע".

מקורות במטה ירושלים מסרו אמש כי לבית־החולים „אל־מקאסד אל־חיירייה" הובא הנער נאצר אבו־דמיילה בן 16 כשהוא פצוע מירי כוחות. הוא נותח ויצא מכלל סכנה. הוא נפגע כנראה מירי של חיילים שחשו בו כי ידה אבנים על אוטובוס באיזור הר־הזיתים. הנער עצמו סירב למסור פרטים על נסיבות פציעתו.

הפגנות ונסיון לשביתת מסחר היו אתמול בשכם. נמסר כי צה"ל אילץ את הסוחרים לפתוח את החנויות. הפרות סדר היו גם על כביש ירושלים – רמאללה ליד מחנה הפליטים קלנדיה.

תקריות בעזה

סמוך לשעה 9 בבוקר אתמול הושלך בקבוק תבערה לעבר הכניסה למחנה הפליטים שאטי ברצועת עזה. לא היה נזק ולא היו נפגעים. סמוך לאותה שעה נמצא רימון־דמה ליד כיכר פלשתין בעזה. כוחות הבטחון ערכו סריקות באיזור.

רוב החנויות בעיר היו סגורות אתמול ושביתת המסחר היתה כמעט כללית. לאורך כבישי הרצועה סבבו סיורים רגליים של חיילי צה"ל, שהפגינו נוכחות מוגברת באיזור.

גורמים בעזה מעריכים כי המהומות הפוקדות את הרצועה בימים האחרונים עברו את נקודת השיא שלהן. עם זאת המצב בה ממשיך להיות מתוח ... השלושה היא למנוע הסלמה במצב. ראש המינהל האזרחי, תא"ל שייקה ארז, שסיים את תפקידו באיזור בערב סוכות, ומאז הוא מכהן כראש המינהל האזרחי של יהודה ושומרון, עדיין שוהה במפקדתו בעזה ואתמול כינס את האחראים השונים במינהל האזרחי והנחה אותם כיצד לפעול להרגעת הרוחות.

בדרכו למפקדתו נתקל תא"ל ארז במחסומים בוערים שאותם הקיפו מתפרעים. הוא הפעיל את הצוות המיוחד למקרי חירום שברכבו, הצעירים ברחו ומכוניתו עברה מבלי להיפגע. המינהל האזרחי לא ביטל את מסיבת הפרידה שנערכה להיום לתא"ל ארז. ההערכה במימשל כי לצורות המצב הנוכחי ברצועה יופיעו למסיבה עשרות העותים מכל חוגי הציבור שהוזמנו אליה.

צוותי טלוויזיה זרים נמצאים בעזה והם מתמקדים בעיקר בשכונת סג'איה, שבה התרחש הקרב ביום ג' שעבר. האיזור סגור עדיין על־ידי הצבא.

אתמול הוסר הסגר הימי מעל איזור רצועת עזה והעוצר בוטל. אלוף פיקוד הדרום האלוף יצחק מרדכי, נפגש עם נכבדים מקומיים והבהיר להם כי אם לא יפעלו להרגעת הרוחות ולא ייפסקו הפרות הסדר והפיגועים, תוכבד היד.

אתמול הותר לפירסום כי השלישי מבין שלושת הרוגי ההיתקלות עם כוחות הבטחון לפני כשבועיים בעזה הוא מוסבאח אסדי ממחנה הפליטים מועזאוי, איש הג'יהאד האיסלאמי, והוא אחד משישת הבורחים שנמלטו מכלא עזה ב־18 בחודש מאי. שניים אחרים מהבורחים היו בין ארבעת ההרוגים בהיתקלות בערב החג. אחד מהשישה נתפס סמוך למועד הבריחה.

לחברתנו שרה שטרית
איתך באבלך במות
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה הראשית

אנו משתתפים בצערה של חברתנו לעבודה
חיה חמו
במות
אביה ז"ל
תנובה
סניף מחוז חיפה
ההנהלה והעובדים

בצער רב אנו מודיעים
על פטירתו של יקירנו
דב הייט
אבלים:
אשתו: מלכה הייט
בנו וכלתו: אילן ושלומית הייט
בתו וחתנה: אורה וחיים קלר
נכדיו
וכל בני המשפחה
על מועד ההלוויה ניתן לקבל פרטים בטל: 04-931032

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של
אברהם נוימן ז"ל
ההלוויה תתקיים היום יום שני י"ט תשרי תשמ"ח
12.10.87 בשעה 12.30 לפנה"צ בבית העלמין
בקרית־שאול
אבלים:
רעיתו – פולה
בנו וכלתו – משה ודבורה נאמן
נכדיו – אורי ודני

בחג הסוכות מאזינים לגלי צה"ל לדטנר וקושניר
בחידון תנועה בדרכים וזוכים בפרסים.
בכביש הייה צודק לכבון!
הסנה מציעה שתנהג בחוכמה

הכומר ג'סי ג'קסון זוכה בתשואות נלהבות מצד תומכיו בעיר ראלי שבצפון קארולינה עם הודיעו על כוונתו להתמודד על מועמדות המפלגה הדמוקראטית לנשיאות ארה"ב. בשמאל התמונה נראית אשתו ז'קלין. (צילום: א.פ)

תדהמה אצל ותיקי הצנחנים על התאבדותו של שרגא טל

זה לא מתאים לטיפוס – אמר רב-אלוף משה לוי

מאת מלי זליגר, המסורת הצבאית של "דבר"

ותיקי הצנחנים קיבלו אתמול בתדהמה מהולכת את הידיעה על מותו של שרגא טל (טופול) שהתאבד בירייה שלשום. טל שנחשב אדם שקט מאוד וקר-מזג ולא נתפס מעולם, כך אמרו, כדמות מועדת להתאבדות אמרו הותיקים. רבים מהם טענו אתמול כי היחסים המעורערים עם ראש עירית רמת-גן והשחיתויות שנחשף להן, יכולים היו להיות הבסיס היחיד לצעד שנקט.

הרמטכ"ל לשעבר, רב אלוף משה לוי, שהיה מפקד בית-הספר לצניחה בימים (שטופול) שימש שם כאחראי על נושאים שונים, אמר אמש ל"דבר": "אני מצטער נורא לשמוע על זה ומופתע. זה לא מתלבש לי על הטיפוס. טופול היה איש מקצוע אמיתי. הוא קידם מאוד את נושא הצניחה והשקיע בו הרבה. טופול עסק בנושאי הצניחה בצה"ל עד הימים שכל בית ספר לצניחה היה רק פלוגת הדרכה אחת. עברנו כל-כך הרבה שנים יחד ולא ראיתי עליו את הסערות. מעניין מה ששבר אותו".

המ"פ ש"טרטר" עתודאי בה"ד 4 הושעה מתפקידו ויועמד למשפט

מאת מלי זליגר, המסורת הצבאית של "דבר"

מפקד פלוגת טירוני העתודה האקדמית בבה"ד 4, שחייליה נפגעו מ"סידורים" במהלך סידרת גיבוש באוגוסט, יועמד לדין צבאי והוא צפוי להורדה בדרגה. סעיפי האישום הם אי קיום הוראות מחייבות והוראה מסכנות עד כדי סיכון חיים ברשלנות.

בינתיים הושעה המ"פ מתפקידו. עוד שלושה מפקדי מחלקות, התחשב במילואים שטיפל באופן לקוי בחיילי הפלוגה, יועמדו לדין משמעתי. אחד המ"מים יואשם בסעיפים דומים לאלה של המ"פ. שני האחרים מואשמים באי-קיום הוראות מחייבות בצבא והתנהגות מאשמם ברשלנות. כך החליט אתמול הפרקליט הצבאי הראשי לאחר שבדק את חומר החקירה של מצ"ח.

כזכור, פורסם ב"דבר" לפני כחודש על הענישה בטירוני העתודה במהלך הסידרה, אשר בעקבותיה נזקקו רבים מהטירונים לטיפול ולאישפוז ומצב אחד מהם אף הוגדר "אנוש".

בתגובה שמסר דובר צה"ל נאמר, כי הפרטים שפורסמו נכונים, הנושא כבר טופל וכמה מפקדים הועמדו לדין משמעתי.

סופרת "דבר" מעירה, כי בשלב ההוא לא הועמד איש לדין, ורק בעקבות פניה של הורים לשר הבטחון ופניית סופרת "דבר", ולאחר שפורסמו גילויים נוספים על ההתעללויות בבה"ד 4, התקיימה חקירת מצ"ח שממצאיה הועברו לפרקליט הצבאי הראשי.

אתמול נמסר עוד, כי דו"ח של ועדת חקירה של קצין רפואה צבאית ראשי לבדיקת הנהלים הקיימים למניעת הישנות מקרים כאלה נמצא בשלבי סיום. בצה"ל כבר ננקטו צעדים בעקבות הגילויים בנושא, כדי לתקן מחדלים.

שניים ממשתתפי החתונה ההומוסקסואלית המונית בוואשינגטון מתחבקים בהתרגשות בתום טקס הכלולות. אלפי זוגות הומוסקסואלים נטלו חלק באירוע, שנועד להביע את מחאת המשתתפים על הקשיים והמחסומים הדתיים והחברתיים המוצבים על דרכם בחברה האמריקאית. (צילום: א.פ.)

צה"ל מאשר גירסת יוניפי"ל על הריגת החייל הנפאלי ע"י צד"ל

מאת שמעון ויס, סופר "דבר" בצפון

דו"ח הקצין שמינה אלוף פיקוד הצפון לחקור את פרשת מותו של חייל יוניפי"ל הנפאלי שנהרג בשבוע שעבר בתקרית שאירעה בגזרה המרכזית בין צד"ל לבין כוח של היחידה הנפאלית, מאשש את גירסת או"ם וקובע, כי חיילי צד"ל לא פעלו על-פי כללי הזהירות והמשמעת הנדרשים.

פרטי הדו"ח נמסרו למפקד יוניפי"ל, גנראל גוסטב האגלונד, בעת שנפגש עם אלוף פיקוד הצפון יוסי פלד. בדו"ח נאמר, שכאשר התפרץ מסוק המבלה ליד עמדת יוניפי"ל, פתחו חיילי הסיור של צד"ל באש לכל הכיוונים ללא הבחנה, ובתוצאה מכך נפגע חייל נפאלי, שהיה מוצב בתצפית על גג בית נטוש. מאוחר יותר ירה חייל צד"ל לעבר האמבולנס שבו פונה החייל הפצוע. לדבריו, חשב כי הרכב הוא של מחבלים, משום כך ירה. כתוצאה מן הירי נפגע החייל הפצוע בראשו ובגוו.

אלוף פיקוד הצפון ומפקד יוניפי"ל דנו בתקרית ובהשלכותיה, והאלוף אמר לגנראל, כי המסקנה העיקרית מהדו"ח היא, שעל חיילי צד"ל להגביר את המשמעת ההזהירות במהלך פעילות הבטחון השוטף שלהם.

'אף-16' הראשון שיוצר בתורכיה השלים בהצלחה טיסת הבכורה

אנקרה (רויטר וא.ב.ג). מטוס ה"אף-16" הראשון שיוצר במשותף על-ידי ארה"ב ותורכיה ערך אתמול טיסת ניסוי מוצלחת מבסיס חיל-האוויר מורטד הסמוך לאנקרה. בטיסה, שנמשכה כ-20 דקות, נעשתה שלב הניסויים הסופיים, שבסופם יוחל באספקת המטוס לחיל-האוויר התורכי.

חיל האוויר של תורכיה הזמין 190 מטוסי "פאלקון אף-16" להספקה עד 1994, כדי שיתפסו את מקומם של מטוסי ה"פאנטום אף-4" ומטוסי קרב אמריקאיים מיושנים אחרים. שמונה המטוסים הראשונים יסופקו ישירות מארה"ב והיתר ייוצרו במפעלי המטוסים "טוסאס", הסמוכים לבסיס מורטד בשיתוף פעולה בין ארה"ב ותורכיה.

ארבעת המטוסים הראשונים שיוצרו באמריקה יגיעו כ-20 בספטמבר וישתתפו בחגיגות העצמאות של תורכיה, שייערכו תשעה ימים לאחר מכן.

למפעלים תורכיים, ובכלל זה לתעשייה האווירית התורכית, 51 אחוז ממניות המפעל המשותף. ל"ג'נראל דיינאמיקס" מתורכיה 42 אחוז ממניות ול"ג'נראל אלקטריק טכניקל פרודקטס" 7 אחוזים.

מקורות מוסמכים אמרו, כי המטוס הראשון מדגם "אף-16" מתוצרת משותפת יסופק לחיל האוויר התורכי בינואר הקרוב.

120 טאמילים מהפורשים נהרגו במיתקפת כוח הודי בסרי-לנקה

קולומבו (רויטר ועי"ט). לפחות 120 אנשי גרילה טאמילים נהרגו אתמול בצפון סרי-לאנקה בידי חיילי כוח המשימה ההודי במהלך מיתקפה שבה פתחו במגמה לפרוק את נשקם של המורדים. – הודיעו אתמול דיפלומאטים זרים בקולומבו.

הקרבות השתוללו בעיקר בעיר ג'אפנה, מאחוז העיקרי של הטאמילים, שם נהרגו מאז יום ה' שעבר שישה חיילים הודים ונפצעו 19. עוצר הוטל לפרק זמן בלתי מוגבל על העיר ג'אפנה, ולחיילים המוצבים בה ניתנה הוראה לירות ללא התראה בכל מפירי העוצר.

מנהיג המחתרת הטאמילית העיקרית "נמרי השחרור של טאמיל-אילאם" קרא לראש ממשלת הודו ראג'יב גאנדי להפעיל את השפעתו להפסקת המיתקפה. אחד ממפקדי הכוח ההודי הביע לעומת זאת את עמדת הממשלה, כי "אין כל מקום לסגת. פעולותינו ימשכו עד שכוחותינו ישיגו את יעדיהם".

פקיד הודי בכיר הכחיש אתמול בניו-דלהי כי חיילי הכוח המוצבים באו עכורים חששים מבית לבית בג'אפנה בסריקותיהם אחר לוחמי המחתרות הטאמיליות בניגוד לסעיפי הסכם השלום.

אנשי מחשב שעבדו במשלחת האוצר בניו-יורק עברו לחברות אמריקאיות

מאת נתן רועי, מוסר "דבר" לענייני משטרה

כמה אנשי מחשבים, שנשכרו בארץ על-ידי חברת המחשבים טכ"ם, כדי לעבוד במסגרת המשלחת הכלכלית של משרד האוצר בניו-יורק, התפטרו באחרונה מעבודתם במשלחת ועברו לעבוד בחברות מחשבים אמריקאיות, המציעות סכומי כסף גבוהים יותר מאלה שקיבלו מהחברה הישראלית.

חברת טכ"ם (טכנולוגיה מתקדמת בע"מ) הגישה לבית-הדין האזורי לעבודה בתל-אביב תביעה נגד יוסף ויינברג, המתגורר כעת בשכונת פלאשינג בניו-יורק. בתביעה, שהוגשה באמצעות עו"ד שמואל טננבוים, טוענת החברה, העוסקת בפיתוח תוכנה ובמתן שירותי תוכנה למחשבים, כי יוסף ויינברג נשלח לעבוד בארה"ב כחברה-בת של טכ"ם החל מחודש נובמבר 1982. בחודש יוני 1986 התבקש הנתבע על-ידי הממונה עליו, משה כנעני, לגשת לראיון אצל לקוח פוטנציאלי של החברה – חברת "דיקסל". הוא סירב ללכת, אבל אחר-כך התברר, כי הוא הציג את מועמדותו בחברה האמריקאית, וב-30 ביוני התפטר ועבר לעבוד באותה חברה במשרה מלאה.

תביעה דומה הוגשה נגד עובד נוסף של החברה בניו-יורק. השניים הגישו כתבי הגנה, ובארכותם, עו"ד אילן דסאו מתל-אביב, מכחיש בשמם את הטענות של חברת טכ"ם.

אחד העובדים סיפר, כי הוא הגיע לניו-יורק עם משפחתו על-פי חוזה שחתם בארץ עם חברת טכ"ם. לטענתו, היה החוזה אחיזת עיניים, מאחר שהוא כלל שורה של הלוואות עומדות ותשלומים בצורות שונות. שלטונות המס בארה"ב דרשו ממנו, על-סמך בדיקת מדגם, לשלם מס-הכנסה גבוה, אך שכרו היה נמוך מאוד והוא לא יכול היה לעמוד בתשלומים. לכן התפטר והחל לעבוד בחברה האמריקאית. לטענתו, התפטר כדין ורק אחר-כך החל לעבוד באותה חברה.

בג"צ ביטל החלטת כנסת והורה להחזיר לח"כ מיעארי את חסינותו

ביהמ"ש יתערב בהחלטות הכנסת אם הן פוגעות בעקרונות המשטר המדיני קבע הנשיא מאיר שמגר בהחלטתו – והשופטים לוין וברק הצטרפו אליה

מאת דוד פלידמן, כתב עניינים בירושלים

(ע). בית-המשפט הגבוה לצדק הורה אתמול ברוב של שלושה שופטים נגד דעתם החולקת של שני שופטים אחרים, להחזיר לח"כ מוחמד מיעארי ("הרשימה המתקדמת לשלום") את חסינותו מפני מעצרים וחיפושים וחופש תנועה, חסינות שנשללה ממנו לפני כשנתיים.

החלטת בג"צ שניתנה אתמול היא מקרה ראשון מאז קום המדינה בו מתערבת רשות שיפוטית בהחלטה שהתקבלה על-ידי מליאת הכנסת. עד כה התערב בג"צ רק בהליכים שנעשו על-ידי יו"ר הכנסת ונשיאות הבית.

נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר והשופטים אהרון ברק ושלמה לוין קבעו, כי יש להחזיר לח"כ מיעארי את החסינות שניטלה ממנו ולשלם לו 2,000 ש"ח הוצאות משפט. לעומתם, קבעו בדעת מיעוט המשנה לנשיא בית המשפט העליון השופטת מרים בן-פורת והשופט מנחם אילון כי הכנסת פעלה כדין כאשר שללה את חסינותו של מיעארי. לדעתם אין מקום להחזיר לו את החסינות, אלא אם כן יבקש זאת ממליאת הכנסת וזו תחליט אחרת.

כזכור, נאם ח"כ מיעארי בסוף פברואר 1985 במכללת "אל איבראהמיה" במזרח ירושלים, בעצרת זכרון שנערכה לפאהד קואסמה. בנאום זה הביע ח"כ מיעארי תמיכה בקואסמה ובערפאת. ח"כ מיכאל איתן (הליכוד) הגיש או בקשה להסיר את חסינותו של מיעארי. ועדת הכנסת שדנה בנושא המליצה בפני מליאת הבית להסיר את החסינות. ברוב של 39 קולות חברי הכנסת נגד 22 החליטה מליאת הכנסת להסיר מח"כ מיעארי חסינות מפני חיפוש, מעצר וביטול הזכויות לחופש תנועה בתחום המדינה. בעקבות החלטה זו הגיש ח"כ מיעארי עתירה באמצעות עו"ד יוסף ברד וביקש מבג"צ להורות לכנסת וליו"ר הכנסת להחזיר לו את החסינות שניטלה ממנו.

כל אחד מחמשת השופטים שישבו בדין כתב נימוקים ארוכים וממצים בפסק הדין. ראשון השופטים, נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר, החל את פסק דינו בבחינת סמכותו של בית-המשפט הגבוה לצדק לדון בעתירה שעניינה הליכי הכנסת ושפיטות הליכים אלה בפני בית-המשפט.

נשיא בית המשפט העליון קבע, כי אכן רשאי בית המשפט להתערב בהליכיה הפנימיים של הכנסת, אך זאת בזהירות רבה ביותר ומתוך כיבוד הדדי של פעולות שתי הרשויות, המחוקקת מחד גיסא והשופטת מאידך גיסא. בית המשפט, כך קבע שמגר, יתערב בהחלטת הכנסת אם זו פוגעת בעקרונות המשטר המדיני, בתפיסות ובהוריות המונהגות ביסוד משטר זה. היקף הביקורת יהיה רחב. כאשר מופעלת על-ידי הכנסת סמכות מעין שיפוטית, מאחר שהתערבות בהליך כזה, היא בסמכותו הטבעית והמקובלת של בג"צ, המעביר החלטות מעין שיפוטיות תחת שבט ביקורתו. הנשיא שמגר קבע, כי במקרה זה, שלילת החסינות היא תוצאה של מעשה מעין שיפוטי, ומכאן – יש מקום לבחון ולבדוק את ההחלטה.

השופט שמגר ניתח באריכות את חסינותם של חברי הכנסת בישראל והתייחס לחסינות המהותית אותה אין לשלול. חסינות זו נועדה להגן על חברי הכנסת במילוי תפקידם. לעומת זאת, החסינות הדיונית שאינה קשורה באופן בלעדי להגנה על מעשי הח"כ והיא בגדר הסרה המדובר בחסינות מפני חיפוש, מעצר וחופש תנועה.

שמגר קבע כי בישראל חסינותם של חברי הכנסת רחבה מזו המקובלת בארצות אחרות בעלות משטר דומה לשלנו. לדבריו, נתון הדבר בידי הכנסת. "והיא כבר אמרה את דברה בעניין".

שמגר קבע כי נאומו של ח"כ מיעארי היה מדיני פומבי ועל כן נכלל בחסינות המוענקת לו במסגרת החוק.

"צריך עיון"

נשיא בית המשפט העלה את השאלה מה יהיה דינו של ח"כ פלוני אם יסיף נגד קיומה של המדינה, או יפעל כדי שהכנסת תחדל מלהתקיים, או יבקש להביא לסופה של הדמוקרטיה אם גם אז יהיה מוגן על-ידי החסינות? שמגר פסק כי החוק אמנם אוסר על רשימה השוללת את קיום המדינה לרוץ לבחירות לכנסת, אך השאיר את התשובה לשאלה זו פתוחה, ופסק כי צריך להשאיר בגדר "צריך עיון" את הסוגיה, האם האיסור על רשימה השוללת את קיום המדינה לרוץ לבחירות, יכולה להוות עילה לשלול מחבר כנסת להתבטא נגד קיום המדינה.

עוד קבע נשיא בית המשפט העליון כי הסרת החסינות אינה יכולה להיות סנקציה לגבי מעשה ח"כ בעבר, והיא יכולה לשמש רק לשם מניעה של חשש בעתיד, אך לשם הסרת חסינות במקרה זה יש צורך בתשתית ראייתית רחבה יותר, מחוץ לאירוע חד-פעמי, תשתית שתצביע על חשש סביר.

לדעת נשיא בית המשפט העליון השופט מאיר שמגר הצטרפו השופטים אהרון ברק ושלמה לוין. השופט ברק קבע בפסק דינו: "החסינות מוענקת לח"כ כדי להבטיח מטרות מסויימות. הענשת ח"כ בעצם נטילת החסינות, אינה אחת ממטרות אלה. החסינות לא הוענקה לח"כ כפרס, ואין ליטול אותה ממנו כעונש".

השופט לוין גם הוא הצטרף ונימק באותם נימוקים את דעתו וקבע שיש להחזיר לח"כ מיעארי את חסינותו.

השופטת מרים בן-פורת נתחה בפסק דינה את אופיה הדמוקרטי של מדינת ישראל, שמוצאה את ביטויה בהכרזת העצמאות. בפסק דינה קבעה כי משמעותה של מדינת ישראל עומדת בסתירה מוחלטת לתורתו של אש"ף השולל את קיומה של ישראל כמדינת היהודים.

"כל שליחות של סיעה בכנסת, חייבת להתיישב עם נאמנות לקיומה של המדינה כמדינת יהודים, יהיו הדרכים לשם כך אשר יהיו. כל עוד מדובר בהבדלי דרך יש מקום לשמירה קפדנית על זכותו של ח"כ למלא את שליחותו, ללא מורא ופחד", קבעה השופטת. "מהבדלי השקפה, כדבר הדרך בה ניתן לקיים את מדינת ישראל ועד לתמיכה בתורה הסותרת את עצם קיומה כמדינת העם היהודי – המרחק הוא רב", אמרה בן-פורת. "הקמת מדינה פלשתינית לצד מדינת ישראל, או גישות היכולות לדור בכפיפה אחת עם נאמנות לעצם קיומה של המדינה אינן דומות להזדהות עם תורת האויב", אמרה השופטת.

השופט מנחם איילון הצטרף לדעתה של השופטת בן-פורת, ואף הוא פסק שחבר כנסת חייב להיות נאמן למדינה, והבעת אי נאמנות היא עילה לשלילת חסינותו.

34 עולים הגיעו מווינה

(ע). 34 עולים הגיעו אמש מווינה לשדה התעופה בן גוריון, שם הקבילו את פניהם פעילי משרד הקליטה והמועצה הציבורית למען יהודי ברה"מ.

בין העולים הגיעו המוסיקאי המלחין מילנוף ויציסלב גאנלין, אשתו יוליה, בתם שירלי בת 15 והורדיה של יוליה שרה ועמנואל וסרדאם. גאנלין סיפר בבואו כי לאחר שנודע לו כי שמו העברי העתיק הוא גראל, הוא החליט לעלות לישראל, הגיש את בקשתו בחודש מאי והיום הגיע לישראל בלי שעשו לו קשיים. הוא אמר כי ברצונו להלחין עתה מוסיקה ישראלית.

עוד בין הבאים ויטה קליין עם שני ילדיה, שהשאירו את אבי המשפחה בברה"מ לאחר שהוא נענה בסירוב עד 1992 על בקשתו לעלות לישראל בניגוד של סודיות.

צור ZUR INSURANCE COMPANY LTD. חברה לבטוח בע"מ

הודעה לבעלי המניות של החברה על קיום אסיפה שלא מן המנין ואסיפה רגילה

1. אסיפות שלא מן המנין

ניתנת בזה הודעה כי ביום שני ב-2 בנובמבר 1987 בשעה 9.00 יתקיימו אסיפות שלא מן המנין של בעלי המניות של החברה לסוגיהן, ומיד לאחר מכן אסיפה שלא מן המנין כדי לדון ולקבל החלטות בנושאים הבאים:

א. שינוי מבנה ההון של החברה

(1) לארגן מחדש את הון מניותיה של החברה ולקבוע כי כל 1000 מניות רגילות בנות ערך נקוב של 0.0001 ש"ח (0.1 ש"י) יהפכו למניה רגילה אחת בת ערך נקוב של 0.1 ש"ח, וכל 1000 מניות רגילות בנות ערך נקוב של 0.001 ש"ח (-.1 ש"י) יהפכו למניה רגילה אחת בת ערך נקוב של -.1 ש"ח.

(2) לבטל את המניות למוכ"ז בנות 0.001 ש"ח ערך נקוב ולהמירן למניות על שם המניות שיומרו כאמור ירשמו בנאמנות על שם חברת נתלות צור בע"מ (להלן — הנאמן) כל בעל תעודת מניות למוכ"ז אשר יפנה לנאמן וימסור לנאמן את תעודת המניות למוכ"ז שברשותו, יהיה זכאי לקבל תשלום בגין מניות אלה על פי מחיר המניות בבורסה, ביום מסירת תעודת המניות למוכ"ז.

(3) הערות

(א) לצורך ביצוע האמור לעיל הקצתה החברה לחטנה חברה ישראלית לביטוח בע"מ (להלן — הסנה) ביום 30.9.87 23,122 מניות בנות 0.0001 ש"ח ע.נ. כ"א ו-8975 מניות בנות 0.001 ש"ח תמורת ערכן הנקוב.

(ב) ביום 30.9.87 העבירה הסנה לכל בעל מניות אשר שמו היה רשום בספר החברים של החברה מניות בערכים המתאימים ובכמות מתאימה בכדי שלאחר ארגון הון המניות כאמור לעיל כל שבר של מניה יהפוך למניה שלמה אחת בת 0.1 ש"ח או -.1 ש"ח על פי הענין העברת המניות מהסנה לבעלי המניות כאמור נעשתה ללא תמורה.

(ג) המניות בנות 0.001 ש"ח אשר הוקצו כאמור ירשמו למסחר בבורסה לניירות ערך בת"א, וכן ירשמו מחדש למסחר המניות למוכ"ז לאחר המרתן למניות רשומות ע"ש.

(ד) כתוצאה מהפעולות האמורות לעיל יבוטלו כל תעודות המניה שהחברה הוציאה והמבוטאות בלירות ישראליות או בשקלים ישנים. החברה תוציא לזכאים תעודות מניה חדשות.

(ה) בקשות להעברת מניות יתקבלו אך ורק ביחידות שתן בשקלים חדשים שלמים.

ב. הגדלת ההון הרשום של החברה.

(1) להגדיל את ההון הרשום של החברה עד לסכום של -.12,800,000 ש"ח ע"י הוספת סכום של -.6,400,000 ש"ח להון הרשום הנוכחי של החברה שהוא -.6,400,000 ש"ח.

(2) לחלק את ההון הנוסף בסך של -.6,400,000 ש"ח. ל-4,000,000 (ארבעה מיליון) מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כ"א ו-6,000,000 (ששה מיליון) מניות רגילות בנות -.1 ש"ח ע.נ. כ"א, שתהיינה שוות וזהות בכל למניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ו-1 ש"ח ע.נ. הקיימות בחברה.

ג. שינויים בתזכיר ובתקנות החברה.

לשנות את סעיפי ההון בתזכיר החברה ובתקנונה באופן שיתאים לתיקון מבנה ההון של החברה.

2 אסיפות כלליות שנתית רגילה

האסיפה הכללית השנתית הרגילה של החברה תתקיים ביום שני 2 בנובמבר 1987 בשעה 10.00 אשר תדון בנושאים הבאים שעל סדר היום כדלקמן:

א. קבלת דין וחשבון ההנהלה.

ב. דיון בדוחות הכספיים ליום 31.12.86.

ג. אישור המלצת מועצת המנהלים לחלוקת מניות הטבה בשעור של 40% כדיבידנד סופי לשנת 1986.

ד. בחירת מנהלים.

ה. מנוי רואה חשבון וקביעת שכרם.

ו. שונות.

3. כללי

א. האסיפות האמורות לעיל תתכנסנה כל אחת במועד האמור לעיל במשרדה הרשום של החברה ברחוב נחלת בנימין 68, תל-אביב.

ב. אם באסיפה כלשהי לא יהיה נוכח מנין חוקי תוך מחצית השעה מן המועד שנקבע לכינוסה, אזי תדחה אותה אסיפה לאותו יום שבשבוע שלאחר מכן באותה שעה ובאותו המקום, דהיינו ליום 9 בנובמבר 1987 בשעה 9.00 ובשעה 10.00 לפי הענין, ובאסיפות נדחות כאמור יספיק המנין החוקי המוקטן הקבוע בתקנות ההתאגדות של החברה.

למקרה של אסיפות נדחות יש לראות בהודעה זו גם הודעה על אסיפה נדחית.

ג. ניתן לראות את נוסח ההחלטות אשר מוצע לקבלן באסיפות הנ"ל במשרדה הרשום של החברה אצל מזכיר החברה, וניתן לעיין בהן בכל עת בשעות העבודה הרגילות.

ד. על פי תקנות ההתאגדות של החברה זכאי חבר להיות נוכח ולהצביע באופן אישי או ע"י ב"כ להצבעה. את יפוי הכח יש להפקיד במשרד הרשום של החברה לא פחות מ-48 שעות לפני המועד שנקבע.

ה. בעלי מניות למוכ"ז הרוצים להשתתף ולהצביע בכל אחת מהאסיפות האמורות יפקידו את תעודותיהם במשרדה הרשום של החברה שלושה ימים לפני המועד שנקבע לאסיפה.

ו. מתאריך הודעה זו ועד לאחר קיום האסיפות כאמור לעיל לא תירשמנה העברות מניות בפנקס החברה של החברה.

התאריך 5.10.87

בנימין אדר, עו"ד
בשם מועצת המנהלים

הסנה

ראש ממשלתה לשעבר של מדינת שלזוויג-הולשטיין שבמערב-גרמניה, אובה בארשל, שנמצא אתמול מת בחדרו בבית-מלון בז'נווה, במסיבת עתונאים שכינס לפני שלושה שבועות כדי לדחות האשמות שהוטחו אז כלפיו ושהביאו להתפטרותו מתפקידו. לאחר התפטרותו יצא בארשל הנוצרי-דמוקרטי לחופשה באיים הקנאריים בהבטיחו לשוב במועד כדי להעיד לפני ועדת חקירה פרלמנטרית, שמונתה כדי לחקור את החשדות שהועלו כלפיו. בין היתר, הוא היה חשוד בכך שהורה לקצין העתונות שלו לשכור בלשים פרטיים כדי להתחקות אחרי חיי המין של יריבו הסוציאל-דמוקרטי ביורן אנגהולן בבחירות שנערכו במחוזו באמצע החודש שעבר. לא נודעו פרטים על נסיבות מותו של בארשל, אך נראה כי הוא התאבד בירייה. (צילום: א.פ.)

גולן וגלובוס נאלצו למכור את נכסיהם ב-300 מיליון דולאר

לוס-אנג'לס (ע"ר) כמהלך שנועד להקל על עומס חובותיה הכבדים, הסכימה חברת "קנון" ביום ו' למכור את נכסי דלא ניידי שלה של לפחות 300 מיליון דולאר ולהחכור רכוש זה בחזרה מחברה הקשורה עם אחד מבעלי המניות הגדולים של "קנון".

בהודעה שפורסמה על ידי "קנון" נאמר כי ההסכם הושג עם החברה הספרדית "רנטה אימוביליאריה" הקשורה עם "אינטרקורפוריישן" חברת אחזקה לוקסמבורגית שבידיה כ-18 אחוז מהמניות הרגילות של קנון.

העיסקה חלה על כל הנכסים המוחשיים של "קנון" פרט לספריית הסרטים שלה, ומעתה החברה לא תחזיק בבעלותה בתי-קולנוע. הנכסים כוללים את המטה הראשי של החברה בלוס-אנג'לס, רשת תיאטרוני "קומנוולת" במערב התיכון, בתי-קולנוע שלה באירופה ואולפן הסרטים "אלסטרי" בבריטניה.

בהודעת החברה נאמר עוד כי התמורה תנוצל לצמצום חובותיה לבנקים, האמודים בכ-200 מיליון דולאר. וכי החברה ביטלה הסכם מדצמבר 1986 עם "וורנר קומוניקיישנס" שבו נאמר כי חברה זו רשאית להשקיע ברשת התיאטרונים האירופיים של "קנון" או לרכוש 50 אחוז מרשת זו.

המומחית לענייני תעשיית הסרטים ליובם ברון מ"כאליס אנד צורוף" הביעה הערכתה, כי עיסקה זו מצביעה על גניזת החלום של ראשי "קנון" מנחם גולן ויורם גלובוס להפוך את החברה לגורם מרכזי בתעשיית הסרטים ההוליוודית.

אמש בפסטיבל עכו

עריצות מקומית

מאת מירי פז

"אלמנות" – עיבוד של גדי ענבר לרומאן של אריאל דורפמן; בימוי: גדי ענבר; תפאורה: מיכה שטרינברג; תלבושות: עמיר פלג, עוזרת במאי: אראלה מתי-לב; משתתפים: רות גלר, ניסים זוהר, מירי פביאן, יאשה גלינסקי, עידית שילה, מוטי כץ, נטע מורן, יהודה בירן, רותם נועם ושירי גולן.

"אלמנות" היא אחת ההצגות המרשימות ביותר שנראו אצלנו בפסטיבלים.

הנושא הוא התנגדות של נשים בכפר יווני בשלהי מלחמת העולם השניה לעריצות הז'נדרמריה המקומית, שקציניה עוצרים את רוב הגברים בכפר בחשד מרידה. על כל מת מתייצבות כמעט כל אלמנות הכפר וטוענות לבעלות על הגופה, בנסיון נואש להעמיד במבחן את סבלנותם של קציני הצבא.

עיצוב ההצגה מרשים במיוחד, ויש רגעים שהיא מתעלה לפיוט. רות גלר מגלמת בשכנוע רב את האם הזקנה, מירי פביאן את אשת ראש הכפר ויאשה גלינסקי בולט בביצוע מאופק של תפקיד הכומר. ניסים זוהר בתפקיד הסרן מגלם בכשרון את רמות איש הצבא האטום והציניקן.

אמש בפסטיבל חיפה

חימו מלך בר 51

מאת יגאל משיח

במשך היום מתקהלים צעירים בכיכר הסינמטק, משוטטים ומקשקשים על קולנוע. אוירת הפסטיבל השנתית של השנים הקודמות השתפרה. השנה הבינו המארגנים כיצד לפתות קהל צעיר יותר, ובהצלחה זו יש משהו אירוני. הצעירים באים בגלל תשומת-הלב שהוקדשה השנה לסרטי הוידיאו שלהם (תחרויות הקרנות), והצלחה זו דווקא במסגרת פסטיבל קולנוע ממחישה שוב את נעורי הוידיאו לעומת תדמית גיל-העמידה של הקולנוע הרציני.

"חימו מלך ירושלים" של הבמאי עמוס גוטמן התקבל בקרירות על אף הפרגון המסורתי של קהל מוזמני בכורה. עמוס גוטמן עושה סרטים על עמוס גוטמן וכך נהפך "חימו מלך ירושלים", סיפור מקאברי אנטי-מלחמתי, ל"בר 52", מעין המשך לסרטו הקודם של גוטמן. הפצועים שוכבים במנזר עמק המצלבה ומתנהגים כמו חבורת שבויי מלחמה סטריאוטיפיים בסרט הוליוודי של מלחמת העולם השניה. מקשקשים שטויות דרמאטיות בפאתוס שלא היה מבייש את חלוצי התיאטרון העברי, ומתנהגים כאילו המלחמה בחוץ, החיים והמוות, הם סתם תירוץ קלוש למחזה מוסרי.

"חימו מלך ירושלים" מחזיר את הקולנוע הישראלי אל הגיחוך התיאטראלי של ראשית דרכו ונותן לנו מלל במקום רמזים. מה הקשר בין הסיפור האפלולי הזה, בנוסח קולנוע בארים רקארדטי לבין פצועי מלחמת השחרור? סיטואציה דרמאטית מובהקת נהפכה בידי גוטמן לסדרה מביכה של תמונות קולנוע מזוייפות מלאות מחשבות ילדותיות על האדם, השטן ואלוהים הטוב, הכל ברמה של תלמיד תיכון שסיים זה עתה את רשימת המחזות לבגרות. שוכבים ומדקלמים שטויות, ולחיזוק שטוף הכל במוסיקה אפוקליפטית מזורה ובמערכת סמלים מוגדלים, כדי שלא נחמיץ חלילה את המשמעות. הכו לצלצול פעמוני הכנסיה בסוף לזכר הנופלים, הצלב מול זהב השקיעה הפרידה נוסח חבורת הנועזים. חסרו לי להשלמת ההווי כמה קוקטיילים מ"בר 51".

هكذا من الأصل

נמשכת שחיקת השערים במניות

מאת שמואל רוזנבלום*

הציניקים שבין סוחרי הבורסה צוטטו אתמול כאומרים – "צריך היה מבחינת שוק המניות להמשיך בשגרת חג הסוכות". משמעות זו מסבירה בבירור את חוסר העניין והמשך ירידות השערים במניות. בבוקר יום המסחר התמונה אירית חיובית, תוך עליות מבירות במניות המשתנים. בתום שני סיבובי מסחר חיוביים במשתנים החל לפתע גל מכירות מבוהלות שמחקו את כל שיעור העליה והביאו בהמשך לירידות שערים חריפות. חוסר העניין בשוק מצא ביטויו באי קליטת הצעים קטנים אלה רק תוך ירידות שערים חדות במיוחד בנפח כספי דליל ביותר. בין הנימוקים לשחיקה המתמשכת בשערי המניות ניתן היה אתמול לצטט מפי מקורבי השוק את הסיבות כדלקמן: אי מעורבות מצד הקרנות ובעיקר מצד קרנות הבנקים הגדולות, חוסר ענין צבורי, ריבית גבוהה בפיקדונות שיקליים, וכהנה מיני תרוצים דומים החוזרים על עצמם כמעט כעניין שבשיגרה. נראה שגם האופטימיסטיים המושבעים בשוק הנוכחי, שציפו לפתוח לשינוי טבעי נוחלים אכזבה מרה. יציבות תוך ביקושים נרשמו בבנקאיות שבהסדר שחלקן עלה באורח קל. ירידות לעיתים חדות נרשמו במניות המופשיות בנפח הצעים דליל, דוגמאות בולטות לירידות השערים מצאנו במניות קלילות כאינטרגמא 5 6.4% – בהיצע קטן, כבלים אופציה 22.3%ביום המסחר הראשון תום צמצום רווחי ההנפקה לציבור, סופר אופציה 12.8% בשחיקה חדה ומתמשכת, בנק הספנות 9% – במרות מאבקי השליטה הקיימים לכאורה, אלקטרה 6.8%1 * בהיצע נמוך ורבות נוספות שירדו תוך היקף כספי מגוחך לעיתים. בחלק מהמניות הכבדות דוגמת פיבי, משכן, כלל אלקטרוניקה, כלל 50 ונוספות נרשמו עודפי ביקוש שסופקו במהירות ללא שינוי בשער, וזאת עקב האוירה אתמול בבורסה.

המסחר במשתנים – עליות וירידות

זירת המשתנים שימשה גם אתמול מקום מפגש להססנים, בשני סיבובי המסחר הראשון נרשמו עליות שערים ובשני סיבובי המסחר האחרונים הופיעו ירידות שמחקו את כל העליות המוקדמות, בסיכום סופי נרשם שינוי שער שלילי בשיעור 0.30%- נפח הפעילות בעת עליות השערים היה מינימלי ונע סביב סכומי המינימום המותרים בעיסקאות במשתנים. בסיבובי הירידות גדל מעט נפח העיסקאות ונכונות הרכישה היתה מעורדת מעט יותר. אתמול נמשכו הפירסומים האופטימיים מצד הבנקים כלפי הצפוי בבורסה לדעתם בזמן הקרוב, יחד עם הפירסומים, חוות הדעת החיוביות, לא נקט אתמול שום גרם בנקאי גדול או קטן בפעילות בורסאית בולטת או חיובית במיוחד. כאשר הגדולים שותקים ולא נוקטים עמדה ברורה אין לצפות שדווקא הפעילים הקטנים יחסית יגרמו לעליות בבורסה. מרגע שהסתמנה חולשה מסוימת בשוק החלו הקטנים "לשפוך" סחורה ככל שניתן, מצב זה יצר סיטואציות מעט קיצוניות במספר ני"ע מובילים. מניות הפטרוכימיים שעלו ב-2% ירדו בהמשך 3% ומחקו את כל שיעור העליה. תופעה דומה נרשמה במניות הבינלאומי, כלל סחר, כלל גרלן, נייר חדרה, דיסקונט השקעות ורבות נוספות בהן נמחק לחלוטין שיעור העליה מצב זה גרם [illegible] הזהירות שנרשמו במהלך סיבובי המסחר הראשונים. פעילות כספית בינונית בלטה במניות נייר חדרה +0.25% 72 8, כלל תעשיות 0.5% – 64000 ע.נ, דיסקונט השקעות ללא שינוי 4080 ע.נ., פטרוכימיים 0.5% – 21000 ע.נ., עליות שערים נרשמו במרכזית 1.5%+ בהיקף כספי מינימלי של כ-8000 ש"ח בלבד, עילית 1%+ לאחר שחיקה גדולה עקב המאזן הגרוע שפירסמה החברה. במסחר הרב-צדדי בשעות הצהריים נרשמה מגמת הצעים בולטת למרבית מניות המשתנים שהביאה לירידות שערים נוספות וחדות יחסית לסקטור זה.

ועדת ששינסקי – עוברים לתירוץ הבא

ערב החג נמסר בשם חברי ועדת ששינסקי שמס מחזור לא יוטל על הבורסה, ככל הנראה משתמע גם מדיווחים שונים שנושא המיסוי על רווחים מני"ע עדיין לא הוכרע כלל. בעיתונות נטו להעריך שוועדת ששינסקי מהווה צל כבד על הבורסה הגורם לירידות שערים. לאחר הודעת הועדה לא הגיעו עליות השערים המיוחלות ובעצם מאומה לא השתנה. אפילו "המסורתית" של עליות שערים בבורסה בעיתות חול המועד סוכות לא בדיוק התאמתה במציאות. שלל האירועים, הסיבות והנימוקים למתרחש בשוק המניות נראה כדי עכבר במשהו פרנציפיוני לחלוטין. נראה שהולשתו הנוכחית של שוק המניות הופכת לגורם מרתיע ככל ששחיקת השערים מתמשכת, מבחינה טכנית מתקרבת הבורסה לרמת התמיכה המוכרת משחיקת השערים הקודמת. נראה שהגורם המסוגל לעודד את השוק הנוכחי הינו רמות שערים אטרקטיביות במניות מרובות. יחד עם האמור לעיל קשה להתעלם מאווירת המסחר העגומה השוררת בבורסה חרף הציפיות האופטימיות והראיה הבורסאית טכנית החיובית בבסיסה.

הכשרת הישוב – התגברותה של מעילי שוק

קבוצות של משקיעים כועסים מבקשות לקיים בירור בנושא הדיווח לבורסה על מכירת הכשרת הישוב מצד קבוצת בל"ל. ביום הקודם להפסקת המסחר במניות החברה ירדו המניות ב-7% עקב פירסום מאזן גרוע שהראה על מעבר מרווח נאה להפסד עגום. יום אחד יותר מאוחר נרשמה הפסקת מסחר במניות הכשרת הישוב עקב רכישת החברה ע"י איש העסקים גטרמן, כידוע רכש גטרמן את חבילת המניות של בל"ל במחיר מעט גבוה (כ-6% לערך) ממחיר הבורסה. טענות המשקיעים באו בעיקבות מכירת מניות מצידם בין המאזן הגרוע לבין העיסקה של מכירת החברה בתפר הזמן הקצר הזה הפסידו מחזיקי המניות כ-7% לפחות. נראה לכאורה שאכן קיים אולי בסיס לטענות שכן בל"ל הודיע ב-20 לספטמבר לבורסה כי במידה ויתנהל מו"מ למכירת הכשרת הישוב תימסר על כך הודעה מסודרת. בדיעבד מסר בל"ל הודעה לבורסה לאחר ביצוע בפועל. היקף מכירת מניות הכשרת הישוב בתפר שבין שתי ההודעות לא נראה כגדול במיוחד וסכומו הכללי אינו גדול מכמה מאות אלפי ש"ח בודדים. יחד עם זאת, אין ספק שבמידה ויסתבר שההודעה פגעה במידה מסוימת במוכרי מניות הכשרת הישוב תיתן הבורסה דעתה על תופעה זו לצורך הגנה על ציבור המשקיעים במקרה זה ובמקרים דומים בעתיד במידה ויתרחשו.

גדול באשראי הבנקאי בהשוואה לפיקדונות

האשראי הבנקאי יגיע בקרוב סביב כ-10.5 מיליארד שקל לערך או מעט יותר. בשלב הנוכחי הפריע בין המקורות הבנקאיים כולל הפיקדונות השיקליים לבין נפח האשראי הולך וגדל. כיום מסתכם פער זה בסכום משוער של כשני מיליארד ש"ח לערך. עקב זה עדיין משלמים במערכת הבנקאית ריבית שיקלית גבוהה הנעה סביב כ-18% לערך. ערב החג היתה נכונות בקרב הבנקים לשלם ריבית בשיעור גבוה יותר שנע סביב כ-20% לערך להפקדות בסכומים גדולים. במערכת הבנקאית טוענים שהודעת האוצר ובנק ישראל על הקלה מצידם בדרישות הנזילות הבנקאים אינה מתממשת באופן רציני. לטענת בנקאים, במידה והאשראי יגבר עלול שיעור ריבית החובה לגדול בהתאם שכן [illegible] לחוץ את הגורמים הממשלתיים ליישם באופן בולט את שהצהירו שבכוונתם לעשות. סכומים של 100,000 ש"ח ויותר מקבלים כיום כ-14% ריבית שנתית לערך. סכומים של עד 50,000 ש"ח זוכים כיום לשיעור ריבית של 12.5% לערך, בסכומים של עד 10,000 ש"ח תמורת משלמים כיום בבנקים עד 11% בחישוב שנתי נוחה כידוע ריבית שלילית. מצוקת האשראי בבנקים עשויה לבוא על פתרונה לאחר החגים ולקראת פריון הבנקאות בסוף החודש, צפוי כבוראה שספק מגוימרי מזהוי וניכר לקראת סוף חודש זה.

* הכותב מנהל תיקי השקעות.

שערי המניות

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר ההצמדה

כלולים בהסדר הצמדה

בנקים למשכנתאות

מוסדות מימון

ביטוח

מסחר ושרותים

מסחר

שרותים

מלונאות ושרותי תיירות

מחשבים ושרותי מחשב

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

חקלאות

תעשייה

מזון וטבק

טקסטיל והלבשה

מתכת ומוצריה

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

מוצרי בניה

כימיה, גומי ופלסטיק

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

תעשיות שונות

השקעות תעשיה

חברות להשקעה

השקעה ואחזקות

נסחרות במטח

רשימה מקבילה

שרותים

מלונאות ושרותי תיירות

מחשב ושרותי מחשב

נדל"ן בינוי ופתוח

חקלאות

טקסטיל והלבשה

מתכת ומוצריה

מוצרי בניה

מוצרים כימיים, גומי ופלסטיק

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

תעשיות שונות

השקעה בתעשיה

חברות השקעה

חיפושי נפט

משתנים

הלוח

עסקים • דירות להשכרה • דירות למכירה • וילות ובתים • דירות בשכירות • דירות עם החזרה • אולמות • הצעות עבודה • מכוניות • רוצים לקנות • רהיטים • מקררים • הלוואות • ריפוי והרזיה • מכירות • שירותים • הכרויות • זיבות גאות • פוליש ונקיון • קיט ונופש • שוק המציאות • נדרשו לנישואין • ירושלים

לחברת בניה דרוש:

מהנדס ביצוע

לעבודה הנדסה אזרחית ובנין

עם נסיון לפחות 3 שנים בביצוע לעבודה מעניינת

הפרוייקט ע"י רחובות

ידיעת השפה האנגלית חשובה

לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 353 ב"ת עבור מהנדס

סודיות מובטחת

לחברת בניה

דרוש

מנהל עבודה ראשי

לעבודה מעניינת לפרוייקט ע"י רחובות

הנסיון הדרוש בתחום בניה ועבודות הנדסה אזרחית לפחות 10 שנים

טלפונים 03-9340921/2

עיריית עפולה

דרושים

מהנדס פרוייקטים

נסיון 5 שנים בעבודות פיתוח, בניה ופיקוח

מועד אחרון להגשת הצעות 18.10.87

פרטים ניתן לקבל אצל מהנדס העיר

קיבוץ כפר מנחם מחפש

★ מכונאי רכב לטרקטורים בעל תעודת הסמכה למוסך.

★ מורה מיוחדת (מטפ"ת) לכיתות יסוד לחצי משרה.

נא להתקשר לטלפון 08-593411, 08-593402/03

קפה CABIN הירקון 13 ת"א

טלפון 7510284

דרושים/ות

1. מבשל/ת לאוכל ביתי
2. מלצרים/ות לעבודה בחו"ל
3. שוטף/ת כלים

בערב: 08-410566

כור: משרד התחבורה מסר הרכבת קרונות מספרד למספנות ישראל ולא לוולקן הנדסה שזכה במיכרז

מאת דני גוב

משרד התחבורה השפיע על חברה ספרדית, שביקשה להרכיב קרונות בארץ, למסור את פרויקט ההרכבה למספנות ישראל, המתמחה בבניית אניות ולא רכבות. העברת הפרויקט למספנות ישראל נעשתה לאחר שוולקן הנדסה, השייך לקונצרן כור, זכה בפרויקט.

כתב העת הפנימי של כור "בכור אחר", המוסר על כך מציין, כי עד היום היה וולקן המפעל היחידי בארץ שייצר קרונות משא. בחצר המפעל יש שלוחה של מסילת ברזל ומאחוריו ייצור של כ־500 קרונות והתמחות מקצועית. וולקן עוסק בייצור קרונות רכבת לחברת הפוספטים וכן בבדק שנתי של קרונות רכבת.

יצוין כי במסגרת ההתייעלות בוולקן הוכנסו שינויים בסל המוצרים וכך למשל אין מייצרים היום בוולקן מכולות, פס ייצור שגרם הפסדים אדירים. סל המוצרים הנוכחי כולל מיכלים שונים לתעשייה, מחליפי חום, דודי קיטור, עגורנים, קונסטרוקציות שונות כמו ארובה לבתי הזיקוק ועמודי חשמל לחברת החשמל וכאמור קרונות.

טמפו מבקש לייבא 30 מיליון בקבוקים בעקבות שריפה בפניציה

משרד התעשיה אישר רשיונות יבוא בקבוקים כדי למנוע מחסור חמור במק בגלל השריפה. עלות היבוא למשק בגלל השריפה תהיה כ־60 מיליון דולר

מאת דני גוב

תשלובת "טמפו" פנתה בימים האחרונים למשרד התעשיה והמסחר וביקשה אישור ליבוא דחוף של 30 מיליון בקבוקים בעקבות התמוטטות תנור הייצור במפעל הזכוכית "פניציה" בירוחם. משרד התעשיה הודיע במקביל, כי יעניק רשיונות יבוא בקבוקים כדי למנוע מחסור בעקבות השריפה בפניציה.

משה ברנשטיין, מנכ"ל תשלובת טמפו אמר עם הגשת הבקשה, כי הפסקת הייצור בירוחם כתוצאה מפיצוץ התנור, היא אסון ליצרני המשקאות בארץ משום שתיקון התנור יארך שנה. יצרני המשקאות בארץ צורכים 120 אלף טונות בשנה ומתוך כמות זו צורכת טמפו 30 אלף טונות זכוכית בשנה. המשק יצטרך להוציא עתה, לדברי ברנשטיין, 60 מיליון דולר על יבוא כמות זו.

מנכ"ל משרד התעשיה, יורם בליזובסקי, הורה לפקידי המשרד לבחון את המצב שנוצר עקב השריפה. לדבריו מעניק המשרד בחודשים האחרונים רשיונות ליבוא בקבוקים בהיקף כולל של עשרות אלפי טונות בעיקר בענף המשקאות, כדי למנוע מחסור.

בליזובסקי מציין, כי חברת פניציה הודיעה למשרד, כי תטיס לחו"ל תבניות ליצור בקבוקים כדי לאפשר ליצרנים בחו"ל ליצר בקבוקים על פי הדרישה מישראל. במקביל בודק המשרד שורת צעדים להגברת השימוש החוזר בבקבוקים ומיכלים כדי למנוע מחסור נוסף. בעניין זה פנה המשרד לשרות המזון במשרד הבריאות כדי שיבחן שימוש חוזר במיכלים.

טמפו מצידה הודיעה, כי תעשה כל מאמץ לזרז את הקמת מפעל הזכוכית המתוכנן בדימונה. החברה כבר הגיעה להסכם עם מפעלים בשוויץ ובגרמניה על תכנון המפעל ועל הקמת התנור ליצור זכוכית. כאשר יושלם המפעל הזה בדימונה הוא ייצר כ־30 אלף טונות זכוכית לשנה.

דלתא נערכת לגיוס הון בלונדון הרויחה 4.4 מיליון שקל בחצי שנה

מאת סופרת "דבר"

דלתא־גליל אישרה בישיבת דירקטוריון החברה הכנות לקראת הנפקת מניות בשוק ההון בלונדון ורישום מניות החברה הקיימות למסחר בלונדון.

צ'רטרהאוס בנק התמנה ליועץ כספי ותתם ההנפקה המיועדת.

דלתא הרויחה במחצית השנה הראשונה של 1987 4.4 מיליון שקל לעומת 2.8 מיליון שקל בתקופה המקבילה אשתקד – גידול של 57%.

מכירות דלתא בתקופה זו הגיעו ל־43 מיליון דולר – גידול של 22%. 80% ממכירות דלתא הינם ליצוא.

"אלתא" הרויחה 31.8 מיליון שקל

קרת: הפסקת ה"לביא" לא תגרום להפסקת פיתוח מערכות אלקטרוניות בחברה

מאת סופרת "דבר"

אלתא, חברה־בת של התעשיה האוירית, הרויחה בשנת 1986 31.8 מיליון שקל (19.8 מיליון דולר), לעומת 19.8 מיליון שקל בשנה הקודמת. רווח זה גבוה ממה שנחזה בתקציב באופן משמעותי.

מכירות אלתא הגיעו ל־180 מיליון דולר וצבר ההזמנות שלה ל־31 במרס 1987 הסתכם ב־285 מיליון דולר.

יו"ר מועצת המנהלים משה קרת מעריך כי הפסקת פרויקט הלביא על ידי התעשיה האוירית לא תגרום להפסקת פיתוח מערכות האלקטרוניקה של אלתא. אלתא עושה מאמצים להסב מערכות אלו לשימושים אזרחיים.

קרת מעריך כי הפסקת הלביא תגרום ירידה מסוימת בהכנסות, אך החברה מנסה לקבל עבודות במסגרת חלופת צה"ל, שיקטינו הנזק.

נדל"ן / דני גוב

ביקוש לקוטג'ים של "אזורים" בכרמיאל

בשש השבועות האחרונים מכרה חברת "אזורים" 45% משכונת הקוטג'ים היוקרתית, שהיא בונה בכרמיאל. רוב הרוכשים הם בעלי מקצועות חופשיים המתגוררים באזור חיפה והקריות העובדים במפעלים עתירי הידע באזור כרמיאל ובבתי החולים באזור.

יורם קרן, מנכ"ל אזורים צפון אומר, כי בשכונה נבנים 48 קוטג'ים בני חמישה חדרים במחיר של 100,000 דולר כולל מע"מ ופיתוח. עד היום נמכרו 32 יחידות.

פרויקט אחר של אזורים בצפת, נבנה בכפר תבור, שם מוקמים 16 קוטג'ים מתוכם נמכרו בחודש האחרון חמישה במחיר של 107,000 דולר היחידה כולל מע"מ ופיתוח.

"ידי" זכתה במכרז צוותא באלפי מנשה

חברת "ידי" לעבודות עפר, של הקבלן דוד חביב, זכתה במכרז של "צוותא" להכשרת שלב ב' בישוב אלפי מנשה והכנת תשתית להקמת עוד 300 יחידות דיור. היקף העבודה – כחצי מיליון דולר. הצעת "ידי" התקבלה מבין הצעות שבע החברות הגדולות בענף.

במקביל הוציאה עתה צוותא מכרז נוסף למציאת קבלן להקמת 50 יחידות דיור בקוטג'ים דו קומתיים בשלב ב' של הישוב אלפי מנשה. באמצע ספטמבר הוציאה החברה למכירה 40 קוטג'ים דו משפחתיים אחרונים משלב א' של הישוב. 10 מהם נמכרו עד להגים במחיר של 87 אלף דולר פלוס מע"מ.

"אשדר" מכרה בספטמבר 26 דירות

חברת "אשדר" מכרה בספטמבר 26 דירות באתריה בכל הארץ. עיקר הביקוש היה לדירות בבת ים (7) ראשון לציון (3) פתח תקוה (2) ונתניה (2). שאר הדירות נמכרו באתרים אחרים.

באמצע אוגוסט העלתה אשדר את מחירי הדירות ב־1.3% כמלוא עליית מדד תשומות הבנייה. החברה לא ערכה בספטמבר כל מבצע הנחות או הטבות. החודש היא מקיימת שני מבצעים: האחד בבת ים בשכונת נאות ימים, שבמסגרתו ניתנות הנחות של 5% לדירות בנות 120 מ"ר והשני בגינות שומרון באריאל שם ניתנות הנחות של כ־10%.

מחירים לדוגמא באלפי שקלים כולל מע"מ ופיתוח:

תל אביב מגדל אשדר – 5 חדרים 145 מ"ר – 486; נתניה נווה פולג – 3 חדרים 76 מ"ר – 89; חולון קרית בן גוריון – 3 חדרים 78 מ"ר – 116; ראש העין בית גדל – 3 חדרים 75 מ"ר – 98.5; בת ים נאות ימים – 4.5 חדרים 120 מ"ר – 153.3.

יעקובי: היצוא החקלאי יגדל השנה בכ־14% והתפוקה בכ־6%

מאת דני גוב

שר הכלכלה, גד יעקובי מעריך, כי היצוא החקלאי יגדל השנה בשעור של כ־13% עד 14% ואילו התפוקה החקלאית תגדל בשעור של כ־5% עד 6%. לדברי יעקובי, נתונים אלה מצביעים על סיכוי טוב לשיקום החקלאות, אם ינהג המגזר הזה בהתייעלות ותחכום.

השר יעקובי דיבר בכנס ארצי של מרכזי מושבים ומשקים במדרשת רופין במסגרת יום עיון על האלטרנטיבות ליציאה מהמשבר של התנועה הקיבוצית המושבית. יעקובי קרא לבצע לאלתר החלטות לשיקום החקלאות וההתיישבות. לדבריו, החוב הכולל של החקלאות הוא כ־3.5 מיליארד שקל. לדברי השר, אילו היה שעור הריבית הריאלית 15% בלבד, היה היקף החוב החקלאי קטן בכמיליארד שקל לפחות.

יעקובי אומר, כי בתקציב הבא יש להעדיף את החינוך, המחקר הפיתוח, היצוא ואזורי הפיתוח.

לדבריו, תחומי האיכות והחינוך בישראל נפגעו קשות בשנים האחרונות ויש להצילם מפני התפוררות. יעקובי הזהיר מפני כלכלת בחירות בשנה הקרובה, שתלווה בדמגוגיה לאומית ואמר, שהמפתח להבראת המשק הוא בתהליך מדיני המכוון להשגת שלום.

יעקובי הודיע, כי הוא מתנגד לפיחות עכשו, אך עם זאת יש להבטיח רווחיות היצוא על ידי הקלות במיסוי וביטוח שער, שכן הצמיחה היחידה היא באמצעות היצוא. יעקובי מתח בקורת על כך שיש, ביטויי שביעות רצון מופרזים בתחום הכלכלי, בעוד הדרך להבראת המשק עדיין בראשיתה.

עוזי ברלינסקי המפקח הכללי במשרד הכלכלה:

בכירים שפרשו משירות המדינה יסייעו בהתנדבות בבקורת

מאת דני גוב

אגף הפיקוח הכללי במשרד הכלכלה הקים בימים אלה גוף מיוחד, שתפקידו לבצע ביקורות פתע על שירותי הממשלה. הגוף מורכב מאישים שפרשו משירות המדינה, כמו שגרירים, מנכ"לים וסמנכ"לים, שנענו לפניית שר הכלכלה, גד יעקובי, לעסוק בפעילות הזו בהתנדבות.

המפקח הכללי עוזי ברלינסקי אמר ל"דבר" כי לפני כשנה וחצי פנה יעקובי לכמה עשרות עובדים בכירים, שפרשו משרות המדינה וביקשם לסייע לפעילות אגף הפיקוח הכללי בבקורות פתע על שירותי הממשלה הניתנים לאזרח.

במקביל, קיבלה ועדת השרים לתאום ומינהל החלטה המחייבת את המפקח הכללי ואת נציב שרות המדינה לדווח לה מדי כמה חודשים על תיקון הליקויים שנתגלו במהלך הביקורות.

זו ביקורת מסוג חדש, שלא היתה מקובלת עד כה בשרות המדינה והמפקחים החדשים בודקים בין השאר את פתיחותם בזמן של משרדי הממשלה השונים, נוכחות בעלי התפקידים נותני השרות, נוכחות מנהל במקום, קיומם של סידורים פיזיים מתאימים כמו שמירה, שירותים, שילוט, חנייה והסדרים לנכים.

ברלינסקי אומר כי אנשי היחידה אינם מזוהים במהלך הביקורת, אך בסיומה הם מזוהים בפני המנהל המקומי, מציגים את הממצאים ומבקשים הסברים.

לדבריו, בימים אלה מתכוון האגף לבצע מבצע רחב ממדים של בדיקת שירותים ממשלתיים באמצעות הטלפון. בשבועות הקרובים ייבחנו כ־600 יחידות ממשלתיות על ידי היחידה. מטרת המבצע לבדוק את רמת ההענות הטלפונית במשרדי הממשלה, נכונותם של נותני השרותים למסור מידע מלא ובהיר בטלפון לאזרח הפונה וכן את יכולתו של האזרח לקבל שירותים סטנדרטיים באמצעות הטלפון מבלי שיאלץ להתייצב בפני הפקיד.

התעשיינים מציעים לעלות מע"מ ולצמצם מס הכנסה על יחידים

מאת דני גוב

התעשיינים מציעים העלאה הדרגתית של המע"מ, בצורת העלאה של 2% במס ערך מוסף, כדי לאפשר הורדת שעורי מס הכנסה על היחידים. לדברי ראשי התעשיינים, תהיה זו חלוקה צודקת יותר של המיסים במשק, שמצד אחד יוטל מס על הצריכה הפרטית ומצד שני יתנו תמריץ לעבודה.

התעשיינים מציעים לנטרל את השפעותיו הרגרסיביות של העלאת מע"מ על ידי קביעת מערכת מס הכנסה פרוגרסיבית יותר, תוך העלאת סף המס ועל ידי מתן פיצוי לרמות ההכנסה הנמוכות דרך מכשיר תוספת היוקר על ההתייקרויות שתנבע מהעלאת המע"מ. יתר רמות ההכנסה, אומרים התעשיינים, לא תקבלנה פיצוי על ההתייקרות זו.

במסגרת הרפורמה במס הכנסה, שמציעים התעשיינים מוצעים גם השינויים הבאים:

★ הגדלת ההוצאה המוכרת לפחת כדי לעודד השקעות.
★ הקלות במס בצורות שונות על השקעות במחקר ופיתוח.
★ עידוד עובדי מפתח בחברות להשתלב בבעלות עליהן.
★ ביטול המס בשעור של 10% על הסכום האינפלציוני ברווחי הון.
★ המשך הזיכוי ממס לעובדי משמרות.
★ המשך הפטור ממס על ריבית בקרנות הפנסיה, קופות גמל ותכניות חסכון.
★ ביטול הפטור ממס על הפרשות המעביד לקרן השתלמות.
★ המשך מתן זיכוי לאישה עובדת בגין ילדיה ולחיילים משוחררים המועסקים במפעל תעשייתי.
★ המשך הפטור ממס על הסעות עובדים למפעליהם ושווי ארוחות שמספק המעביד לעובדיו.

אלביט תספק לבואינג מערכות ב־20 מיל. דולר

מאת דני גוב

חברת "אלביט" תספק תת מערכות מיוחדות לכינון ניווט וחימוש של מטוסי פאנטום של חיל האויר האמריקאי במסגרת השיפורים, שעוברים מטוסים אלה בחברת "בואינג". העיסקה לפיתוח וייצור תת המערכות של אלביט היא למשך חמש שנים ושוויה הכספי כ־20 מיליון דולר.

אלביט השלימה באחרונה את פיתוח האב־טיפוס של המערכת לאחר שלפני כשנה זכתה בחוזה של בואינג לאספקת המערכת במסגרת תכנית השיפורים של מטוסי פאנטום. בחיל האויר של ארה"ב יש 700 מטוסי פאנטום העוברים הסבה לדגם משופר יותר מסוג "פאנטום 2000".

בחילות אויר שונים בעולם ישנם עוד כמה מאות פאנטומים, כך שפוטנציאל שיווק המערכת הזו הוא גדול. בואינג התחייבה בפני אלביט לשתפה בכל עבודות ההמשך.

העיסקה הזו מהווה עבור אלביט פריצת דרך לשוק האמריקאי, שלא כחלק מעיסקות גומלין, אלא על בסיס טכני ועיסקי.

לוז תפתח טכנולוגיה סולרית עתידית

מאת דני גוב

חברת "לוז תעשיות ישראל" תתרכז בשנים הקרובות בפיתוח טכנולוגיה סולרית עתידית, כדי לסייע לחברה לשמור על תחרותיות בשטח האנרגיה.

המנכ"ל החדש של החברה, ישראל קרויזר, אומר עם זה, כי החברה תמשיך לתמוך גם בפרויקטים קיימים בארה"ב ותוך שיתוף פעולה עם "לוז הנדסה" ו"לוז פיתוח ומימון" מלוס אנג'לס. לוז תעשיות, אומר קרויזר, תמשיך לספק שדות סולריים עתידיים בעזרת הציוד המתוחכם המיוצר כיום בירושלים.

המדען הראשי של משרד האנרגיה, ד"ר פנחס גליקסטרן אומר בעניין זה, כי התכנית הלאומית היא לשלש ולרבע את ניצול האנרגיה החלופית להפקת חשמל עד שנת 2000 ואף מעבר לכך. לדבריו, באתר הניסויים של משרד האנרגיה בשדה בוקר יש משום מתן דחף ראשוני בלבד לתעשייה בתחום האנרגיה הסולרית. פעילות ברמה מוגברת מזו, אומר המדען, תלויה ביוזמות פרטיות, כגון התנופה הסולרית של לוז בנגב. לפי תכניות המשרד ב־1995 יגיע ההספק מתחנות הכוח הסולריות ל־40 מגאוואט ובשנת 2000 לכדי 200 מגאוואט.

הבנק הבינלאומי מפעיל עסקות עתידיות בשקלים צמודי דולר

הבנק הבינלאומי מפעיל שירות בנקאי חדש של עסקות עתידיות בשקלים צמודי דולר – "פורוורד סחיר". השירות מיועד להפחית סיכוני פיחות וחשיפה לשינויים במט"ח בעיקר בעסקי יבוא ויצוא, סוכני נסיעות, סוחרים ואחרים.

הבנק ימכור או יקנה בכל יום, שקלים צמודים לדולר בעסקות עתידיות לתקופה שבין חודשיים ועד שישה חודשים. הסכום המינימלי לעיסקה הוא 10 אלפים ש"ח והבנק יגבה עמלה של רבע עד חצי אחוז בהתאם לסכום העיסקה ותקופתה. השירות יופעל החל ב־19 לחודש.

מאיר תדמור

חלק קבוצת הפועלים בקרנות הנאמנות ממשיך לגדול

קבוצת הפועלים המשיכה להגדיל את חלקה גם בחודש ספטמבר בענף קרנות הנאמנות ובסוף החודש היה חלקה בהיקף נכסי קרנות הנאמנות 981.8 מיליון ש"ח המהווים 26.8% מנכסים אלה. מתחילת השנה גדל חלקן של קרנות הפועלים ב־2.1% (מ־24.7% ל־26.8%).

סך כל נכסי קרנות הנאמנות בסוף ספטמבר היה 3,656.4 מיליון ש"ח; מאלה היו לבנק לאומי 41.3%, לדיסקונט 15.3%, לבנק המזרחי 4.8% ולבינלאומי 4.7%.

תעוש הפסידה 1.75 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של 1987

ההפסד מסגירת מפעל תגור בבני ברק

תעוש תעשיות העוסקת במימון השקעות בחברות קבוצת תעוש, הפסידה במחצית הראשונה של 1987, 1.75 מיליון ש"ח בשל הפסדי תגור, שמפעלה בבני ברק הועבר לכרמיאל. הפעילות התעשייתית של החברה, להוציא את תגור בתקופה הנסקרת הסתכמה ברווח של 874 אלף ש"ח.

מאזן החברה לסוף יוני היה 91.2 מיליון ש"ח ובמהלך חצי השנה האחרונה השקיעה בקווי ייצור חדישים 5.7 מיליון ש"ח. במאי השנה גייסה החברה באמצעות הנפקה של אגרות חוב צמודות לדולר או למדד, סכום של מיליון ש"ח העומדים לפרעון בשנים 2000–1991.

מאיר תדמור

למשטרה פרטית מחזור של 50 מיליון דולר

בישראל פועלת משטרה פרטית עם מחזור כספי שנתי הנאמד בהיקף של כ־50 מיליון דולר. המשטרה הפרטית הגדולה בישראל היא קבוצת "השמירה". קייס שרמלסטר, מנכ"ל החברה, אומר, שחברתו מעסיקה כיום כ־5,000 עובדים ב־17 סניפים.

לדבריו, בצד אלפי העובדים היא רכשה ומפעילה מאות כלי רכב, מאות תת־מקלעים "עוזי", אלפי אקדחים, אלפי מכשירי קשר. החברה תחגוג השנה 50 שנים להיווסדה.

דני גוב

רווח מנורה גדל במקצת במחצית 87

הרווח הנקי של חברת הביטוח מנורה במחצית הראשונה של השנה היה 1.71 מיליון ש"ח לעומת 1.66 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. כך עולה מהדו"חות הכספיים של החברה.

עיקר רווחי החברה באו מעסקי ביטוח חיים, שבהם עלו הפרמיות והדמים ב־13% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בסך כל הפרמיות בכל ענפי הביטוח נרשם גידול של 20% והן הגיעו ל־85.3 מיליון ש"ח.

במהלך התקופה הנסקרת יצאה החברה עם שתי תוכניות חדשות: תוכנית פנסיה עצמאית לקבוצות עצמאים וביטוח רפואי מיוחד נגד ארבע מחלות קטלניות.

נשיא החברה דוד הירשפלד מעריך, כי השינוי בתעריפי הרכב ושיווק פוליסה תקנית בביטוח דירות, יביאו לשינוי חיובי בתוצאות העסקיות של המחצית השניה של 1987 בענפים אלה.

מאיר תדמור

תוספת שכר עד 15% בארבע חברות

מאת חיים ביאור

ארבעה הסכמי שכר בשירותים ובייצור נחתמו באחרונה על ידי מועצת פועלי תל אביב.

★ בחברת "א.מ.ג." – חברה בת של ארקיע המתחזקת מטוסים – הושג הסכם שלפיו יקבלו 130 העובדים תוספת שכר בשיעור של 6.75 אחוזים למפרע מאחד באפריל '87. אחד מסעיפי ההסכם קובע שתועלה השתתפות המעביד בקרן ההשתלמות מחמישה אחוזים ל־7.5 אחוזים.

★ הסכם השכר במפעל "גירוסטה" לייצור כלי מטבח מבטיח ל־60 העובדים תוספת שכר של 8 אחוזים החל מאחד באוקטובר.

★ בחברת "ברינקס" העוסקת באבטחה ושמירת מזומנים נחתם הסכם לפיו יקבלו 120 העובדים תוספת שכר של 14 אחוז.

★ ב"ספר" – חברה להפעלת ציוד מכני כבד – יקבלו מפעילי הציוד תוספת שכר ממוצעת של 15 אחוז למפרע מיוני '87.

יצוא לארה"ב יקבל קוד אמריקאי כבר בארץ

יצרנים ישראלים המייצאים לארה"ב יוכלו לקבל מעתה, באמצעות האגודה לקידוד המוצר בישראל, את מספר הבר־קוד האמריקאי ולקצר בכך את התהליכים הנדרשים לשיווק תוצרתם בארה"ב.

יו"ר האגודה הישראלית, אריה גניגר, המייצג את האגודה האמריקאית לקידוד המוצר אומר, כי עד כה מסמנים היצרנים בארץ למעלה מ־7,500 מוצרים, שהם יותר מ־50 אחוזים של המוצרים על גבי המדפים. באשר ליצוא המקודד, 120 מוצרים המיוצאים לאירופה קיבלו כבר את מספר הבר־קוד האירופי שלהם כאן.

האגודה לקידוד המוצר בארץ הוקמה לפני מספר שנים על ידי ארגוני היצרנים ואיגוד בתי הכלבו ורשתות השיווק הקמעונאיות בארץ, לשם יישום שיטת הסימון האחיד, הידועה בעולם בשם בר־קוד. השיטה נהוגה בכל העולם והיא מייעלת את הקשר בין היצרנים ורשתות השיווק בכך, שהיא מאפשרת הזמנות ממוחשבות, ניהול ייצור וארגון יעיל יותר של המלאי. השיטה מאפשרת גם אפס טעויות בקופה, מהירות בתפעול, חשבונות קנייה מפורטים ויתרונות נוספים.

הוקמה ועדת ערער על שומות דמי חכירה

בימים אלה הוקמה ועדה חדשה, אשר בפניה אפשר יהיה לערער על שומות דמי חכירה. הועדה הוקמה בשיתוף לשכת שמאי מקרקעין בישראל ומינהל מקרקעי ישראל.

יוסי זרניצקי, יו"ר לשכת שמאי המקרקעין אומר, כי במשך שנים נדון ערעור על קביעת דמי חכירה על ידי השמאי הממשלתי בפני אותו גוף ולא בפני גוף מיוחד לערעורים. הועדה החדשה תאפשר לשמאי פרטי להגן על האזרח מפני שומות שרירותיות של המינהל. לשכת השמאים צופה שבעקבות הקמת הועדה החדשה, יידונו למעלה מ־50 בקשות לערער בשנה.

דני גוב

רווח והפסד / מנחם רהב

מותר ואסור בניכוי מס תשומות

נהלים חדשים שפורסמו לאחרונה על ידי אגף המכס ומע"מ, בנושא ניכוי מס התשומות, מדגישים את קו הפרשנות המחמירה שאימצו שלטונות מע"מ ושהחל עם כניסתו לתוקף של תיקון מס' 6 לחוק מע"מ בשנה שעברה. ננסה לסקור במסגרת זו, בקצרה, את עיקרי הכללים החלים לגבי ניכוי מס התשומות.

על פי סעיף 38 לחוק מע"מ זכאי עוסק לנכות מהמס שהוא חייב בו את מס התשומות הכלול בחשבוניות מס שהוצאו לו כדין, או ברשימון יבוא ובלבד שזה נושא את שמו ושהניכוי ייעשה בתוך שישה חודשים מיום הוצאת הרשימון או החשבונית.

אם שולם מס תשומות על ידי עוסק לפני שנרשם כעוסק, המע"מ אינו ניתן לניכוי אלא אם יוכח שהמע"מ ששולם שימש להקמת העסק. במקרה כזה ניתן יהיה לנכות את מס התשומות גם אם החשבוניות שבהן הוא נכלל הוצאו שלא על שם העוסק.

חריג נוסף לחשבוניות שמס התשומות שבהן ניתן לניכוי גם אם אין הן ערוכות על שם העוסק, הינו בעסק המתנהל במקום מושכר וחשבוניות המס עבור הוצאות טלפון, מים, חשמל, גז וכו' מוצאות שלא על שם העוסק.

באשר למגבלת הניכוי לתקופה של שישה חודשים יצויין כי מדובר בחשבוניות שהוצאו אחרי 1.10.86. חשבוניות שהוצאו קודם לתאריך זה הינן בנות ניכוי ללא מגבלת זמן.

מי שינכה מס תשומות שנכלל בחשבוניות שהוצאו אחרי ה־1.10.86 וזמן הניכוי יהיה מאוחר מ־6 חודשים מתאריך החשבונית, צפוי לסנקציות קשות בהן קנסות, ריבית והפרשי הצמדה ואף פעולות במישור הפלילי. לפיכך על אף שההוראה הנ"ל איננה מובנת ומקפחת מי ששכח בשוגג לנכות מס תשומות, מומלץ להקפיד על קיומה, או לפנות מראש למשרד מע"מ על מנת לבקש מבעוד מועד כי יאשרו את החשבונית שלגביה חלפו 6 חודשים מיום הוצאתה.

כאשר מקבל עוסק המחאות שאינן מכובדות על ידי הבנק, אסור לו להוציא תעודת זיכוי ולנכות מס תשומות בגובה סכום המס ששילם בגין העסקה.

על מנת לאפשר לעוסק להימנע מתשלום מע"מ על עסקה שלא יצאה לפועל, יש לבטלה כדין ולהחזיר את הטובין למוכר.

כאשר רוכש עוסק נכסים או מקבל שירותים המשמשים אותו לצרכים נוספים מחוץ לצרכי העסק, ניתן לנכות את מס התשומות בשיעור יחסי כיחס השימוש העסקי לכלל השימוש.

בעניין זה נקבע כי אם לא נקבע אחרת, ועיקר השימוש בנכס או בשירות הינו לצרכי העסק, רשאי העוסק לנכות שני שלישים ממס התשומות.

אם עיקר השימוש הינו לצרכים אחרים שאינם צרכי העסק, רשאי העוסק לנכות רבע ממס התשומות.

מס תשומות המשולם על רכישתו של רכב פרטי, אינו מותר בניכוי למעט 3 מקרים: מי שעוסק במכירת רכב, בי"ס ללימוד נהיגה ומי שעוסק בהשכרת רכב.

כשם שניכוי מס התשומות ברכישת רכב פרטי אסור, לא ניתן לנכות את מס התשומות המשולם על שכירות רכב פרטי.

לעומת זאת ניתן לנכות מס תשומות המשולם על רכישתו של רכב מסחרי המשמש לצרכי העסק, וכן קטנועים ואופנועים שהוצהר לגביהם שהם משמשים לצרכי העסק.

בתחום שרותי הרווחה לעובדים קובעים נהלי מע"מ כי מס התשומות בקשר עם הוצאות המוצאות לצרכי העובדים כגון ארוחות, מתנות, דיור, טלפון וכו' – אינו ניתן לניכוי אלא אם כן חייב המעביד את עצמו במע"מ על מכירת שירותים או נכסים אלה לעובדים.

כלומר: העוסק רשאי לבחור באחת משתי האפשרויות: א) לא לנכות מס תשומות בגין תשומות אלה. ב) לשלם מס עסקאות על מתן טובות הנאה לעובדים.

מס תשומות על רכישת דירת מגורים בידי עוסק המנהל בה את עסקו וגם מתגורר בה אינו ניתן לניכוי.

עוסקים המשכירים נכס שלא למגורים (ועיסוקם אינו בהשכרת מקרקעין) לא רשאים לנכות את מס התשומות ברכישת הנכס וכן גם את מס התשומות הגלום בהוצאות השוטפות. ואולם במקרה זה חבויה נחמה פורתא הנובעת מסעיף 31 (4) לחוק לפיו במכירת נכס שברכישתו לא ניתן היה לנכות את מס התשומות, יחול פטור ממס – כלומר אדם שרכש נכס מסחרי לשם השכרתו מנוע מניכוי מס התשומות ברכישתו ובהוצאותיו השוטפות, אך מאידך גיסא הוא פטור מתשלום מע"מ בעת מכירתו.

הנפקת מניות בבורסה וכן מסחר בניירות ערך אינם "עסקה" החייבת במס ערך מוסף. לפיכך אין לנכות מס תשומות בגין שרותים הקשורים בהנפקת מניות בבורסה לצורך גיוס הון כגון שכר טרחת עורך דין ומתווכים ועמלות שונות. זאת מכוח סעיף 41 לחוק הקובע כי אין לנכות מס על תשומות אלא אם הן לשימוש בעסקה החייבת במס.

שערי מטבע חוץ ביום 11.10.87

המטבע	השינוי	בנקנוטים – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב		1.56	1.63	1.56	1.63	1.56	1.63	1.5921	1.6119	1.5921	1.6119	1.5891	1.6091	1.6013
1 מארק גרמני		0.86	0.90	0.86	0.90	0.86	0.90	0.8762	0.8871	0.8778	0.8887	0.8764	0.8875	0.8814
1 לי"ש		2.56	2.68	2.58	2.70	2.58	2.70	2.6230	2.6556	2.6264	2.6592	2.6251	2.6581	2.6389
1 פרנק צרפתי		0.25	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2630	0.2663	0.2635	0.2668	0.2630	0.2664	0.2647
100 ינים יפאניים		1.08	1.13	1.09	1.14	1.08	1.14	1.1041	1.1178	1.1053	1.1191	1.1039	1.1178	1.1105
1 גולדן הולנדי		0.76	0.80	0.76	0.80	0.76	0.80	0.7785	0.7882	0.7781	0.7878	0.7775	0.7872	0.7832
1 פרנק שוויצרי		1.03	1.08	1.03	1.08	1.03	1.08	1.0538	1.0661	1.0538	1.0669	1.0530	1.0663	1.0587
1 כתר שוודי		0.24	0.26	0.25	0.26	0.24	0.26	0.2497	0.2528	0.2495	0.2527	0.2493	0.2524	0.2510
1 כתר נורבגי		0.23	0.25	0.25	0.25	0.23	0.25	0.2397	0.2426	0.2400	0.2420	0.2392	0.2422	0.2410
1 כתר דני		0.22	0.23	0.22	0.24	0.22	0.23	0.2283	0.2311	0.2287	0.2315	0.2281	0.2310	0.2295
1 מארק פיני		0.36	0.37	0.36	0.38	0.35	0.38	0.3646	0.3691	0.3645	0.3691	0.3639	0.3685	0.3666
1 דולר קנדי		1.19	1.25	1.20	1.26	1.19	1.25	1.2186	1.2338	1.2200	1.2352	1.2148	1.2301	1.2259
1 דולר אוסטרלי		1.09	1.20	1.11	1.19	1.11	1.19	1.1495	1.1638	1.1497	1.1641	1.1473	1.1617	1.1564
1 ראנד דרא"פ		0.50	0.60	0.46	0.78	0.49	0.68	0.7754	0.7850	0.7748	0.7844	0.7738	0.7836	0.7771
10 פרנקים בלגיים		0.41	0.43	0.41	0.43	0.41	0.43	0.4200	0.4252	0.4217	0.4270	0.4211	0.4264	0.4242
10 שילינגים אוסטריים		1.22	1.28	1.22	1.28	1.22	1.28	1.2453	1.2608	1.2453	1.2608	1.2453	1.2610	1.2524
1000 לירטות איטלקיות		1.18	1.25	1.19	1.27	1.19	1.27	1.2144	1.2295	1.2159	1.2311	1.2125	1.2278	1.2214
1 "סל" (ECU)		—	—	—	—	—	—	—	—	1.8205	1.8432	—	—	1.8312
1 דינר ירדני		4.35	4.62	4.51	4.80	4.43	4.74	—	—	—	—	—	—	4.5477
10 לירות לבנוניות		—	—	0.09	0.10	0.04	0.06	—	—	—	—	—	—	0.0536
1 לירה מצרית		0.66	0.70	0.66	0.71	0.63	0.68	—	—	—	—	—	—	0.7166

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
אב	5744.14	5665.26
אבקה	534.58	531.97
אגד	257.60	255.96
אדיר	1745.88	1711.50
אדם	2780.49	2760.85
אופיר	1991.69	1977.38
אור	439.75	435.99
אורין	145.92	144.90
אורלי	285.15	283.10
אורן	824.21	818.55
איל	—	—
איריס	5665.11	5541.19
איתן	767.75	762.17
אלון	619.25	614.58
אלמוג	678.74	674.12
אבליסט	104.40	101.96
ארז	378.40	375.87
אש	182.97	178.94
אשל	186.71	185.46
אתרוג	257.44	255.76
בדולח	2658.39	2640.35
ברוש	568.18	564.38
ברק	561.28	557.47
ברקת	—	—
בסיס	1601.05	1589.94
גבע	1139.07	1122.24
גורן	447.73	445.01
גיא	10350.54	10197.02
גיל	3490.94	3425.98
גלית	637.48	629.72
חברים	416.56	413.72

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
דוכיפת	522.13	518.58
דולב	247.83	245.87
דורון	1548.42	1518.68
דגן	269.68	264.51
דליה	599.35	589.29
דרור	372.12	365.15
דקל	456.66	453.75
הדס	—	—
הדר	549.49	540.15
אבבית	—	—
הוד	21443.09	21125.82
זיו	19832.47	19559.78
זמיר	553.27	549.51
חוחית	168.94	162.82
חליפין	139.12	138.73
חלמיש	—	—
חן	147.31	147.02
טופז	1498.97	1485.09
טל	6334.59	6257.91
יובל	449.96	447.14
יהלום	2599.18	2581.71
יסודות	406.81	493.26
ישפה	441.46	438.76
כוכב	373.64	371.14
כחל	137.44	136.49
כלנית	660.63	649.86
כספית	—	—
כרמל	152.37	150.45
כתר	1244.18	1229.54
להב	4978.90	4885.81
למשקיע	124.08	122.72

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
לפיד	449.52	440.68
לקט	1905.25	1866.87
לשם	—	—
מגור	1327.21	1301.74
מבטח	3881.15	3844.94
מגד	262.87	259.03
מגן	3797.93	3761.81
מגל	412.59	410.22
מד	2048.28	2010.75
מורן	945.07	936.05
מטה	26913.31	26473.55
מיטב	1019.09	999.23
מעוף	4910.69	4816.90
מעיין	772.46	757.65
מקשה	—	—
מרגלית	1524.77	1515.83
מרווה	121.84	121.40
מרום	1323.65	1297.85
נגה	29570.56	29132.20
נטף	—	—
נטע	524.46	517.88
נילי	6838.04	6736.94
סביון	688.23	676.42
סגולה	139.55	138.48
סלע	—	—
סנונית	520.20	516.61
סער	412.80	410.46
ספיר	—	—
עדי	399.11	396.75
עדית	—	—
עידן	494.26	487.08

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
ענבר	1278.70	1268.09
ענת	—	—
עפרוני	488.11	484.77
ערמון	135.32	134.53
פרא	1766.42	1753.91
צבר	576.45	572.43
צופית	511.18	507.70
צוק	—	—
צמיד	1098.65	1089.89
צמיחה	562.19	554.16
צפרה	1900.25	1887.43
קלע	2441.77	2435.62
קשת	102.00	101.35
רוניה	—	—
רימון	131.50	131.26
רקפת	817.95	803.61
רשף	420.85	417.52
שביט	442.25	439.33
שהם	—	—
שירה	475.06	471.86
שמיר	399.04	396.10
שנהב	875.78	863.28
שסק	957.81	934.68
שקד	185.07	183.78
תאנה	271.17	269.51
תבור	603.88	602.67
תירוש	539.06	532.75
תמוגה	102.95	102.30
תפוח	236.56	235.12
תפוז	196.16	194.77
תרשיש	1481.50	1470.85
תשרי	530.44	523.26

هكذا من الاصل

هكذا من الاهل

600,000 יצאו מתחילת השנה

מאת אמנון אבר, סופר הכלכלי של „דבר" בירושלים

בתשעת החודשים הראשונים של השנה יצאו לחו"ל 600,000 תושבים, גידול של 16 אחוז בהשוואה לתקופה המקבילה בשנה שעברה. מנתוני הלשכה לסטטיסטיקה עולה כי כשליש משיעור העליה נובע מגידול במספר היוצאים לנצרים.

יותר ממחצית היוצאים לחו"ל נסעו ביולי־ספטמבר וגם כאן נרשמה עליה של 17 אחוזים לעומת מספר הנוסעים בקיץ אשתקד.

נדחתה ההחלטה על גירוש רץ

(עו). – שופטת בית המשפט המחוזי בתל־אביב הדה אליעז דחתה אתמול את ההחלטה בדבר בקשתו של היועץ המשפטי לבטל צו עיכוב גירושו מן הארץ של ההונגרי ראוז רץ. זאת, בין השאר, כדי לאפשר לסניגוריו לעיין בפסק הדין בפרשת ויליאם נקס שטרם פורסם במלואו. הם טענו כי אין ליועץ המשפטי לממשלה סמכות להחליט בעניינו של רץ ואילו נציגת הפרקליטות דחתה זאת בהסתמכה בין השאר על פסיקת בית המשפט העליון לגבי נקס.

20 אלף ישתתפו היום בצעדת י"ם

הבוקר בשעה שש יזנקו ראשוני הצועדים לצעדת העליה לרגל המסורתית לירושלים, המאורגנת על ידי מרכז הפועל בשיתוף עיריית ירושלים, מועצה אזורית מטה יהודה, עתון „ידיעות אחרונות" ובחסות חברת יורופקאר, הבה להשכרת רכב.

הצועדים יעלו לירושלים בשני מסלולים: מבצרים לירושלים, במרחק של 22 ק"מ ומבמעיינות סטף וליד צובה לירושלים, במרחק של 12 ק"מ.

בין הקבוצות רבות המשתתפות: תעשייה צבאית עם 3,000 צועדים; כור – 1,500 צועדים; קופת חולים – 1,500 צועדים. כן ישתתפו שתי קבוצות מאורגנות מחו"ל, מבריטניה והולנד, וכמה עשרות צועדים בודדים מחו"ל, שהגיעו במיוחד לצעדה. בין קבוצות הצועדים גם קבוצה מאורגנת, המורכבת מחיילי האו"ם בסיני. כן תצעד קבוצה מאולפן עקיבא, ביניהם תלמידים מיהודה ושומרון. גם שני עובדים בכירים של משרד החקלאות המצרי ישתתפו בצעדה.

נבון: להמשיך ולטייל

מאת צבי אילן, סופר „דבר"

שר החינוך יצחק נבון קרא להפיק לקחים מפסק הדין שחייב את החברה להגנת הטבע בתשלום פיצויים גדולים לצעיר שנפגע בטיול, אך יחד עם זה להמשיך לטייל בארץ. השר, הנמצא בביקור בארה"ב, אמר שיש ללמוד את ההיבטים הבטיחותיים של המקרה המצער אך לזכור שזה מקרה חריג ואסור שבעקבותיו יתמוטטו הטיולים. הטיול הוא אחד המפעלים החינוכיים המרכזיים ביותר בארץ, אחד האמצעים החשובים לחינוך הדור הצעיר לאהבת הארץ ויש להגן על מוסד חינוכי נפלא זה. השר אמר עוד כי החברה קיבלה את פרס ישראל וכל שנות קיומה לא תויכה אף פעם כדין על התרשלות חינוכית.

דובר המשרד מסר כי לאחר פסק הדין כינס מנכ"ל המשרד ד"ר שמעון שושני את אנשי אגף הנוער במשרדו, יועצים משפטיים ונציגי החברה להגנת הטבע והודיע כי כל הטיולים של משרד החינוך הנערכים באמצעות החברה נמשכים כרגיל.

צו נגד „סולפיד" בחיפה למניעת זיהום אוויר

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

צו נגד המפעל „חיפה סולפיד" ומנהליו, המפרט הוראות למניעת מפגעי זיהום אוויר, הוציא ערב החג משרד הפנים.

הצו, שהוצא לפי פניית שירות לשמירת איכות הסביבה באיגוד הערים חיפה, הוא הששי שהוטל על מפעלים בחיפה רבתי. בכל הצווים נקבעה גם אחריות אישית של מנהלי המפעלים למקרים של הפרת הצווים. מנהל השירות צבי פורד מסר לסופר „דבר" כי הצו מחייב את „סולפיד" לנקט צעדים תפעוליים וטכנולוגיים כדי שריכוז המימן הגופרי בגז הפליטה לא יעלה על חמישה מיליגרם למטר מעוקב, בתנאים תקינים. החברה חייבת להתקין ולהפעיל לא יאוחר מתום שנה מערכת לספיגת ריחות, ועליה להגיש לרשויות המפקחות דוחות בדבר התקדמות וביצוע של הוראות הצו. בכל מקרה שבו נמדד או נרשם ריכוז זיהום העולה על המותר חייבת החברה לנקוט כל האמצעים להפסקה מיידית של ההפרה. הצו גם מחייב את המפעל לדומם המכונות בכל מקרה שבו נפסקת פעולת הרישום או המדידה הרצופה של המזהמים.

פורד ציין כי עד עתה הוצאו צווים כאלה נגד חמישה מפעלים גדולים ולכן נרשמה ירידה משמעותית בזיהום בחיפה ובסביבתה.

אלמוני מטריד רווקות וגרושות בקיבוצים

מאת שמעון ריים, סופר „דבר" בצפון

דרך סודרנית לנסות ולקשור קשר עם קיבוצניקיות רווקות או גרושות מוצא לעצמו בתקופה האחרונה אלמוני המציג עצמו בשמות ובתארים שונים ומנסה להכיר את הקיבוצניקיות באמצעות שיחות טלפון בקיבוצים ברחבי הארץ.

הטורדן מאתר את הקיבוצניקיות ומציג עצמו לעיתים קרובות כגבר בן 43, גרוש פלוס שני ילדים. „שקיבל את מספר הטלפון שלך והמלצה עליך מחברת קיבוצך שאת זהותה נשבעתי לא לגלות" כדבריו, או ממדור היחידים בתנועות הקיבוציות.

בידיעה המתפרסמת בבטאון הקיבוץ הארצי נמסר כי האיש מציג עצמו בדרך כלל כ„איציק ארזני", אך גם בשמות אחרים. מקום מגוריו שמורה, אך הוא חיפאי במקורו. מקצועותיו רבים ומתחלפים לפי הצורך, אך ככל הנראה הוא אכן גרוש עם שני ילדים.

בדיקה העלתה כי התייצב לא מכבר במשרד המדור ליחידים של התנועה הקיבוצית, גילה התעניינות מסויימת, אך לא השאיר רושם חיובי על אנשי המדור. מאז לא הופיע.

הבטאון קורא לרווקות ולגרושות בקיבוצים לשים לב ולא להתפתות לחיזוריו של האלמוני.

גידול של 24% בתיירות

מאת דויד מרשיוב, סופר „דבר" לענייני תיירות

גידול של 24 אחוז חל במספר התיירים שבאו לישראל בתשעת החודשים הראשונים של שנת 1987 בהשוואה לחודשים המקבילים של שנת 1986. הגידול בתנועת התיירות לישראל השנה העלה את מספר התיירים שבאו לישראל לשיא חדש מעל לשנת השיא בתיירות ב־1985.

בחודשים ינואר־ספטמבר השנה באו לישראל 1,023,900 תיירים בהשוואה ל־826,800 תיירים שבאו לישראל בתקופה המקבילה בשנת 1986.

בספטמבר באו לישראל 104,500 תיירים, מהם 85,200 בדרך האוויר, 16,300 בדרך היבשה ו־3,000 בדרך הים. נוסף על כך, הגיעו 18,300 נוסעים באניות שיט.

מפקד מרחב הירקון במשטרת תל אביב, נצ"מ אריה ביבי (באמצע), העניק אתמול תעודות הוקרה לגיא סוקורניק בן 21 ולרפי ברוס, בן 24 שסיכנו את חייהם וקפצו לים כדי להציל אשה ושני ילדים בחוף שרתון הישן בתל אביב. שני הילדים ניצלו, אולם האשה מתה מאוחר יותר בבית החולים. המקרה אירע ב־24.8. שני הצעירים, בעלי חגורות שחורות בג'ודו ובקרטה שאף היו בעבר אלופי הארץ במקצועות אלה, ערכו את ריצת הבוקר היומית שלהם לאורך החוף. „כשחזרנו מהריצה ראינו התקהלות על החוף ואשה צעקה: ,אחותי והאחיינים שלי טובעים'", סיפרו הצעירים. מכיוון שלא היו מצילים בחוף, קפצו השניים לים הסוער להציל את שלושת הטובעים. „הם נסחפו כבר לתוך הים ועברו את המזח. הגענו אליהם והעלינו את הילדים על המזח. לאחר מכן הוצאנו את האשה לחוף והתחלנו להנשים אותה", סיפרו. תוך דקות הגיע אמבולנס עם צוות טיפול נמרץ שהעביר את האשה לבית החולים. אולם כל המאמצים להשאירה בחיים נכשלו. „המעשה שלכם ראוי לכל שבח וציון, ועל זה אני מעניק לכם את תעודות ההוקרה של המרחב", אמר נצ"מ ביבי שהעניק לשניים גם את ספר המשמר האזרחי וסמל המרחב (צילום: שאול רחמים = יפפ"א)

ההסתדרות שוקלת התערבות במו"מ עם נהגי התברואה בת"א

מאת נתן רועי, סופר „דבר" בתל־אביב

ראשי ההסתדרות שוקלים התערבות במו"מ בין נהגי התברואה בתל־אביב וארגון עובדי העיריה לבין העיריה. זאת, לנוכח כשלונו של ארגון העובדים לסיים את עיצומי הנהגים.

אתמול העבירו הנהגים את הנוסח המתוקן שלהם להסכם העבודה (שהגיש להם להט לפני כשבוע) ליו"ר ארגון העובדים אריה ליצן. הנוסח אמור להימסר ללהט.

מחזיק תיק נהגי התברואה במועצת פועלי תל־אביב, תדי קאופמן, איננו בארץ – הוא עורך סיור־עבודה במערב גרמניה.

להט אמר אתמול בגלי צה"ל כי הצעת ההסכם שהוגשה לנהגים תפוג מחר בחצות. אם עד אז לא יחתמו עליו, הוא יבוטל ויהיה צורך להתחיל את המו"מ מחדש. נהגי התברואה הודיעו, כי אינם חוששים מכך.

בינתיים מתמלאת העיר אשפה. אתמול בערב פשטה בקרב הנהגים שמועה על 10 משאיות של קבלנים פרטיים העומדים לאסוף הזבל בשעות הערב. הנהגים החליטו, לפני שיגיבו על כך, להגיש תלונה למשטרה נגד „מפירי העיצומים" ולנסות לשכנע אותם בדרכי שלום להימנע מאיסוף האשפה.

ביקורת חריפה על שיטות מיון תלמידים בבתיה"ס

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

ביקורת חריפה על שיטות מיון תלמידים הנהוגות במערכת החינוך במעבר מבית הספר היסודי לחטיבת הביניים ומחטיבת הביניים לחטיבה העליונה, כלולה בדו"ח שהגישה ועדת מומחים למנכ"ל משרד החינוך ד"ר שמשון שושני.

„...הדו"ח קובע כי אין אחידות בשיטות המיון [illegible] תמיד סבירה ומקצועית, תנאי הבחינות אינם שווים, לא תמיד מקבלים המועמדים מידע מוקדם על המבחנים ורמת הכשרה של הבוחנים אינה עומדת תמיד ברמה הנאותה. אמינות הבחינות אף היא אינה אחידה ויש להשקיע יותר למניעת דליפת שאלונים, העתקה, התחזות של נבחנים, סיוע של מורים ובוחנים וזיוף תעודות.

הוועדה, שמונתה על ידי המנכ"ל הקודם של משרד החינוך אליעזר שמואלי לבדוק את נהלי בחינות המעבר ושיטות המיון לחטיבה העליונה, התייחסה גם לשיטות המיון הנהוגות בחטיבות הביניים וקבעה כי עקב שיטת ההקבצות הנהוגה בהן, נקבע גורלם של תלמידים רבים לשבט או לחסד כבר בגיל 12 או 13, כשהשיוך ההקבצתי של תלמיד קובע את מסלול המשך לימודיו לנתיב מקצועי או עיוני והמשך לימודים עלתיכוניים. בוגרי חטיבות הביניים ובתי הספר היסודיים מתרוצצים בין בתי ספר ברמות יוקרה שונות כשההפניה לנתיבים השונים אינה מוסדרת. בחטיבות, התלמידים המסווגים להקבצות נמוכות כמעט שאינם מתקדמים להקבצות גבוהות, מאחר והם מופנים [illegible]

הוועדה ממליצה להקים מכון ארצי לפיתוח כלי מיון לחטיבות העליונות ולבדיקת נושאי ההקבצה, ההסללה והניתוב במערכת החינוך. הוועדה קובעת כי אין לכפות על תלמידים לגשת למבחני מיון ולשמור על המיון הביניים. אסור למסור ציונים לאדם או מוסד ללא קבלת הסכמת הנבחנים או באי כוחם. הנבחנים או באי כוחם זכאים לדעת את ציוני בחינות המיון.

בתי הספר, קובעת הוועדה, הממיינים תלמידים לפי בחינות הישגים, חייבים לפרסם את תכנית החומר הנדרש ואת הספרים המכילים חומר זה. הוועדה ממליצה לקבוע ועדות מיון ברמת בית הספר, הרשות והמחוז ולקבוע נהלי הפעלה בהתאם להמלצותיה החל משנת הלימודים תשמ"ט.

רבים מתושבי הנגב וכן אנשי שכונות בירושלים ובתל – אביב השתתפו אתמול באירוע „הנגב שער לשלום" בשדרות. כ־500 חברי תנועות הנוער ערכו את „צעדת השלום" מצומת ארז לשדרות. כן נערך סימפוזיון בהשתתפות פרופ' ישעיהו ליבוביץ ואריה אליאב. היו מופעים אמנותיים רבים. במקביל נערכה הפגנה של אנשי „התחיה" והליכוד. ח"כ צ'ארלי ביטון שהגיע למקום, הוקף פעילי „כך" לאחר שנקרא לחלק כרוזים ושוטרים חילצו אותו. למעלה: צעירים מהשומר הצעיר בוויכוח. למטה: ביטון מוגן למכוניתו תוך כדי ויכוח. (צילומים: ישראל הדרי־ישראל סאן)

„אביה של ירדנה חמי איים עליה כל הזמן בסכינים ושאל אם היא בהריון"

מעצר האב ובנו הוארך ב־15 יום כחשודים במעורבות ברצח; האם ואח אחר שוחררו בערבות; השופטת סרבה לשלוח החשודים לבדיקה פסיכיאטרית

מאת חנה סאר, סופרת „דבר" בשרון

שלום חמי, אביה המשותק ברגליו של ירדנה חמי, שנרצחה ביום הכיפורים בנתניה, נעצר ל־15 יום נוספים כחשוד במעורבות ברצח. כחשוד נעצר גם אחיה של הנרצחת, בן 22, אף הוא ל־15 יום.

לבקשת המשטרה הורה בית המשפט לשחרר בערבות עצמית של 2500 ש"ח את האם, ברכה, ואת האח יוסף שהיו עצורים בשמונה הימים האחרונים כחשודים בפרשה.

ירדנה נרצחה מדקירות סכין או מכשיר חד אחר כשישנה בדירת הוריה בשכונת אזורים בנתניה.

מפקח חיים פדלון, ראש הצוות לחקירת הרצח, אמר אתמול בבית המשפט כי „נראה שמישהו שהיה בבית הוא שביצע את העבירה". לדבריו מעדויות האם שנגבתה במשטרה בעת מעצרה מתחוור כי לאב היתה מערכת של סכינים וגרזן, שנא את בתו ואיים עליה כל הזמן בסכינים ובבקבוקים וכן נהג לשאול אותה אם היא בהריון.

נציג המשטרה אמר עוד כי למרות שהאב טען כי לא יכול היה לזוז ממיטתו בגלל שיתוק, הרי על פי עדות שכנים הם ראו אותו עומד בעצמו וגם הולך מספר צעדים בתוך הבית. מפקח המשטרה גם אמר כי רופא שבדק את האב קבע כי מוזר בעיניו שאינו יכול ללכת מאחר שמצב רגליו אינו מראה זאת.

מעצר הבן שמעון התבקש בגלל עדות האם שסיפרה כי כשהתעוררה מזעקות בתה, ראתה את שמעון וארם צולע יוצאים מן החדר.

פרקליטם של החשודים עו"ד אגמון אמר בדיון כי יש לאב שיעור נכות של 100 אחוז המוכר על ידי הביטוח הלאומי. כן הוא מוגבל ביד ימין. מפקח פדלון טען כי אין הדבר כך. לפתע הבחינה השופטת, אביבה טלמור, כי האב מרים את יד ימין גבוה ומוריד אותה. בתרשומת שלו מהדיון ציינה: „הובהר לי ממראה עיני כלבד שהטענה לפיה ידו הימנית של האב משותקת, אין בה ממש".

באמור נעצר האב ובנו ל־15 יום והשופטת סרבה להיענות לבקשת המשטרה לשלחם לבדיקה פסיכיאטרית.

בצער רב וביגון אנו מודיעים
על פטירתו של בעלי ודודנו היקר
אברהם בוגיר
בן שלום
על מועד ההלויה נא להתקשר לטלפון 04-660531
אבלים:
אשתו פרידה בוגיר
והמשפחה

„לחיי הספינות שבדרך"
מופע לציון פתיחת שערי הארץ
ייערך ביום ג' 13.10 בשעה 20.30.
הכניסה על פי הזמנות בלבד – ההזמנה היא זוגית!
חניה על פי תווי חניה בלבד!
ההסעות משערי הנמל מבוטלות.
ההסעה מחניון רון מתקיימת.
שערי הנמל ייסגרו ב־19.45 בדיוק
שערי הכניסה למופע ייסגרו ב־20.00
אוטובוסים: כל האוטובוסים מהקריות ומהדר מגיעים עד התחנה המרכזית.
מהכרמל – קווים: 28, 21, 37, 20.

קרא ב„דבר" של שמחת תורה
את התחקירה של
מוריה אבנימלך
ביצד הוכן המהפך הכלכלי
פרסום ראשון:
כיצד נגנז התזכיר של מאיר חת
הפרופסורים
ארנון גפני וצבי זוסמן,
הכלכלנים
עמירם סיון, משה זנבר,
אמרי טוב, יחזקאל פלומין
בעקבות המהפך

דבורה וראובן מלי
מאושרים בהולדת
הנכדה חן
בת – לאודלי ומאיר גולדשטיין
אחות – לגל גולדשטיין

לחברינו **דבורה וראובן מלי**
ברכות מזל־טוב להולדת
הנכדה חן
אחות לגל
בית „דבר"

למשפחת בוגאיר
הננו להביע לכם את השתתפותנו העמוקה בהלקח מכם
בוגאיר אברהם ז"ל
הנהלת נעור
העובדים
ועד גימלאי נעור

לשכנינו **חברי קיבוץ אושה**
במלאת היובל הראשון לקיבוצכם
ברכות מקרב הלב
ראו המשך שגשוג וצמיחה,
וקידום שיתוף הפעולה ההדדי
בית רמת יוחנן

ממשלת ישראל
מביעה צערה העמוק
על מות
יגאל שחף הי"ד
שנפל מידי מחבלים מרצחים בירושלים
ומשתתפת באבל המשפחה השכולה

הודעה
לפי סעיף 26 לפקודת החברות (נוסח חדש) תשמ"ג – 1983
חברת „רנני"
בית ילדים ונוער בע"מ
מודיעה בזאת כי ביום 30.7.87 נתקבלה באספה הכללית של בעלי מניותיה החלטה מיוחדת כדלהלן:
„החברה תשנה את סעיף 2 (א) בתזכיר החברה באופן שלהלן: המילים „בילדים, ילדות נערים ונערות מפגרים" שבשורה הראשונה לסעיף – „ימחקו, ובמקומן תבוא המילה ב„אנשים".
„רנני"
בית ילדים ונוער בע"מ

הננו מודיעים בצער על פטירת אבינו וסבנו היקר
אשר נעמן
יפה הנפש
ההלויה תצא מבית יד לבנים בכפר ויתקין היום יום שני י"ט תשרי תשמ"ח 12.10.87 בשעה 3.00 אחה"צ.
המתאבלים:
בנו וכלתו: אוריאל ודרורה נעמן
בתו וחתנה: דליה ודן הורנונג
נכדיו ונכדותיו
וכל בני המשפחה

למועצת הפירות (ייצור ושיווק)
מספרי טלפון חדשים
החל מה־22 באוקטובר 1987, כדלקמן:
מרכזיה 5610811
הנהלה 5610451
כספים 5612543
שיווק 5612359
פיקוח 5610672
סניף ת"א 5610486
מועדים לשמחה!

לה' נורי עבודה
אותך באבלך במות עליך
אמך ז"ל
בנק מסד בע"מ
ההנהלה והעובדים

אנו מודיעים בצער על פטירתו
של חברנו
אשר (זיסליס) נעמן
ומשתתפים בצער המשפחה
ההלויה תצא מבית יד לבנים בכפר ויתקין, היום, יום שני י"ט תשרי תשמ"ח 12.10.87 בשעה 3.00 אחה"צ לבית העלמין המקומי
כפר ויתקין

ריצת המשוכות של גורבצ'וב

מאת שלמה שפיר

בקרב המוני העם הרוסי, שמעולם לא ידע חירות ודמוקרטיה, אין לפי שעה להיטות להדק את החגורה ולהגביר את פריון העבודה תמורת ליברליזציה

מנהיג המפלגה הקומוניסטית הסובייטית מיכאיל גורבצ'וב, שחזר זה לא כבר מחופשתו לפעילותו הרגילה, מתכונן בימים אלה – יחד עם אחרים בצמרת המפלגה והמדינה – לחגיגות שבעים שנה למהפכת אוקטובר. אך גם אם לא נתבהרו במלואן נסיבות היעדרו הממושך, נראה עתה בבירור שתוכניות הרפורמה והמודרניזציה שהעלה מאז בוא בו הפוליטביורו לתפקידו לפני שלושים חודש – ה"פרסטרויקה" וה"גלאסנוסט" – נתקלות בהתנגדות גוברת מצד גורמים כבדי־משקל בקרמל ובפרובינציות, והאינרציה והאדישות מצד חלק גדול של האוכלוסיה.

מטרת ה"פרסטרויקה" היא להלץ את ברה"מ מנחשלותה הכלכלית ומפיגורה אחרי המדינות התעשייתיות הדמוקראטיות. פיגור זה בולט חרף עוצמתה האסטראטגית כמעצמת־על גרעינית המתחרה בארה"ב. בטווח הקצר – עד שיושגו יעדי ה"פרסטרויקה" ויחול שיפור ניכר באספקת מוצרי צריכה ושירותים – פירוש הדבר הוא צמצום הסובסידיות, עליית מחירי המצרכים ושכר־הדירה הנמוך, וכן אבטלה זמנית של כוח־אדם, בגלל שידוד־המערכות. בניגוד לאינטליגנציה, בעלת המסורת הפרוגרסיבית, אין לפי שעה בקרב המוני העם הרוסי, שלא ידעו חירות ודמוקראטיה מעולם, להיטות להדק את החגורה ולהגביר את פריון העבודה תמורת ליבראליזציה. הביורוקראטיה המפלגתית והממשלתית, כרבים שנים, מודאגת מצמצום סמכויותיה ואף חוששת מאובדן חלק מהפריווילגיות שלה בעקבות מגמות של ביזור, עידוד התחרות והמערכה נגד השחיתות והפרוטקציוניזם. שותפת לחששות היא משטרת הבטחון, על מאות־אלפי בעלי התפקידים שלה. היא חוששת לא רק משחרור רבים מקרבנותיה ומן הביקורת על שיטות הדיכוי שלה, אלא גם מפני התגובות הלאומניות של בני לאומים שונים – החל בליטאים, בלאטווים ובאסטונים במערב וכלה במוסלמים שבאסיה התיכונה.

תגובות אלה הן, בלי ספק, אחת מנקודות־התורפה בדרך קידום הרפורמות של גורבאצ'וב, והרי גם הוא עצמו לא יהיה מוכן לוותר בשום מחיר על שלמותה הטריטוריאלית והפוליטית של ברה"מ. מצד אחר, הספקנים והמתנגדים לרפורמות התחזקו בדעתם דווקא בעקבות הדינמיקה של ה"גלאסנוסט", המסכנת לדידם את עצם אשיותיו של המשטר הקומוניסטי החד־מפלגתי. לאחר הפגנות של רוסים לאומנים ואנטישמים, המאורגנים ב"פאמיאט", הופיעו בברה"מ, לראשונה מאז תחילת שנות השלושים, גם קבוצות עצמאיות שמאליות, המכנות את עצמן "מועדונים סוציאליסטיים", ובהתכנסותן העלו את התביעה לשיפור השירותים הסוציאליים. במיוחד רוטנים מתנגדי ה"גלאסנוסט" על העתונים הרפורמיסטיים. יאגור ליגאצ'וב, האיש מספר שניים בצמרת והממונה על האידיאולוגיה, חוזר ומתריע שאישים במערב, וגם "אי־אלה בתוך ברה"מ", מבקשים להכתים את כל דרכו של הסוציאליזם הסובייטי; והוא מזהיר מפני עידוד ההישגים הגדולים של המדינה מאז מהפכת אוקטובר. מתוך שיקולים אלה אף מתנגדים ליגאצ'וב ותומכי הקו האורתודוקסי בצמרת לרהאביליטאציה מפורשת של מנהיגי הבולשביקים, קרבנות סטאלין, כפי שדורשת האינטליגנציה הרפורמיסטית, שדעתה באה לביטוי מעל דפי "אגוניוק" ובטאונים אחרים.

נוכח הביקורת הגוברת מצד יריבי מדיניותו הסעים גורבאצ'וב באחרונה, שהפלורליזם שהוא מתכוון אליו לא בא לסכן את המשטר הסוציאליסטי וכי אין מקום לשום מתירנות מחוץ למשטר זה, אך על המשך הרפורמות החיוניות לא יוותר. את סיכויי הצלחתו בעתיד קשה להעריך. מה שברור כיום הוא שמעמדו בפוליטביורו אינו כה חזק כפי שנראה היה לפני שנה. מול סיעה של ארבעה קולות המובטחים לו נותרו עדיין ארבעה מוותיקי תומכי ברז'נייב, והטכנוקראטים ששיתפו פעולה עמו עלולים גם לשנות את דעתם. לכך מליגאצ'וב תלויה הצלחת גורבאצ'וב, במידה רבה, בוויקטור צ'בריקוב, ראש הקג"ב, ובמוקדם או במאוחר שוב עשויה להתחזק השפעת הצבא, חרף השפל העכשווי במשקלו הפוליטי.

אפשר שבמידה מסויימת עשויה לסייע לגורבאצ'וב תוספת יוקרה בזירה הבין־לאומית. פיסגה קרובה עם הנשיא רונלד רייגן, שבה ייחתם הסכם לפירוק הטילים לטווח 500–5000 ק"מ, המוצבים באירופה ובאסיה, בוודאי לא תזיק לו. אולם המבחן העיקרי יהיה בוודאי בהתמקשות על האטה משמעותית יותר של מירוץ החימוש וויתור מצד ארה"ב על מימוש אופרטיבי של "יוזמת ההגנה האסטראטגית" בחלל, תמורת קיצוץ חלק ניכר ממלאי הטילים הבין־יבשתיים של שתי מעצמות־העל. בניגוד לספקנותו של ד"ר הנרי קיסינג'ר לגבי התועלת שתצמח למערב מהצלחת הרפורמות של גורבאצ'וב ומהתחזקות ברה"מ בעקבותיהן, יש בארה"ב שורה של אישים הסבורים שהמערב צריך להיענות ליוזמות החדשות במדיניות הקרמל ולעודד אותן. אין המדובר במתנות ואף לא באשליות על תור זהב שנפתח ביחסים בין היריבים העיקריים בזירה הבין־לאומית או ב"קונוורגנציה" של המשטרים הקומוניסטי והקפיטאליסטי־דמוקראטי. מכל מקום, המערכה העיקרית של גורבאצ'וב היא בתוך ארצו ושם יוכרע גורלו.

בנסיבות אלה לא נראה כי למזרח־התיכון ולוועידת השלום הבין־לאומית נודע כרגע מקום מרכזי בקביעת עתידו של המנהיג הסובייטי הנוכחי – ואין בכך כדי לגרוע מחשיבות הוועידה כמסגרת לקידום תהליך השלום באזורנו. ייתכן גם שהיסוסי מוסקווה לחדש את היחסים הדיפלומאטיים עם ישראל מושפעים בחלקם מחילוקי־הדעות וממאבק הכוחות בקרמל, אף שגורבאצ'וב הבהיר, עקרונית, שהעדר היחסים אינו מצב נורמאלי ואף אינו מקדם את האינטרסים הסובייטיים. הערכות שדים מסויימים של הליכוד, כי אין ה"גלאסנוסט" אלא תכסיס תעמולתי, הן דברי הבל, אם־כי אין להתעלם מכך שהמערכה על הרפורמות והליבראליזציה היחסית טרם הוכרעה. את המאבק הציבורי למען יהודי ברה"מ אין להפסיק, אך יש להביא בחשבון את התהליכים האלה. גם אם לטווח קצר עשויה הצלחת הקו הרפורמיסטי להקטין את נכונות היהודים לעליה, הרי בטווח ארוך עשוי להיפתח פתח לרווחה במדיניות המסורתית השלילית של ברה"מ לגבי קיום הקהילה היהודית, וזה עניין ראשון במעלה. גם מבחינת האינטרס האזורי הישראלי יש לאחל לגורבאצ'וב את מירב ההצלחה, אלא שלא בזווית היהודית והישראלית, כאמור, ייחרץ עתידו.

דבר היום

דבר המלך בתסכולו

ממשלת הוד מלכותו (ג'ורג' השישי) המליכה את עבדאללה על עבר־הירדן. הוד נכדותו של עבדאללה, חוסיין, מדבר להתארח בארצה של הוד מלכותה אליזבת השנייה. בסוף־השבוע מלאה מחצית השנה מאז נפגש חוסיין בלונדון עם שמעון פרס וסיכם איתו קווים־מנחים לכינוס ועידת־שלום בין־לאומית למזרח־התיכון. בלא שהתייחס לכך מפורשות, ציין חוסיין את האירוע בנאום לפני בית־המחוקקים של ירדן.

חוסיין מתוסכל, אך לא נואש. הוא אינו נסוג מרעיון הועידה הבין־לאומית, שמטרתה הברורה לסוכך על ירדן בשלב המו"מ הישיר מפני סוריה והפלשתינאים הקיצוניים שתובעו עימה. עם זאת מפורש חוסיין בהערכת־המצב שלו ונערך לאפשרות שתהליך המדיני באזור יתחדש ביתר שאת רק לאחר שייכונו ממשלים חדשים בוושינגטון ובירושלים. שאלה שאין עליה תשובה היא האם, באמת, מעוניין חוסיין בהתקדמות להסדר עם ישראל, העלול להחזיר לחיקו חלקים נכבדים של הגדה המערבית על אוכלוסייתה התוססת. קברניטים ודיפלומטים רבים שעקבו אחר המגעים הישראליים והאמריקאיים עם חוסיין סבורים כי לחוסיין נוח המצב הנוכחי, המאפשר לו לקונן על נוקשות ישראלית ולהופיע כתובע צדק לפלשתינאים, בעוד שלמעשה הוא פטור מעונשם ומתמקד בבעיות הגדה המזרחית. אלא שהבעיה היא גם שלנו.

אשר לו, סוד התשובה נצור בידי חוסיין, אך בשנתיים וחצי שמאז חתם על תיאום־עמדות עם יאסר ערפאת – סיכום שאופר במהרה בידי אש"ף – נראה מלך ירדן כפועל בכנות להסדר. אם מתוסכל חוסיין בעת למראה כשלון מאמצי פרס להפוך את הסיכום האישי איתו לעמדה רשמית של ממשלת ישראל, עליו להאשים בראש וראשונה את עצמו. מה שהיה ניתן להשגה באפריל 1986 נעשה קשה מדי כחלוף שנה, משום שקודם למימוש הסכם הרוטציה בראשות הממשלה ייתכן שיצחק שמיר היה נמנע מפירוק הממשלה. חוסיין התמהמה ועכשיו קשה יותר.

עם זאת צודק חוסיין בהבחינו בין המערך לבין הליכוד – הגם ששבת כוח מפי שליט ערבי לא יוסיף תמיכה למערך בקרב מצביעי הליכוד. כמו חוסיין, לפחות עד ששינה את גישתו, מרוצה שמיר מהמצב הקיים ואינו להוט להחליפו בתהליך מדיני שסופו נסיגה משטחים. שמיר גאה בתרומתו המכרעת לבלימת הועידה הבין־לאומית: מבחינתו, הנבאי של חוסיין הוא שבח. אבל גם שמיר מתוסכל – והוא רוצה להיפגש עם חוסיין ולהידבר עימו בעצמו. נאום חוסיין שלשום הוא גם בסר בביזיון זה: כל עוד עמדת שמיר נוקשה, אין טעם שאסתבך ואשוחח עימו. אולי אין זו המלה האחרונה. מלים נוספות ייאמרו בשיחות שר־החוץ שולץ בירושלים – ובלונדון, לשם יצא חוסיין השבוע שוב.

מסגרת פורמלית – תוכן קיומי

מאת יהודה גוטהלף

צריך להעתיק את נקודת הכובד מהדיון על מתכונת הוועידה הבין־לאומית אל המהות: השלום והבטחת עתידה של המדינה היהודית

אנשי הימין בממשלת "האחדות" הלאומית העתיקו את נקודת הכובד של הויכוח הציבורי על מדיניות החוץ – לשאלת הועידה הבין־לאומית. והרי ידוע גם ידוע להם, כי יוזמי הועידה הבין־לאומית אינם רואים בה אלא *פתיחה* מחוייבת־המציאות למו"מ ישיר, לאחר שהמלך חוסיין אינו נכון לדיון ישיר בלי "מטריה" בין־לאומית. *למעשה*, הויכוח אינו על הדרך שתביא למו"מ, אלא על עצם התהליך לשלום, על הברירה בין השגת הסדר השלום לבין קפאון שיוליך בהכרח למלחמה.

לדעת ראש הממשלה יצחק שמיר ועמיתיו, הזמן פועל לטובתנו. לדידם, אפשר לנצלו, כדי להוסיף התנחלויות בתוך השטחים המאוכלסים בצפיפות על ידי ערבים ולמנוע על ידי כך פתרון מדיני ראציונלי, שיפטור אותנו מצירוף 1.5 מליון ערבים למדינת ישראל במקום איחודם עם אחיהם שבמדינה ירדנית־פלשתינאית.

עלינו להחדיר לציבור הישראלי את תודעת העובדה, כי לא לטובתנו פועל הזמן אלא לרעתנו. בעשרים השנים שעברו ממלחמת ששת הימים הוקמו מספר התנחלויות־דראווה, שלא הוסיפו כמעט ולא כלום להרחבת משק הייצור של ישראל [illegible] ההשבים הערבים שבשטחים), וספק אם הגבירו בטחוננו, שהרי נזקקים המתנחלים לעזרת כוחות צה"ל, שנועדו לתפקידים אחרים.

שיפור תנאי חייהם של האוכלוסין הערבים בשטחים השפיע על יחסי הדמוגרפיה בין קומץ המתנחלים והרוב הערבי. יש טוענים, כי בראשית ההתיישבות הציונית ובעת הקמת המדינה היה היחס הדמוגרפי בארץ ישראל "השלמה" פחות נוח ליהודים, ואף־על־פי־כן נשתנה מצב זה ברבות השנים לטובתנו. אולם אין לשכוח את מציאותם של המוני היהודים בתפוצות, את העליה הגדולה שלאחר המלחמה מאירופה ומארצות האיסלם, בעוד שכיום המצב שונה. אבד שליש עמנו, שהיה הפוטנציאל לעליה המונית, וכלום ישראל מסוכסכת, שנדונה לצעוד ממלחמה למלחמה קשה יותר – תהיה אבן שואבת לתפוצות העם המבקש להשתחרר מהסכנות הנשקפות לו בגולה?

אפילו נקווה, כי ברבות השנים תהיה, מסיבה זו או אחרת, הכבונות לעליה גדולה יותר, הרי בינתיים עלולה ישראל ליהפך למדינה דו־לאומית, ואם לא ייכון בה משטר של "אפארטהייד" נוסח דרום אפריקה, אלא תהיה מדינה דמוקרטית, שמחציתה או רובה לא־יהודי, לא מן הנמנע שלא תתאפשר עוד עליה, אפילו ירצו יהודי התפוצות לבוא למדינה דו־לאומית, או להמיר גולה בגולה גרועה יותר.

כלום קיימת הסטוריה בשביל לא ללמוד ממנה? בצפון אירלנד מתכתשים אנגלים ואירים, ש"השפה המשותפת מפרידה ביניהם", ואם כי מבחינה דתית יש קירבה לאירופעטה ביניהם (כולם נוצרים), ובבריטניה יש אחוז ניכר של קתולים). בסרילאנקה (לפנים ציילון) נטושה מלחמת אזרחים; [illegible] לאחר דורות עדיין לא השלימו עם כפיפותם לספרד ולצרפת. לעמי סקאנדינאוויה היתה מסגרת מדינית משותפת, עד שנפרדו וחיים כיום בשלום – במדינות נפרדות. כיצד נקיים מדינה משותפת עם הערבים, שיהוו מחצית או רוב האוכלוסיה, כאשר יש הבדלי תרבות ולשון, דת ומורשה שונות, ורק היסטוריה משותפת של מאבקים ומלחמות מקיימת את המסגרת המאחדת אותנו?

הזמן אינו פועל לטובתנו. אדרבא, אם נודעת חשיבות לגורם זה, הרי לא היו ימים נוחים יותר למשא ומתן והסדר של שלום. המדינות הערביות והמוסלמיות מסוכסכות כיום. נטושה מלחמה אכזרית בין איראן ועירק. מצרים אינה חיה בשלום עם לוב, סוריה עוינת את ירדן וכו' וכו'. אולם כל המדיניות הערביות והמוסלמיות (פאקיסטן, למשל) עלולות להתאחד נגד ישראל, חרף הניגודים שביניהן. הן מצוידות בבליינשק משוכללים ומשתכללים, המגיעים אליהן ממזרח וממערב. ומניין הבטחון, כי נעמוד נגד הכוח הגדול המאוחד? "אין סומכין על הנס" – אמרו חכמינו.

מאידך גיסא, אנו עדים למאמצים נמרצים מצד שתי המעצמות הגדולות לצמצם את הניגודים וסכנת ההתנגשות ביניהן (פירוק הדדי של הטילים לטווח בינוני ועוד). כלום ישלימו המעצמות עם מצבי כיבוש, טראנספר וכד', עם הגברת סכנת המלחמה במזרח התיכון, שתערוב אותן בהכרח בקלחת זו? דומה, כי מצב זה צריך להפיג את החששות שלנו מועידה בין־לאומית, כל שכן שהיא מותנית בהתחייבות מפורשת להימנע מכל פתרון של כפיה.

כן נראה לי מוגזם החשש מפני הסעד המובטח, כביכול, לעדפאת, כראש מדינה פלשתינאית. מדינה פלשתינאית של "פתח" תהווה סכנה גדולה יותר לחוסיין מאשר מדינת ישראל, שלא פעם סייעה לו בעת צרה. מכל מקום, המשך הקפאון המדיני, או השתלשלות העניינים בלא ועידה בין־לאומית (כפתיחה למשא ומתן ישיר עם חוסיין) יש בה סיכונים רבים יותר לישראל.

הריבוי הטבעי של הערבים יביא במוקדם או במאוחר להיפרדות ויצירת מדינה פלשתינאית עצמאית. כוחה יגדל לא במעט תודות למשאבים המושקעים על ידי ישראל, הפוטרת את מדינות ערב העשירות מלתמוך באחיהם. יותר על כן, גם המיעוט הערבי, שנתשלים עם קיומה של ישראל בתחומי הקו הירוק עלול להצטרף למדינה פלשתינאית, שתהיינה לה "התנחלויות" – בתוך מדינת ישראל.

עלינו לפעול נגד הסתת דעת הציבור מעיקרי הדברים למען היוקרה הלאומנית ועלינו להעביר את נקודת הכובד מהדיונים על מסגרת הועידה (שנועדה, כאמור, לשמש "מטריה" למשא ומתן הישיר עם חוסיין) לבעיית התוכן: הסדר השלום והבטחת עתידה של המדינה היהודית.

יש מעוטי־הכרה בציבור הסבורים, כי *מדינה נרחבת היא ערובה לבטחוננו* – למרות הסוס הטרויאני שאין עוד צורך להחדירו מבחוץ, כי הוא מצוי כבר בשטחים שברשותנו. וכן יש צעירים ש"גדלו אל תוך מצב של כיבוש" וקשה להם לוותר על הלק כלשהו ממדינתנו. עליהם לתת דעתם על העובדה, כי אימפריות גדולות יותר כשלו והתמוטטו, ואילו מורשת המדינה היהודית הקטנה יותר מבבל, אשור, מצרים ועוד – החזיקה מעמד. כלום נהמר בלא מחשבה ושיקול דעת על עתידה?

עינוי דין

מאת יצחק בדנר

בחייכם, מה התביתם שוב על היועץ המשפטי? איש טוב, באמת. מה, הוא לא קם כארי, בשעתו, והודיע למרות כל הלחצים והאיומים, שאת נקש הסגר יסגיר לצרפת ויהי מה? או תנו לו זמן, לחריש. איש מאמין. פשוט אינו רוצה לפגוע, חו"ח, ברבנים הנכבדים מבית־הדין הרבני, אפילו שאלה ולולו בו וביזו את החלטתו והרגו מסמכויותיהם ושמו עצמם מעל לחוקי המדינה. איש עם אמונה, שאומר לעצמו, מן הסתם, קטונתי מלהתנגח עם דיינים ואנשי־תורה נשואי־פנים, שליחי הקב"ה עלי אדמות, מגיני העגונות והיתומים; איש שמפלל, מן הסתם, כמו זבולון המר (פסיש שמצא לעצמו סוף־סוף את סדנו והוכיח שהוא חף מכל כתם של סובלנות וליבראליות שדבק בו פעם, משום־מה, ומירר את חייו עד הנה) להתגשמות אידיאל ההרמוניה שבין הדין האזרחי ודיני ההלכה, עד שיגור רב עם שופט ודיין עם יועץ משפטי ירבץ. הוא, חריש, הרי יכול היה מזמן להורות למשטרה להסגיר את נקש לצרפת, אבל בשל כבוד הרבנים הזליכ לבקש מהם רשות, כמו ילד טוב. הוא יצא מעימם נזוף ומאושר. עכשיו יגמול לדיינים בטובה על רעתם ויפנה לבג"ץ ובכך יעשה להם ולעניינם מוניטין ושירות טוב וכבוד גדול. ואם אכן יפסול בג"ץ את פסיקת הרבנים כמכשול להסגרה, בוודאי יתחכמו לו מגיני העגונות הללו (ריגה נקש, כידוע, נבחרה כסמל למצוקת אלפי חברותיה) וימציאו פסק אחר, שהרי מן הסתם גם בג"ץ כאין וכאפס בעיניהם, לעומת ההלכה, בפרשנותם האובייקטיבית הארפוליטית. ויחזור פסק ההלכה למשפט האזרחי וייצא משם בלבוש תקיף יותר, בוודאי, ויחזור לבית־הדין הרבני ויחזור חלילה. מי אמר שלא ייתכנו קשרי־גומלין בין הר להר? ובינתיים מתכמן פרקליטו של נקש תיכמונים שונים והשדולה המפד"לית־ש"ס־כ"כית לא נחה והרב דרוקמן עובר שעות נוספות להצלת נפש יהודי והשרים ממשיכים להסס והפוליטיקאים ממשיכים לריב ביניהם והתקשורת ממשיכה לעשות סטוץ מהפרשה ובינתיים עובר הזמן ונקש ממשיך לשבת כאן בנחת.

"הנע, מה עניין נקש לכאן? מה אתם קופצים עם נקש? זה עניין עקרוני, רבותי – וכשמדובר בעקרונות, אז שלו עליכם, במחילה. מה פתאום נקש? מי זה נקש הזה, בכלל? מה הוא קופץ? שיישב ויחכה בשקט. פתאום בוער לו, פתאום!

להמתין בנתב"ג

מאת אריה ארד

בעיית בדיקות הביטחון ומשכן מעסיקה את נמלי התעופה בכל העולם. אבל רשות שדות התעופה בלוד חייבת לפתור אותה כאן ועכשיו, שאם לא כן עלולים להיפגע קשרי התעופה וענף התיירות של ישראל

חברת־התעופה "בריטיש איירווייז" מתנה את הגדלת מספר טיסותיה לארץ בהסדרת בעיית הבדיקות הבטחוניות בנמל בן־גוריון – אמר לי בשבוע שעבר מנהל הסניף הישראלי של החברה הבריטית. בכך ביטא ארנסט פלאמינג את רחשי ליבם של ראשי כל חברות־התעופה בארץ, ו"אל־על" בראשן.

ראשי חברות־התעופה קובלים על התמשכות הבדיקות מעבר לסביר, עד כדי כך שהנוסעים אינם מגיעים לטיסותיהם בזמן. לחברות אין מדיניות אחידה בנושא. בי.איי., לגשל, ממתינה עד שכל נוסעיה עולים על המטוס. הקיץ היו בשל כך איחורים של עד 90 דקות בהמראותיה. "אל־על", לעומת זאת, מעדיפה להמריא במועד ולטפל אחר־כך בבעיות הנוסעים שלא הספיקו להגיע לטיסה. כך אירע, שכ־40 נוסעים מטיסה אחת נותרו בלוד ממתינים לסידורים חלופיים. בין שני הקצוות האלה בוחרות חברות־התעופה השונות כל אחת בשביל־הזהב המתאים לה.

בגלל תהליך התיירעלות, המיחשוב בהזמנת טיסות והרצון להשביע את רצון הנוסע, נעשה זמנם של המטוסים ושל הנוסעים גם יחד יקר יותר. כיוון שנצולת המטוסים החדישים גבוהה, לוחות־הזמנים של הפעלתם צפוף. ה"טריסטאר" של בי.איי., למשל, אמור להמריא לניצה שעתיים אחרי שהוא מגיע מלוד ללונדון. איחור של יותר מ־15 "הדקות האקדמיות" מאלץ את החברה למצוא מטוס אחר לטיסה זו. אם יימצא "טריסטאר" פנוי, מה טוב: אבל אם נאלצים להפעיל מטוס מסוג אחר, צריך אז להחליף גם את הצוות. סדר הישיבה במטוס האחר עלול להיות שונה. יתכן שלא לכל מי שהזמין מקום בטיסה אכן יימצא מושב ואולי לא יהיו די מקומות במחלקה הראשונה או במחלקת העסקים. כך נפגע המוניטין של החברה וזה גם עולה כסף רב.

אם מחליטה החברה להשאיר נוסעים בנמל בן־גוריון ולהמריא בזמן, היא מצילה בכך את לוח־הזמנים שלה, אבל גם אז המחיר כבד. בשעה שהמטוס ממריא עם עשרות מושבים פנויים, חייבת החברה להעביר נוסעים לחברות אחרות, תמורת תשלום מלא כמובן. אם אין מקומות בטיסות חלופיות קרובות, צריכה החברה לשכן את הנוסעים בבתי־מלון ולהאכילם, עד שימריאו. לוח־הזמנים של הנוסעים משתבש כמעט ללא תקנה. פגישות, שרק למענן יוצא פלוני לחו"ל, מתבטלות; אחרים מפסידים טיסות־המשך וצריך למצוא להם מקומות בטיסות אחרות, אולי בנתיבים שונים ויקרים יותר. הנוסע נשבע, ש"לעולם" לא יטוס עוד באותה חברה.

בדיקות הבטחון בנמל בן־גוריון נתונות מתחילת השנה בידי רשות שדות התעופה, לאחר שהוחלט להעבירן מידי "אל־על". הנסיון מלמד, שחברת־תעופה עלולה להעדיף, בזמנים של עומס, שיקולים מסחריים, כמו דיוק ההמראה, על שיקולי הבטחון. מניחים שרשות שדות־התעופה תיטה פחות להתפשר על חשבון הבטחון. לרוע המזל, ההעברה לא היתה חלקה, כפי שהיתה צריכה להיות. הרשות מאשימה את "אל־על", שלא העבירה לרשות את כל האנשים שהעסיקה בבטחון. ב"אל־על" אומרים, שהרשות לא השכילה להתמודד עם הנושא במידת ההצלחה הראויה, אולם הכל מודים, שהרשות נאלצה לקלוט הרבה אנשים חדשים. עד שתמלא את השורות ועד שהחדשים יוכשרו ויצברו נסיון, הבדיקה מתארכת.

אבל לא זו הבעיה העיקרית. הבדיקות מתמשכות בראש וראשונה, מפני שזה בדיוק מה שרצו גורמי הבטחון: להחמיר בהן כדי לסגור פרצות ולהפחית סיכונים. ההקפדה הישראלית על בטחון הטיסות היתה לשם דבר בעולם, אבל בסמינר בין־לאומי בנושא זה, שהשתתפתי בו לפני זמן מה, אמר אחד הדוברים האירופיים בגלוי: "אילו רצינו לקיים בכל מקום ובכל הטיסות אותה רמה של בטחון כמו בקו הישראלי וכמו בנמל בן־גוריון, המערכת היתה מתמוטטת". כששאלתי אותו מדוע בארץ זה מצליח, אמר: "עם כל הכבוד, לכם יש שדה קטן עם תנועה קטנה". עכשיו גם השדה גדל וגם התנועה גדלה.

על כך יש להוסיף תופעה כלל־עולמית בהתפתחות התעופה האזרחית: גידול קיבולת המטוסים, כדי להדביק את הגידול במספר הנוסעים. להמחשה בלבד: מספר נוסעי "אל־על" גדל באוגוסט ב־12 אחוזים, בהשוואה לאותו החודש אשתקד, אולם מספר הטיסות גדל רק ב־4.5 אחוזים. החברה השתמשה במטוסים גדולים יותר. במטוסים לטווחים בינוניים יש כיום 200־300 נוסעים ולטווחים ארוכים מפעילים מטוסי ג'מבו והם 400־450 נוסעים. כבר עתה מתכננים מטוסים ל־700 נוסעים. כלומר, יהיה צורך לטפל בנוסעים רבים בטיסה אחת, שתמריא בשעה היעודה. ואם שנים או שלושה מטוסים גדולים ממריאים כמעט באותה השעה, כפי שזה קורה כיום? והרי בדיקות הבטחון הן רק פרט אחד בכלל התהליך לקראת ההמראה.

ועידת אירגון חברות־התעופה הסדירות, יאט"א, תדון בסוף החודש בקאראקאס בסוגיה זו

הכפפה של חריש: ילדי ברזיל

מאת טובה צימוקי

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש זרק כפפה לעבר משרד־הפנים כאשר הודיע למנכ"ל המשרד אריה דרעי, כי לא יתיר בשום פנים ואופן שימוש במספרי זיהוי העשויים להיות צפנים לזיהוי פרט ספציפי של אדם, לקבוצת ילדי בראזיל. [illegible] משרד הפנים, [illegible] להודיע כי הוא [illegible] להסדר לגבי ילדי בראזיל [illegible] את ההסדר".

אם לשפוט על־פי התנהגות העומדים בראש משרד זה עד כה, כיבוד הסדרים משפטיים אינו בראש דאגותיהם. יעידו על כך אי־כיבוד פסיקת בג"ץ בעניין שושנה מילר – השבוע כבר התבשרנו כי שליח מיוחד מטעם משרד־הפנים נשלח למילר כדי לבדוק מה תוכניותיה – וכן כל הקשיים שערמו בעניין ילדי בראזיל. עד כה היה המשרד פעיל בעיקר בסימונם של "חריגים" לפי דעתם. כך היה בשעה שפרץ רצה לסמן את גיורה של שושנה מילר בתעודת־הזהות שלה וכך הדבר לגבי ילדי בראזיל המאומצים. "נחה דעתי מהודעת משרד־הפנים שאין המשרד משתמש עתה במספרי זהות העשויים לשמש צפנים לזיהוי פרט ספציפי של אדם וכי אין בכוונתו לנהוג כך בעתיד", כתב חריש לדרעי.

מנכ"ל פנים אריה דרעי — יועץ משפטי יוסף חריש

חריש אף הורה להפריך טענת חוגים במשרד־הפנים, כי ההסדר שנמצא לרישום ילדי בראזיל נתן הכשר משפטי למה שעשה משרד־הפנים בעניין זה עד כה. לא זו בלבד שאין הדבר כך, אלא שהיועץ המשפטי לממשלה הבהיר לדרעי כי סוכם, שהורים שילדיהם מסומנים בסימון המיוחד יוכלו לשנות זאת ללא כל קושי. גם את יישומה של הוראה זו יבחנו עתה מעשית. ח"כ דדי צוקר מר"צ, שעמד בראש המאבק הציבורי בנושא זכויותיהם של ילדי בראזיל, טוען כי מרוב רוגז של ההסדר היה מרוצה והוא מקווה כי הוא אכן יוגשם. אבל שתי בעיות נותרו לא פתורות. האחת, אומר צוקר, נוגעת לקבוצה שכבר סומנה. בקבוצה זו כלולים כמאה וחמישים ילדים. צוקר מדגיש כי בהודעת חריש נאמר שילדים אלו יהיו זכאים גם הם לשטשוש זיהויים, אך בהודעת משרד־הפנים אין זכר לכך. לדבריו, הכל יהיה תלוי עתה ברצונו הטוב של כל פקיד ופקיד במשרד.

בעיה אחרת, אומר צוקר, היא ערבול המספרים. כידוע הוחלט במסגרת ההסדר שמשרד־הפנים יפעל להאחדת הסדרות של מספרי הזיהוי שניתנים לילדי הארץ ולילידי חו"ל, "לרבות ילדים מאומצים". לשם כך ייעשה שימוש בחו"ל גם במספרי זהות מסדרה 03 ואילו בארץ ייעשה שימוש גם במספרי זהות מסדרה 02. צוקר טוען כי הוא חושש שהסדר זה לא יבוצע, באמתלה שקשיים טכניים מפריעים לביצועו.

אין ספק, ההסדר שהשיג חריש לגבי ילדי בראזיל הוא פריצת דרך גדולה מאוד, אולם גישת משרד־הפנים, בהרכבו הנוכחי, לכיבוד החוק, מעוררת ספקות אם אכן יבוצע ההסדר בשלמותו.

השיטפון עוד לפנינו

מאת אמנון אטר

בשנה הבאה יסתכמו פדיונות החוב הפנימי של הממשלה בשמונה מיליארד דולר. היקף פדיון מניות הבנקים בשנה הבאה יהיה גדול פי שלושה מזה של השנה. השטפון המוניטרי שיגרמו פדיונות אלה בשנת בחירות בוודאי לא יסייע בהורדת האינפלציה

לפי חישובי בנק ישראל יסתכם שווי מניות הבנקים שיגיעו לפדיון בסוף החודש במיליארד ו־887 מיליון שקלים. פדיון פוטנציאלי זה, השווה בהיקפו לתקציב משרד החינוך במשך שנה שלמה, אינו מרשים משום־מה את ראשי משרד האוצר. מזה חדשים אחדים טורחים בכירי המשרד להסביר כי לא יהיה כל קושי למחזר את כספי הפדיונות.

בשלב זה, כשלושה שבועות לפני יום הפדיון, אין הערכות האוצר אלא בחזקת גיבוב של ספקולאציות ואופטימיות, עם קורטוב של משאלת־לב.

המניות שייפדו החודש מוחזקות בידי יותר ממאתיים־אלף משקיעים, שהתפתו לפני ארבע שנים להבטחות המרגיעות של הממשלה וחסמו את מניותיהם. תיאורטית אין כל מניעה שאותם משקיעים, העתידים להיווכח בסוף החודש כי חסימת המניות לא מנעה שחיקה אכזרית בערכן, יטלו את שארית כספם ויבזבזו אותה ככל העולה על רוחם.

על־פי אחת ההערכות שהשמיעו לאחרונה גורמים בכירים באוצר, כספי הפדיונות יתחלקו פחות או יותר לשלושה חלקים שווים: שליש מבעלי המניות יעדיפו שלא לפדות את המניות שברשותם, שליש מהכסף יופקד בתוכניות החסכון השונות של הבנקים ושליש נוסף ייפדה וייצא מהמערכת הפיננסית. במונחי כסף נראית הערכה זו כך: יותר משש־מאות מיליוני שקלים יופקדו בפקדונות שקליים ומשם הם יועברו, בתוך [illegible] הצריכה השונים. מאתיים מיליון שקלים נוספים יועברו למערכת הבנקאות לשם מתן אשראי, וזאת מפני שהבנקים חייבים להשקיע באוצר רק שני־שלישים מכספי תוכניות החסכון שהם מגייסים.

תחזית זו היא רק בבחינת ה"בקרוב" לקראת מה שעוד צפוי לנו בשנה הבאה. שנת 1988 אמורה להיות שנת השיא בפדיונות החוב הפנימי. בשנה זו יסתכם סך פדיונות הקרן והריבית שהממשלה תיאלץ לפרוע בלא פחות משמונה מיליארד דולר, וזאת לעומת ממוצע פדיונות הנע בין שלושה לארבעה מיליארד דולר לשנה. פדיון מניות הבנקים לבדו, שיבוצע בסוף אוקטובר בשנה הבאה, יהיה גדול פי שלושה מהפדיון השנה ויסתכם בכשלושה מיליארד ושבע־מאות מיליון דולר. נוסף על המניות [illegible] הבאה גם מילוות החובה שהונפקו בעקבות מלחמת יום הכיפורים.

למרבה הפלא גם פדיון זה אינו מצליח להטריד את ראשי האוצר. לדבריהם, התפלגות בעלי המניות תאפשר לאוצר למחזר את החוב בקלות יחסית.

הסבר האוצר נשמע בערך כך: מניות בשווי 1.1 מיליארד דולר מוחזקות בידי הבנקים עצמם. מתנהלים כיום מגעים כדי להגיע להסדר שלפיו יפדו הבנקים את המניות וישקיעו את כספי הפדיון באוצר לתקופה ארוכה. מיליארד נוסף נמצא בידי קופות הגמל וקרנות הנאמנות, האמורות אף הן למחזר את כל סכום הפדיון. כחמש־מאות מיליון דולר מוחזקים בידי חברות שונות ומשמשים כהון חוזר, שיושקע מחדש, ואילו יתרת 1.1 מיליארד הדולרים מרוכזת בידי כמה אלפי משקיעים מתוחכמים, שהשכילו להשקיע במניות הבנקאיות כשמחירן היה בשפל. גם משקיעים אלה אמורים, לפי התסריט שחיבר בשבילם האוצר, להשקיע מחדש את כספי הפדיונות במקום לרכוש, נאמר, עוד מכשיר וידיאו.

אפשרות של פדיון דה־לוקס מעין זה עשויה היתה אולי להתגשם אלמלא הבחירות האמורות להתקיים סמוך מאוד למועד הפדיון. בחירות אלה, שלא היה אפשר להביאן בחשבון בעת עריכת הסדר המניות, עלולות לשבש את תחזית האוצר ולהפוך את פדיון המניות לגל אדיר של שטפון מוניטארי.

הוסר הוודאות המאפיין כל תקופת בחירות יביא, סביר להניח, להגברת הביקושים במשק ולבריחת כספים אל מחוץ למערכת. קופות הגמל ימחזרו את כספי הפדיונות רק בתנאי שעמיתיהן לא ימשכו כספים מחשבונותיהם. המשקיעים המתוחכמים, שאגרו מניות בנקאיות, ישקיעו את כספם באפיקי ההשקעה המשתלמים ביותר ובתקופת בחירות לא יהיו אלה בהכרח האיגרות הממשלתיות.

השילוב של פדיונות ענק וביקושים מוגברים חייב יהיה ללחוץ בכיוון של עליית מחירים. על רקע זה קשה שלא לתמוה למשמע ההצהרות שהשמיעו לאחרונה כמה מראשי המשק, כאילו אפשר יהיה לרדת בשנה הבאה לרמת אינפלציה בת סיפרה אחת.

هكذا من الاصل

מכתבים למערכת דבר

לא לגייס את הסרבנים לצה"ל

קבוצת שמיניסטים מסרבת לשרת בצה"ל מעבר ל"קו הירוק" מטעמי מצפון בטענה, שאינם מוכנים להיות כובשים. יש להתייחס ברצינות להצהרתם ואסור לגייסם לצה"ל בכלל.

צה"ל איננו גוף וולונטרי. צה"ל הוא גוף בטחוני, הממלא משימות לאומיות מטעם מדינת ישראל וממשלתה החוקית. תנאי בל יעבור למילוי תפקידו של צה"ל הוא משמעת, שאינה תלויה בדעתו או מצב רוחו של כל אחד. לא הייתי רוצה להימצא בשעת מילוי משימות (ומסובכות) בשליחות המדינה יחד עם אנשים, שמצפונם אינו מרשה להם למלא את המשימות האלה. אינני סומך עליהם. יהיה זה חטא לצרף לחיילים, שמצפונם מצווה עליהם למלא את חובתם הלאומית במסגרת הגוף המשמעתי – צה"ל – אנשים שתיפקודם ומילוי חובתם תלוי בדעותיהם או מצב רוחם.

מאותה סיבה אני מתנגד לגיוסם של ערבים לצה"ל. העם היהודי נמצא עכשיו בסכסוך עם העולם הערבי, אשר הצהיר לא פעם, שאין ליהודים זכות לריבונות ולעצמאות בארץ־ישראל, ומדינתם חייבת להיהרס. צה"ל ניהל בעבר את כל מלחמותיו, וגם עכשיו מנהל את מאבקו ומתכנן את פעולותיו נגד האויבים על מדינתנו, שהן האומות הערביות (ולא אנחנו בחרנו בהן). אינני רואה לנכון לכפות על אנשים, המשתייכים לאומה הערבית השתתפות במלחמה נגד בני עמם, אפילו יכריזו על לויאליות. אינני רוצה לאנוס את מצפונם, ומתוך כבוד לאדם, אינני מאמין בהזדהותם עם מטרות צה"ל.

בצה"ל חייבים לשרת אזרחי המדינה, המזדהים איתה ועם מטרותיה, ומוכנים לקבל על עצמם את הבסיס לכוח בטחוני – משמעת לאומית.

אזרחי ישראל הערביים ואותו קומץ יהודים שמצפונם נוגד את הסמכות הדמוקרטית של ממשלת ישראל, יגוייסו לשירות עבודה (סלילת כבישים, בניית מיתקנים בטחוניים, קידוחי מים וכדומה פרוייקטים לאומיים) כתחליף לשירותם הצבאי (אולי תחת חסות צה"ל).

דוד מורין
כפר סבא

לפעול מיד נגד העוול

הזדעזעתי עד עומק נפשי כשקראתי את מכתבו למערכת של ב"צ יהושע, בקשר לטיפול אכזרי בו זכה אסיר־ציון ותיק שמואל שבתאי, מידי איש ציבור וראש עיריית לוד מקסים לוי.

היכרתי את האיש שמואל שבתאי בהיותי אסיר בכלא סודי פוליטי בקאבול שבאפגניסטאן, לשם נקלעתי בדרכי ארצה, בשנת 1942. למרות היותו אסיר בעצמו בכלא אכזרי ביותר והופלה עוד לרעה עקב היותו יהודי, מצא זמן והזדמנויות לעודד אותנו בחיוך, במלה טובה. בשבילנו היה הדבר כצרי על פצעינו.

נודע לנו בזמנו, כי הוא גם ספג מכות קשות כשלא הצליח לתרגם מכתב שלנו, אותו ניסינו להגניב לקהילה היהודית המקומית ונפל לידי שלטונות הכלא.

אדם שעבר טראומה קשה ביותר, אותה גם אנוכי עברתי – ישיבה בכלא "סממנו לא משתחררים" כזאת היתה האמונה של אסירי הכלא. לא חשבתי ולא תיארתי לעצמי שהדבר יתכן כלל, שאדם שבע־סבל כמוהו יתקל ביחס אכזרי ובהשפלה, לה זכה האדם הזה.

מצפון הציבור חייב להתקומם ולזעוק נגד העוול שנגרם לאסיר־ציון שמואל שבתאי. אני מצטרף בזה לקריאתו של ב"צ יהושע, ראוי שהעניין יטופל ושעה אחת קודם.

בונים בן־שלום
גבעתיים

שנאתו של רפאל איתן

נדהמתי כששמעתי את דבריו של רפאל איתן. קשה לי להבין, איך מישהו שקורא לעצמו בתואר "בן־אדם" יכול למכור את עצמו לשנאת בני־אדם אחרים, עם שלם. לדון כל ערבי שמחזיק מקל או סכין או אקדח? האם זה כולל את הבדווים המבוגרים, שעולים לאוטובוס בו אני נוסעת מדי יום, שכדי להגיע למאהלם בעזלות המדבר הם הולכים בעזרת מקל? או הבחורים הערבים שעובדים בחברה בה אני עובדת? הם עובדים בחדר־הדואר וחותכים חוטי חבילות בסכין. או הטבח הערבי שעובד במסעדה בתל־אביב? הערבי בחיפה שהוא סוחר תכשיטים ומחזיק אקדח בדיוק כמו סוחר תכשיטים יהודי? מה עם הערבים שמחזיקים חרב קטנה מקושטת או סכין מקושט בתמונות גלימותיהם, לפי מסורתם? ידוע לכל אחד שמתמצא קצת בפסיכולוגיה כי להרבה גברים יש פירוש מיני להחזקת סכין או אקדח. האם לרפאל איתן יש בעיה עם גבריות ערבית? ומה עם היהודים שמחזיקים נשק דומה?

יאסר ערפאת וכנופיות הטרור שלו מבדילים בין יהודי "טוב" לבין יהודי "לא טוב", לפחות בנאומיהם לתקשורת. רפאל איתן אינו מוכן להבדיל כלל בין ערבים – כולם רעים, כולם רוצחים חשודים, ללא יוצא מן הכלל. מה מבדיל את איתן בטענותיו מהיטלר בכוונתו להשמיד את כל היהודים? ההבדל היחיד הוא, שאיתן ישראלי יהודי. והרי לשני תארים אלה אשר אני נושאתם בגאווה, הוא מביא בושה.

רוני בראון
ירוחם

ח"כ סולודר, חזרי בך מדבריך

בכתבה שפורסמה בעיתון "כל הצפון" (18.9.87) מסופר, כי בנאומך בסניף מפלגת העבודה בכרמיאל הצהרת במפורש שמדינה פלסטינאית ישנה בסכנין ובעראבה. ברצוני לבקש הבהרות בנדון:

1. האם האוכלוסיה הערבית הגרה באיזור הנ"ל הם באמת תושבי מדינה פלסטינאית?
2. האם החוק הישראלי חל על האוכלוסיה הנ"ל או חוק מדינה פלסטינאית?
3. מה הדבר שגרם לך לומר, שמדינה פלסטינאית קיימת באיזור?
4. האם בקשתנו לשוויון זכויות על בסיס דו־קיום אמיתי היא שגרמה לכך שישנה מדינה פלסטינאית?
5. בביקורך הראשון והאחרון בכפר סכנין לא נפגשת עם שום מסיתים וללא שום הפגנות, להיפך נפגשת עם מספר אנשים שמתגוררים בערב אלנעים החיים בתנאים הקשים ביותר כאשר לידם גרים יהודים בתנאים הטובים ביותר.

לידיעתך, בכפר סכנין ביקרה צמרת השלטון במדינת ישראל כמו נשיא המדינה, ראש הממשלה, מזכ"ל ההסתדרות, השר עזר וייצמן ושרים רבים אחרים ושיבחו את נאמנותם של תושבי סכנין למדינת ישראל. הם ביקרו בשטח 9 ולמדו מקרוב את בעייתנו והושיטו יד לעזרתנו. כן נרקמה מערכת יחסים שניתן לשבחה בינינו לבין שכנינו היהודים, ומדבריך שהתפרסמו יש להבין שאינך רוצה בכך. באיזור סכנין ועראבה חיים אנשים שדוגלים בעקרונות דו־קיום, שלום ושיוויון זכויות, ויש ביניהם לא מעט ממצביעי מפלגת העבודה שאת אחת מנציגיה, דבריך גורמים להסתה ומחזקת את הקיצוניים משני הצדדים.

אני פונה אליך בכל לשון של בקשה לחזור בך מדבריך כדי שלא ניתן יד לקיצוניים הרוצים בכך.

סאלב חלאילה
מזכיר ועד פועלי סכנין
וחבר מרכז המפלגה

רופאים המשמשים מופת חינוכי

קראנו בצער את מכתבו של עמוס לביא מחיפה (28.9.87) שבו הוא מביע את ביקורתו על הנוהג של קופ"ח להפנות את מבוטחיה לבדיקות במכונים רפואיים פרטיים, נוהג שלדעתו מפיקים ממנו מנהלי מחלקות של מוסדות הקופה רווח כספי.

לא זה המקום לדון בחוסר הדיוק בפרטים שבהם מכתב זה לוקה. ברצוננו לציין, לעומת זאת, כי בדבריו נגע הכותב רק בפרט זעיר וחלקי של בעיה כבדה ומורכבת. כה רבים הם הגורמים לירידת רמת השירות והציוד של הרפואה הציבורית של קופ"ח. התנגשותם של רעיונות הסוציאליזם הצרוף באורחות חברה משתנה ודינמית ומחלוקות פוליטיות־חברתיות הם רק אחדים מהם. מי שמבודד כמה נקודות בתוך מכלול מורכב זה, עושה לעצמו מלאכה קלה, מעוות את כיוון הדיון וממילא מטשטש את המסקנות הנדרשות.

אולם, על דבר אחד ברצוננו לעמוד בלשון ברורה בתכלית. יש בישראל רופאים שהם בני־אדם, המשמשים מופת חינוכי של מוסר אישי ורפואי לדורות של רופאים צעירים, שבאישיותם הם ממזגים בצד הדאגה האנושית הפשוטה לחולה גם את ההקפדה על עמידה בקדמת החזית המקצועית כפי שהיא קיימת בעולם הרפואה. אחד מהם הוא פרופ' משה לרנר. מעשה נפסד הוא לכרוך את שמו במעשים קטנוניים של בצע כסף – כפי שנעשה במכתב הנ"ל – וכך לעולל את שמו בעפר.

אין פרופ' לרנר זקוק להתנצלותו של כותב המכתב שאולי כשל בשל מגבלות הידע שעמד לרשותו. אך אם המוסד שבין כתליו עובד פרופ' לרנר לא יצא בגלוי־דעת בגינו, ספק אם הוא ראוי לשם של מוסד ציבורי רפואי.

גדעון ויעל מדיני
רמת גן

מדינה בתוך מדינה

בגיליון "דבר" (5.10.87) הובאו דברי גב' שושנה באייה, יו"ר ארגון המורים העל־יסודיים במסיבת עיתונאים בקשר לאי־ביצוע האינטגרציה בחינוך הדתי. היא היטיבה להסביר, שהאשכנזים מהשכבות המבוססות והתלמידים הטובים, עוברים ברובם, בסיום בית־הספר היסודי לישיבות ולאולפנות סלקטיביות ומחמירות. בבתי־הספר המקיפים והעיוניים, נשארים לרוב טעוני הטיפוח, החלשים ובעיקר עדות המזרח.

לדידי, שורש הרע הוא בכך שישנם במדינה למעשה שני משרדי חינוך: האחד לדתיים, ורעהו לשאינם דתיים והאגף לחינוך דתי הוא "מדינה בתוך מדינה".

אביה ומחוללה של "האנומליה" הזאת הוא דוד בן־גוריון ז"ל שמטעמים של נוחות קואליציונית התיר למפד"ל לעשות בחינוך הדתי כבנחלה פרטית שלה. מכאן יובן איך בחינוך הדתי פועלים בניגוד לאינטגרציה שהיא חוק המדינה. על רקע זה תובנה גם תופעות אחרות שקרו רק לאחרונה:

א. שמנהל החינוך הדתי מר יעקב הדני ננזף קשות בכתב על־ידי שר החינוך, על כך שמסר מיסמכים של המשרד למי שלא היה מוסמך לקבלם.

ב. שמר הדני במכתב לראש עיריית חיפה ציין, על־פי מה שפורסם בעיתונות "שבחיפה יש גזענות אנטי דתית".

ג. שד"ר גרינבוים, מפקח ארצי באגף לחינוך דתי, ציין בתכנית הרדיו "כניסה חופשית" "שאינטגרציה אמיתית היא בישיבות ובאולפנות". כל בר בי רב יודע, שקביעה זו אינה מטוללת יסוד וחסרת שחר.

כל התופעות הנ"ל נובעות מתחושה של: "אני ואפסי עוד", "הכל מותר" לראשי האגף לחינוך הדתי. הפתרון הרדיקלי הוא לדידי ביטול המצב הקיים של "מדינה בתוך מדינה" ויפה שעה אחת קודם.

בצלאל שפרן
מנהל מקיף דתי, אשדוד

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

מתמודדים

עוד בטרם יבשה הדיו על הודעתו של נחום פסה על פרישתו מראשות האגף לתרבות וחינוך בהסתדרות, כבר מתנהלת התמודדות סמויה על התפקיד. התנועה הקיבוצית המאוחדת (תק"ם) רואה את התפקיד כ"שייך" לה וכפי שנודע, בדעתה להציב בו את אחד האישים הבאים המוזכרים כמועמדים: אהרון הגן מקיבוץ גווה איתן, יהודה שובמר במפלסים, חגי מרום מיפעת, המשמש מזכ"ל הנוער העובד והלומד, ואבי שהר מעין גב, יו"ר המועצה האזורית עמק הירדן. ואולם קבוצה של צעירים בהסתדרות טוענת, שלתק"ם אין חזקה על התפקיד והם להציב בו את סיפי שומר, חבר הוועדה המרכזת, המשמש סגנו של פסה. ובעניין לעניין: הוועדה המנהלת של חברת העובדים תתבקש לאשר בעוד שבועיים את מינויו של פסה ליו"ר מועצת המנהלים של יכין־חקל.

חיים ביאור

בבנייני־האומה נפתח במוצ"ש יריד "ירושלים – אדם וביתו". טדי קולק, שפתח את היריד, הדגים החלקה עליאה על מגלשת הרים. היריד יינעל במוצאי החג, 15.10.87.

צילום: רחמים ישראלי

אותלו ביוהאנסבורג

ב"תיאטרון השוק" שביוהאנסבורג, דרום־אפריקה, מגלם ג'ון קני את דמותו של אותלו. זוהי הופעתו הראשונה במחזה שיקספירי. לצידו השחקנית ג'ואנה ויינברג. בימה את ההצגה ג'נט סוזמן.

אחיות ותאומות

עיריית באר־שבע תארח בסוף החודש שתי אחיות מהעיר התאומה שלה בגרמניה – וופרטאל. השתיים, בלור, 87, והלנה, 80, קלר, הצילו יהודים ממוות במלחמת העולם השניה. במכתב ששיגר לעיריית באר שבע פרופ' גרישא ברסוט, מרצה ממוצא יהודי העובד באוניברסיטת דיסלדורף, הוא כותב כי שתי האחיות הסתירו אותו ואת בני משפחתו במשך תקופה ארוכה במהלך המלחמה. הן דאגו לכל מחסורם של בני המשפחה ובמיוחד אמורים הדברים באם היהודיה ובשני בניה, שכן האב היה נוצרי. שתי האחיות, הידועות בפעילותן הציבורית במחוז מגוריהן, תשהינה בישראל במשך כשבועיים ותסיירנה ברחבי הארץ.

אמיר רוזנבליט

ארז הנשיא

אתמול התקיים טקס נטיעת ארז הנשיא ביער הקרן־הקיימת, ליד בית ההבראה של קופת־חולים "ארזה", במוצא. בתמונה מימין לשמאל: משה ריבלין, יו"ר קק"ל, האריה סגל, מנהל בית ההבראה, עם נשיא המדינה.

צילום: יצחק הררי

יחזור או לא?

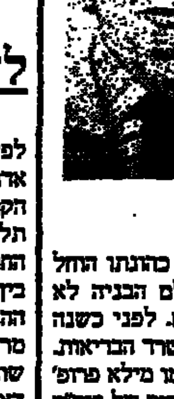

ד"ר דב גולן (בתמונה) ששימש בשנה האחרונה מנכ"ל משרד הבריאות יחזור, ככל הנראה, עם סיום תפקידו זה בסוף החודש הבא, לשמש בתפקיד מנכ"ל ביה"ח רוטשילד בחיפה. את מקומו של גולן במשרד הבריאות ימלא פרופ' יורם לס לאחר שמינויו יאושר, בישיבת הממשלה הקרובה. ד"ר גולן שימש במשך 15 שנה מנכ"ל ביה"ח רוטשילד בחיפה, שהוא ביה"ח ממשלתי־עירוני. בתקופת כהונתו החל בבניית אגף חדש לביה"ח, אולם הבניה לא הושלמה בגלל קשיים תקציביים. לפני כשנה הוצע לד"ר גולן לשמש מנכ"ל משרד הבריאות. הוא נענה בחיוב להצעה ואת מקומו מילא פרופ' להדיינג פרדשין, מהרופאים הבכירים של ביה"ח ששימש בשנה האחרונה מ"מ המנכ"ל וסירב לקבל על עצמו את תפקיד המנכ"ל. נודע, כי כמה רופאים בכירים בביה"ח רוטשילד וכן רופאים בכירים אחרים בביה"ח באזור עמדו להגיש את מועמדותם לתפקיד מנכ"ל רוטשילד, אולם חזרו בהם בשל אווירה לא אוהדת במוסד ובשל קשיים תקציביים שבו הוא נתון. באחרונה הגבירה אגודת ידידי ביה"ח רוטשילד את מעורבותה בנעשה בביה"ח. עם הצטרפותה לאגודת הידידים של אגודת "בני ציון" מארה"ב וצרפת, גברו הסיכויים לקבל תרומות בסכומים גבוהים אשר יאפשרו לחדש את הבניה של האגף החדש ולתחזק אותו לאורך תקופה של 10 שנים. תמורת העזרה הכספית הוסכם להסב את שמו של ביה"ח רוטשילד ל"מרכז רפואי בני ציון חיפה". אמש לא ניתן לקבל את אישורו של ד"ר גולן לידיעה על שובו הקרוב לכהן מחדש כמנכ"ל רוטשילד.

אריאלה ראובני

לזכרון ידידות

קרן קונראד אדנאואר וקרן תל־אביב לפיתוח הכריזו בסוף השבוע על הקמת מרכז אדנאואר־בן־גוריון לחינוך ותרבות ביפו. יו"ר הקרן הגרמנית פרופ' ברונו הק ויו"ר קרן תל־אביב לפיתוח, שלמה להט, מסרו בטקס החתימה כי המרכז החדש יעודד את הדיאלוג בין יהודים, נוצרים ומוסלמים ויתרום להעמקת ההבנה בין ישראל וגרמניה. המקום ישמש גם מרכז אירוח לאורחי העיר ולאמנים בשטחים שונים. לשם כך יוקדש חלק מהמבנה לאירוח האמנים ולרשותם יעמדו חדרי סטודיו, חדרי לינה ושירותי אירוח. מנכ"ל קרן תל־אביב לפיתוח חנן בן־יהודה מסר, כי מרכז אדנאואר יוקם ליד בית החולים לשעבר "דנולד" ביפו, מצפון לבית הקברות המוסלמי. שבעה מיליון מארק יושקעו במרכז החדש. מחציתם תרומת קרן אדנאואר. הקרן הגרמנית התחייבה לאסוף סכום נוסף של 2.5 מיליון מארק בעזרת העתון "בילד צייטונג". אגודת ידידי המרכז בישראל התחייבה מצידה לאסוף עוד סכום של מיליון וחצי מארק. בארץ נעזרת הקרן באגודת ידידי מרכז אדנאואר שבראשה עומד עו"ד ארנון גיצלטר ואת פעילותה מרכז יהודה אראל.

חנוכת בית

חנוכת המשכן החדש של הארכיון הציוני המרכזי תתקיים בירושלים בתחילת החודש הבא, בהשתתפותו של ראש־הממשלה יצחק שמיר ויו"ר ההנהלה הציונית, אריה דולצ'ין. הארכיון הציוני, שמנהלו הוא ד"ר מיכאל היימן, הוא אחד ממוסדות המחקר החשובים ביותר בישראל ושימש עד כה אלפי חוקרים, בתנאים קשים, לבדי, בקומת המרתף של בניין המוסדות הלאומיים בבירה. משכן הקבע יעניק לחוקרים תנאים נוחים יותר.

את ההרצאה החגיגית בעת טקס חנוכת־הבית עומד לשאת פרופ' שלמה אבינרי, על הנושא: תשעים שנה לקונגרס הציוני הראשון.

די לקטל בדרכים

21 רוכבי אופניים יצאו לאילת למסע הפגנה נגד תאונות דרכים. המסע, שנמשך יומיים, נערך בשיתוף פעולה עם מטה הבטיחות של עיריית ראשל"צ.

צילום: [illegible]

בולים

רוזן ומסעות חוקרי א"י

ב־24.11.87 יופיעו בארץ ארבעה בולי זיכרון וכן דפית זיכרון חדשים. הבולים מוקדשים לפנחס רוזן, שר המשפטים הראשון ומסעות חוקרים בא"י במאה ה־19.

הבול שיוצא לכבוד רוזן, עוצב בידי רות בקמן ונושא את דיוקנו. ערכו הנקוב 80 אגורות. לכבוד בול זה תופיע גם חותמת מיוחדת עם חתימתו. רוזן היה ממניחי היסוד למערכת המשפטית במדינת ישראל. רוזן (פליקס רוזנבליט) נולד בברלין (1887) וב־1920 היה נשיאה של התנועה הציונית בגרמניה. פעל רבות בהנהלה הציונית גם באנגליה והשתקע בארץ ב־1931. היה פוליטיקאי שנון, עורך דין, בין מייסדי התאחדות עולי גרמניה, חבר מועצת עיריית תל־אביב ומייסדי המפלגה הפרוגרסיבית כראשה עמד על כל תהפוכותיה עד מותו בשנת 1978.

★ ★ ★

שלושה בולים ודפית זיכרון יופיעו לכבוד מסעות חוקרים בא"י במאה ה־19. הבולים בערכים 30,50, ו־60 אגורות מראים את נושא מחקר נהר הירדן וים המלח. במחצית המאה ה־19 היה נהר הירדן, מקורותיו

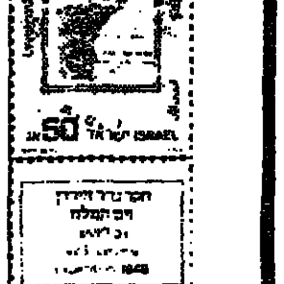

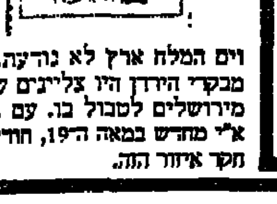

וים המלח ארץ לא נודעה. רוב מבקרי הירדן היו צליינים שירדו מירושלים לטבול בו. עם גילוי א"י מחדש במאה ה־19, חודש גם חקר איזור זה.

ראשון חוקרי הירדן וים המלח בתקופה זו היה האירי בן ה־25 כריסטופר קוסטיגאן, שהגיע עם סירתו ב־1835 לנמל עכו ומשם ביבשה לטבריה, אחר כך לירדן. הוא סייר בים המלח אבל חלה בקדחת, מת בירושלים ונקבר בהר ציון.

כעבור 12 שנה (1847) הגיע סגן בריטי, תומאס הווארד מולינה, והחל חוקר את הירדן ועמקי ים המלח. גם הוא הגיע ביבשה לטבריה, שט בסירתו בירדן והגיע לים המלח. גם הוא נתקף בקדחת ומת באוניה מיפו לביירות.

תוך שנה הגיעה משלחתו של סגן מחיל הים האמריקני, ויליאם פרנסיס לינטש, והחל בחקירותיו. לינטש וחבורתו היו מצויידים כהלכה למטרות מחקר ואף הצליחו להתקין מפות של נהר ירדן וים המלח. כעבור שנה בא הסקוטי מקגרגור והוסיף מפות ימת החולה והכנרת.

שמותיהם של חוקרים אלה מופיעים בבולים ובדפית הזיכרון. כן תופיע בתאריך הנפקת הבולים – חוקרי א"י במאה ה־19, חותמת מיוחדת לשימוש דואר בטבריה ששימשה תחנת מעבר לחוקרים המוזכרים בבולים. בחותמת מופיע איור המושתת על ציור מהתקופה.

בולי קק"ל להרשמה בספר הזהב

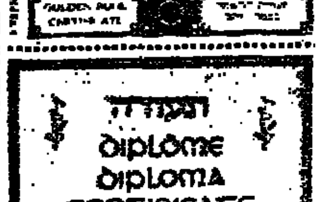

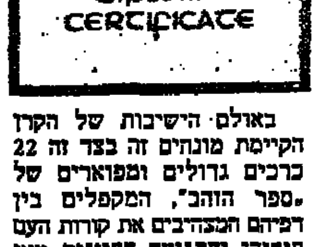

באולם הישיבות של הקרן הקיימת מונחים זה בצד זה 22 כרכים גדולים ומפוארים של "ספר הזהב", המקפלים בין דפיהם המצהיבים את קורות העם היהודי והתנועה הציונית מאז ראשית המאה עד היום.

רעיון הרישום וההנצחה ב"ספר הזהב" נולד ערב הקונגרס הציוני החמישי, בו נוסדה הקק"ל. בשבת השקרמה לכינוס הקונגרס, בחודש דצמבר 1901 – יצאו הרצל, וולפסון, מונטיפיורי וחבריהם להתפלל בבית הכנסת היהודי הגדול בבאזל. באותה שבת נאספו התרומות הראשונות להרשמה ב"ספר הזהב".

"ספר בר־מצווה" הונהג על ידי קק"ל בסוף שנות השלושים. הוא נועד להרשמת יום התבגרותו של הנער העברי בהגיעו למצוות והרשמה של בר המצוות בספר זה היא הנותנת לו את ההזדמנות המתאימה למלא אחת מחובות האזרח לאומה: לתרום לקק"ל, המוסד הציוני הפועל בישראל ובגולה לקידום הרעיון הציוני להסברה ולגאולת הקרקע, עד היום נרשמו בספר כמאה אלף נערים ונערות מתפוצות הגולה ומארץ ישראל.

בימים אלה הופיעה סדרת בולי קק"ל לתעודות הרשמה לספרי הכבוד, היא סדרה הכוללת בולים גדולים במיוחד (4x6.1 ס"מ) המהווים חוליה נוספת בשרשרת הבולים המונפקים להנצחת מפעלות וסמלי הקק"ל, המלווה את העם היהודי בעשייה בחינוך ובגאולת הקרקע מראשית המאה ועד עצם היום הזה.

זמנהוף בסין

עד כתיבת שורות אלה הופיעו השנה בולי זמנהוף אך ורק במדינה אחת שלא נמנית על המדינות הקומוניסטיות. האחרונה שהודיעה על השתתפותה במבצע בולי 100 שנות אספרנטו היא סין. לפני כן הופיעו בולי זמנהוף בבולגריה, סובייאט, קובה, מזרח גרמניה ופולין. היחידה, שאינה מדינה קומוניסטית והוציאה בול זמנהוף היא סורינאם.

בולים אלקטרוניים בהונג קונג

בהונג־קונג תופיע החודש הסידרה השניה של בולים אוטומטים למיון והחתמה אלקטרונית. המיוחד בבולים אלה שהם נמכרים בערכים שהלקוח מבקש במקור. בתוויות (הבולים)

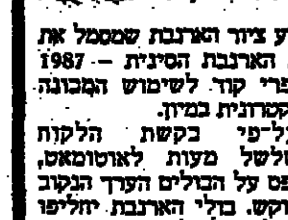

מופיע ציור הארנבת שמסמל את שנת הארנבת הסינית – 1987 ומספרי קוד לשימוש המכונה האלקטרונית במיון.

על־פי בקשת הלקוח המשלשל מעות לאוטומאט, מודפס על הבולים הערך הנקוב המבוקש. בולי הארנבת יחליפו את בולי הדג של השנה שעברה.

להמתין בנתב"ג

(המשך מעמ' 1)

של גידול מספר הנוסעים בכל טיסה. יש המציעים שנוסעים יזומנו לטיסה לא שעתיים לפני מועד ההמראה, אלא שלוש או ארבע שעות לפניו. אין זה, כמובן, מתקבל על הדעת. טיסה לאירופה נמשכת שלוש עד חמש שעות: הייתכן שהנוסע יבלה בנמל־התעופה יותר זמן ממשך הטיסה עצמה? הצעה אחרת היא למחשב את כל התהליך כדי לייעלו ולקצרו: הבידוק, לרבות קבלת המטען, הבדיקה הבטחונית ובדיקת הדרכונים יבוצעו בשלב אחד על־ידי מיתקנים אלקטרוניים מצויידים ב"עיניים", שיספיקו לבסוף לנוסע כרטיס עליה למטוס ובו יסומן גם מושבו. אבל יש מומחים הסבורים, כי שום מחשב אינו יכול להחליף את החוש השישי של איש־בטחון מנוסה, ה"מריח" את המנוולים מרחוק.

הבעיה מעסיקה את כל העולם, לא רק את ישראל, אבל הרשות בלוד חייבת לפתור את הבעיה כאן ועכשיו, שאם לא כן עלולים להיפגע קשרי התעופה הבין־לאומיים של ישראל וענף התיירות שלה. הפתרון כאן ועכשיו כרוך בהגדלת מספר אנשי הבטחון המנוסים והמיומנים. כדי למשוך אותם חייבת הרשות לשלם להם כערכם. איש אינו מציע להקפיד פחות על הבטחון, אבל ההקפדה על הבטחון צריכה לעלות בקנה אחד עם פיתוח קשרי התעופה לישראל וממנה, ולא לבוא על חשבונם.

מכיר מישהו שהפסיק לעשן?

"לב אל לב ישראל"
האגודה הישראלית למלחמה במחלות הלב
מנפיקה בימים אלה תעודות הוקרה
"כל הכבוד, הפסקת לעשן!"
אם אתה מכיר מישהו שהפסיק לעשן
וברצונך לומר "כל הכבוד"
מלא את הטופס ושלח בצרוף 15 ש"ח
לאגודת "לב אל לב ישראל"
"המעשן לשעבר" יקבל בשמך תעודת הוקרה
(בתוך ששה שבועות מיום קבלת הטופס)

לכבוד "לב אל לב ישראל", ת.ד. 38 כפר־סבא 44102
מצ"ב המחאה/מזומן בסך 15 ש"ח
נא לשלוח התעודה לכתובת: ______
שם השולח ______ כתובת ______
התאריך ______ חתימה ______

מפעל הפיס מודיע
בהגרלת רב פיס מס' 42/87
שתיערך ביום ג' 13.10.87
כ' בתשרי תשמ"ח
יועלו בגורל:
קוטג' מס' צ/5־1
גוש 10620 חלקה 118, קיסריה וילג'
שנבנה ע"י דניה סיבוס, חברה לבניה בע"מ, חברת בת של אפריקה ישראל להשקעות בע"מ.
מכונית וולוו 340 בז' מיטל
מס' שילדה 317952

לפני 60 שנה

ממשלת יון מפסידה בענין מברוממטיס

האג. תיק הכיון המפורסם של רוטנברג: נשמע בבית הדין הבין־לאומי, השופט בתביעה שהובאה בפניו ע"י ממשלת יון, התובעת 217000 לי"ש בעד הפרת התחייבות בין־לאומית – לפי טענתה ע"י אנגליה, בקשר עם נתין יוני אחד, מר מברוממטיס, אשר לפי טענתה נשללה ממנו היכולת להוציא לפועל חוזים להספיק מים וחשמל לירושלים בגלל פרוץ מלחמת העולם. טענתה של אנגליה היתה כי בית הדין אינו מוסמך לדון בשאלה זו. בית הדין אישר את הטענה ב־7 קולות נגד 4.

חופש הדבור בפולין

בית המשפט בורשה דן את המו"ל היהודי גיסלין לחודשיים מאסר, באשר הוציא קובץ מתנועת הפועלים היהודית. בקובץ הזה נמצאים בין השאר שירי רייזן, אנסקי והשבועה של ה"בונד". הקובץ הוחרם ב־1926 ועתה הוצאה המהדורה השניה.

לפני 40 שנה

ע. בן עמי שוחרר

מר עובד בן עמי, ראש מועצת עיר נתניה, שוחרר שלשום ממחנה העצורים בלאטרון. 17 עסקנים רביזיוניסטים שהיו עצורים בלאטרון ב', שוחררו אתמול. ביניהם העתונאים א. רמבה, ש. רוזנפלד, ש. פוזננר, חברי מערכת "המשקיף", וכן ד"ר אלטמן, לובינסקי, ארבר, ד"ר באדר, פעמוני, בלוך, ד"ר שטרנברג, סגל, פוסק ועוד. שוחרר גם ד"ר להבצקי.

אמריקה תומכת בהצעת הרוב של חלוקה ועליה

דיוני הועדה הארצישראלית של אסיפת או"ם נכנסו לשלב מכריע: לאחר שד"ר גראנאדוס (גואטמלה) ביסס ביום ו' את הצעות הרוב של ועדת החקירה לא"י והציע את ביצוען ע"י ועדת האו"ם ומשטרה בין־לאומית, גילתה סוף סוף אמריקה בישיבת אתמול את דעתה בעד הצעות הרוב על חלוקה ועליה הטעונות אמנם לדעתה תיקונים, והביעה במלים סתומות למדי נכונות לעזור בביצוע.

כל מה שגברים יכולים לקלל – אנחנו נקלל יותר טוב!

מאת אראלה דאוף

הצעקה האחרונה בלונדון בימים אלה של סתיו היא „הנערות הנוראיות" (The Gastly Girls), התשובה הנשית ל„נערים החייתיים" (The Beastly Boys), שהטילו אימה בעולם הרוק.

המופע של הנערות הנוראיות הוא הרבה גיבוליפה וסימולציה של מין. הסמלים הפורנוגרפיים מהופכים. לא נשים בכלובים אלא גברים, שלאורך כל המופע שולחים את ידיהם מבעד לסורגים וקוראים נואשות אחרי הנערות.

„הנערות הנוראיות" הן שלוש נשים צעירות: הוריקאן ליל, כבת העור, בידה להרדוס, הבלונדית, וסקארלט פרארי, השטנית. הכוריאוגרפיות שלהן מרשימות.

הוריקאן ליל היא לא אחרת מאשר הנסיכה היהודיה האמריקאית, אותה דמות אגדית, יצירת המיזוגנים היהודים האמריקאים לאיזון האם היהודיה. בידה הבלונדית נולדה בבודל בקורסיקה וסקארלט פרארי היא הבת הבלתי חוקית של אחד מהכוכבים הגדולים של המאפיה בארה"ב.

ליל קיבלה חינוך הולם לנסיכה. היא למדה בראדקליף וגם בברקלי, עסקה באמנויות הפלסטיות ואף יצרה בקרמיקה. שינוי בחייה הביאה שנת שבתון בקיבוץ, שהיתה קשה במיוחד לאחת חסרת אידיאולוגיה כמוה. בקיבוץ לא גילו הבנה לגישתה שראתה באוכל לא רק אמצעי לסיפוק הרעב, אלא גם כלי ביטוי אמנותי בתחום הלבוש המקורי. (האם יכול להיות כובע מוצלח יותר מכוסות אבוקדו?)

אחרי שנה בקיבוץ, אפילו פאריס המעטירה התקשתה לפצותה. ליל מתנחמת בכך, שאף אם לא גילתה את מהות החיים, דבר לא פחות חשוב התברר לה, והוא – לשם מה קיימים גברים. ובכן, התכלית היא פשוטה: הם קיימים כדי לשרת אותנו, ולמרות שהסטנדרטים שלה עולים בהתמדה, עדיין נמצאים כאלה העושים זאת בהצלחה.

בידה להרדוס אמנם נולדה בבית בושת בקורסיקה, אך היא צאצא ישיר מאהבתם של ליידי המילטון ולורד נלסון. בשם „בידה להרדוס" היא זכתה בגלל אמונתה התמימה של אמה, שכל מה שהוא צרפתי הוא מתוחכם. למרות שמה, חייה התנהלו במשעות רבה. שינה עד שעות הצהרים, טיפוח היופי עד הערב ובילוי במועדונים עד הבוקר.

את חינוכה, כיאה לשמה, קיבלה בשוויץ ובסורבון. אולם קשה לשכנע אותה שלגיאולוגיה, למשל, יש תפקיד נוסף על קישוט יהלומים ואבני־חן, או שהמתמטיקה אינה מסתיימת בחישוב הכמויות הנותרות ללא מכס. הדבר היחיד שירשה מאמה הוא הרצון „להיות הכל לכל גבר". היא גילתה שאין דרך טובה ללב הגבר מאשר מכסא צפון־לונדוני, שבו היא עושה שימוש רב.

סקארלט פרארי גילתה את עצמה כאשר ראתה את „חלף עם הרוח". הבינה שהיא לא אחרת מאשר סקארלט אוהרה. נסיונותיה הראשונים לבנות קאריירה אופראית נכשלו כאשר נתקלה בחוסר הבנה לצרכיה הבסיסיים בלבוש, תחרה ומלמלה. התעקשותה להופיע תמיד בתלבושת של מרי אנטואנט, אפילו באופרה „מדאם בטרפליי", גרמה התנגדות נוקשה. כל טיעוניה, שזכותו של האמן לביטוי עצמי כוללת גם את בחירת הלבוש, נתקלו בחומה של אטימות וקשות חושים.

התפנית בקאריירה האמנותית שלה חלה, כאשר קיבלה תפקיד בגירסה פאנקיסטית של „המלט". משם הדרך ל„נערות הנוראיות" היתה קצרה.

מופעי ההרצה של „הנערות הנוראיות" במקומות קטנים ושקטים באנגליה המסו את הקהל. התגובות היו מעורבות. „הן פשוט מגעילות", טענה נערה צעירה בפרבר של לונדון, „שנשים תתנהגנה כך..." אולם יש כאלה המוכנים לחזור ולחזות בהן שוב ושוב.

„הנערות הנוראיות" אכן מהממות, אולם האם הן מבעיתות? האם יהיה עליהן להרוס חדרי מלון ולהפחיד עיתונאים כדי שיחששו מפניהן?

הן עדיין בראשית הדרך ולכסף הגדול עדיין לא הגיעו וכמובן שאינן יכולות להרשות לעצמן להרוס ולהשמיד ללא התחשבות.

מי הגה את הרעיון של „הנערות הנוראיות" – דבר זה שנוי במחלוקת. האמרגניות של הלהקה טוענות שהרעיון שלהן, ושהן הקימו בתחילה חברה בשם Gastly & Gastly ואחר כך יצאו לחפש את הלהקה המתאימה. כאשר נתקלו ב„בנות הזמנים הטובים", הגילגול הקודם של „הנערות הנוראיות" – גם שרות בקולות נפלאים וגם נאבקות אחת בשניה וזורקות אוכל זו על זו – הבינו שמצאו את הלהקה המתאימה.

הגירסה של „הנערות הנוראיות" קצת שונה. לטענתן, כאשר הופיעו כ„בנות הזמנים הטובים" קיבלו תגובות כמו „האין הן נוראיות" והחליטו שאכן אמת הדבר, ועליהן לפתח את התדמית של נוראיות, שכה הולמת את אופיין.

וכך הן מופיעות על הבמה, לבושות בגרבי רשת עם קרעים, נלחמות אחת בשניה, מגבלות את פיהן ומקללות, זורקות טמפונים על הקהל ויורדות על הגברים בפניות כמו „הראה לנו את מה שיש לך", „בטח הוא גדול נורא!"

אולם על אף גיבול הפה וההתבטאויות הבוטות הן אינן אלימות; הן נותנות ביטוי, כביכול, לאותם רצונות כמוסים של הרבה נשים להיות, לפעמים, „לא נחמדות", להיות פשוט נוראות ומכעיסות. „יש דברים איומים שכל אשה היתה רוצה לעשות, אך לעולם אינה מעיזה, כי הכל מודחק. כל סטיה מהנורמה מדוכאת בעורה באיבה," אומרת ליל. גם היא חונכה במסורת האומרת, שיש דברים שליידי לא עושה. „אולם אלה הן מוסכמות חברתיות, שבבסיסן חוסר השיוויון בין המינים", היא מוסיפה. „גם בקיבוץ אין שיוויון. בקיבוץ על הנשים מוטלות העבודות המסורתיות. הן עובדות במטבח, הן המבשלות והן המטפלות בילדים. השוביניזם פורח כמו במקומות אחרים". „גם בעולם המוסיקה", מוסיפה סקארלט, „מערימים קשיים לפני נשים".

לכל אחת מ„הנערות הנוראיות" היתה הצלחה לא רעה במופעי זמרה; לכל אחת מהן היה חינוך אופראי והן יכולות בקלות להרעיד כוסות בקולן. הן גם הספיקו לכתוב כמה שירים טובים ומנהלות משא־ומתן עם חברת תקליטים. אך ספק רב אם הן תהפוכנה אי פעם לנוראיות במובן של מטילות אימה ופחד, כמו שעשו „הנערים החייתיים", שאמנם אין להם קולות טובים כמו לנערות הנוראיות, אך הם ודאי מפחידים.

„הנערות הנוראיות" לא הצליחו להשתחרר מהנטייה הנשית להפנות את האלימות כלפי עצמן. אולם אין בהן אותו מזוכיזם כמו שהיה למשל לחברתו של סיד וישס, והן ודאי גם תאריכנה ימים.

„הנערות הנוראיות" של לונדון

אמנות אינה מכירה ב„גיל פרישה רישמי"

מאת יצחק מרידור

יונה שפרינגר הוא צייר מוכשר שהקדיש את רוב שנותיו בארץ להוראת האמנויות. במשך שנות דור, במגע ישיר עם אלפי תלמידים בבתי ספר בעפולה ואחר־כך כמפקח על הוראות האמנויות מטעם משרד החינוך בצפון, השכיל לחבב על הנוער את האמנות בכלל ואת הציור בפרט. יונה הוא עתה גימלאי, אבל האמנות אינה מכירה ב„גיל פרישה". אדרבא: דווקא עתה, עם הפרישה, מפתח יונה טכניקות ציור חדשות כהגשמה לחלום נושן, שנולד במוחו עוד לפני שנים, כשהקשיב באוניברסיטה להרצאותיו של פרופסור עמי שבים, „שהוא בעצמו אמן העוסק בקינטיקה, שלימד אותנו איך לשלב טכנולוגיה באמנות כשילוב לגיטימי וכצו התקופה שאמן אינו יכול להתעלם ממנו", מצטט יונה. „מאז ומתמיד", הוא ממשיך, „היה הציור המופשט, הגיאומטרי אקספרסיבי, קרוב ללבי ויצירות רבות משלי משמשות עדות לאהבה זאת". שפרינגר אינו רק אמן. הוא גם סבא אוהב והוא נהג להסתכל הרבה בעבודותיהם של נכדיו על המחשבים הביתיים שלהם:

„הפעילות המרשימה והיצירתית הזאת של הנכדים הדליקה אותי", אומר יונה, „ואז החלטתי לרכוש לעצמי מחשב ולנסות להשתמש בטכנולוגיה החדישה הזאת, כדי ליצור באמצעותה ציורים משלי, בסגנון אבסטרקטי גיאומטרי. אני משוכנע, שהשימוש במיכשור המודרני הזה הוא לגמרי לגיטימי, בתנאי שהאמן אינו משתעבד לו. ואכן, הציורים שיצרתי בעזרת המחשב מרמזים בצורה חזקה ש„אנחנו מהצד הטכנולוגי". אך התוצר הסופי, שהוא גם הגדלה וגם הדפס יד, הוא תוצאה של תהליך שבמהלכו ניתנה לי, כאמן, אפשרות של יצירתיות מירבית, בקומפוזיציה ובהרכב הצבעים.

„ואכן כל המומחים שראו את העבודות האלה התלהבו מהן ומעצם החידוש, מהאקטואליות ומהרעננות – תכונות שהן לא בדיוק אופייניות לגיל כשלי – אם כי, ידוע שרוב האמנים הגדולים יצרו דווקא בגיל המבוגר את היצירות התוססות, הצבעוניות והעליזות שלהם. כי הרי רק כך", אומר יונה שפרינגר בחיוך, „אתה יכול בגיל שנקדם להבריז שאתה צעיר וזה מה שנותן טעם לחיים וגם מוסיף בריאות..."

שפרינגר רכש לעצמו מחשב ביתי (קומודור 64) ועד מהרה נולד מימד חדש באמנות הממוחשבת: ה„קומפיגרם".

• • •

„הרבה מרץ והרבה התלהבות השקעתי ב„צעצוע החדש", אומר יונה, „עד שלמדתי את סודותיו של המכשיר הקסום הזה – המחשב. רושם רב עשו עלי גם האפשרויות העצומות הטמונות במכשיר העזר למחשב, ה־Light Pen (עטי אור) השונים, המתוכנתים עם יסודות היצירה הפלסטית כמו קוים שונים, צבעים שונים, צורות, טקסטורות שונות, בנטיב זעויטיב, מחיקות, החזרת העבודות ממקום למקום על המסך, הגדלות והקטנות – ומה לא?

„מצאתי במדיום החדש עולם ומלואו ליצירה אישית. היה עלי רק לארגן את כל אלה, במחבר הרצוי לי והמתאים לי, כשלבחירתי ממש אין סוף של אפשרויות, ים של ואריאציות וצירופים. והתוצאות: מבחינה אמנותית, מרשימות, משכנעות – ומדרבנות לחיפושים נוספים ושונים בתכלית: ממש שילוב מלהיב של טכנולוגיה ואמנות".

ולסגנון הציור החדש הזה יש כיום בישראל גם שם: קומפיגרם – Compugram.

• • •

„הכל מתחיל במשחק במחשב", מנסה יונה להסביר את שיטתו. „אני ניגש כמובן לעבודה עם מחשבה מסוימת, מעלה על המוניטור צורות וצבעים, משחק עם הצורות ההנדסיות השונות עד שאני נתפס למשהו, ואז אני מנצל את כל הפעלולים של המחשב, מזיז, מעביר, עד שאני מחליט שזהו זה: זה מה שאני רוצה. בשלב זה אני מעביר את מה שיש על המוניטור, ביד, על שקף ואף מסמן קצת לעצמי את הצבעים שעל המסך. אבל, למעשה אני לוקח רק את הרעיון המרכזי ושומר לעצמי את האפשרות להיות „בעל הבית" האמיתי על הצבעים וביחוד על הרכבם. אני מגדיל את השקף פי שניים ומשתמש במה שקיבלתי כ„יד הדמיון הטובה עלי", בלי להשתעבד לו. ואפילו תוך הנאה מיוחדת להרגיש, שהנה אני מסוגל לעשות דברים שהוא כלל אינו מסוגל להתקרב אליהם..."

• • •

בתערוכה המקיפה של ציורי יונה שפרינגר, שתוצג מראשית אוקטובר בהיכל התרבות בעפולה, יוצגו ה„קומפיגרמים" מקום של כבוד בתוך מאות יצירות אחרות, מהן שכבר הוצגו בתערוכות קודמות ומהן חדשות, בכל הטכניקות המוכרות. „בתערוכה הזאת", אומר יונה, „אני רוצה מחווה לעירי, שבה אני חי זה 34 שנים. עיר שהיא חלק מהעמק היפה שלנו, שאת צבעיו המרהיבים אני אוהב, מאז ימי הראשון בארץ, עוד מימי היותי „נו־יניק" ומורה לציור בגבע..."

יונה שפרינגר ליד המחשב. על הקיר – התמונה „קומפיגרם" (צילום: גרגורי פריברג)

חלופות לאבקות הכביסה

הסל של מרתה

מאת מרתה מיקלס

אנשים נוטים לייחס משמעות יתר לפירוש מילים ושמות. ואת הנטיה הזו מנצלים סוכני הפירסום. לכן היה מרתק לשמוע איך נעשתה הבחירה בשם „דייזי" לנוזל כביסה חדש למכונות מתוצרת „ויסק" ויפה. הבחירה טובה מאוד מפני שהיא מסמלת טריות וקלה לביטוי כמעט לדוברי כל השפות.

משחק המילים היה יותר מעניין מאשר המוצר עצמו מפני שהוא איננו הראשון מסוגו בארץ. קדמו לו „טופ" מתוצרת „תסכיך" וויסה, שהופיע לפני כחצי שנה, ונוזל חדש בשם „פיסגה" מתוצרת „חוגלה" שהופיע בעת ובעונה אחת עם דייזי.

בסקר השווקים המקדים שערכה חברת ויסק גבר השם דייזי על השם „גשי", שהגיע גם הוא לגמר. „גשי" זכה בדירוג גבוה כמסמל חומר כביסה פעיל חזק לעומת „דייזי" שהיה פי שלושה יותר פופולרי בקטגוריות אחרות – ולכן נבחר.

השם המסחרי „אוויה" נרשם בכוונה עם טעות (באנגלית) כדי להרגיש. זו לא היתה טעות (כפי שחושדי בתוקלט) מצידה הישראלי של החברה, ששישים אחוזים שלה נמצאים בבעלות של חברת ויסק מניו־יורק וארבעים אחוזים בידי חברת „קלקי".

ויסק ישראל נוסדה ב־1969 כתוצאה ישירה מ„מועדון המיליונרים" שנוסד על ידי פנחס ספיר, במטרה לרתום יהודים אמריקאים למאמץ כלכלי בארץ. ויסק האמריקאית נוסדה על ידי מהגר יהודי מרוסיה בשנות העשרים.

היום, ויסק ישראל, בהנהגת יצחק כץ, מובילה בראש יצרניות חומרי הניקוי הביתיים במדינה, היא שולטת על ייצור שני שלישים של כל אבקת הכביסה המקומית, על 85 אחוזים של חומרים מרככים לכביסה, ומובילה בשטח חומרים מלבינים. מספר המוצרים המיוצרים על ידי ויסק מרהים. את שמות רובם אנו מכירים, אלא שאיננו מקשרים אותם עם החברה – ויסק. חבל שחברה המייצרת מוצרים טובים איננה מפרסמת את מקורם.

כל מוצרי „קליך" מיוצרים על ידי ויסק, כולל „סיפ", אבקת הכביסה הנמכרת ביותר – כמו גם תינוקלין, ביומט ושמפומט – כולן אבקות כביסה למכונה. ויסק גם מייצרת את מרכך הכביסה „בדין", נוזל הכלים „קלינולין", ו„סרקלין" לשטיפת רצפות.

אחד המוצרים הטובים ביותר הוא נוזל „לובו־קלין" להלבנה (אקונומיקה), שהיה הראשון מסוגו עם אישור של מכון התקנים. ציור הברבור המוכר מועתק לעיתים קרובות על־ידי יצרנים שונים המייצרים רק ברזתן מבוטר. כיום, ישנו מלבין נוסף הנושא את תו התקן והוא „סופר־לובן" מתוצרת „שמן".

רוב הצרכנים אינם מקשרים את מוצרי „פינוק" לויסק. אך גם הם מיוצרים על ידה וויסק טוענת לבכורה בשוק השמפו המקומי. קו ייצור ה„פינוק" כולל גם תכשירים נגד זיעה, תכשירי שיער, קרמים לידיים ולגוף וסבון רחצה מצליח.

באשר למוצר החדש, ה„דייזי" הוא מבטל את בעיית המסת אבקת הכביסה במים לא חמים והכתמים הנוצרים על הבדים כתוצאה מכך. כיום יש נטיה לא להרתיח את הכביסה בגלל השימוש הרב בבדים סינטטיים והרצון לחסוך באנרגיה. בחברה אומרים שהנוזל מתאים במיוחד לכבס טוב גם בטמפרטורות נמוכות, לטיפול בכתמים עקשניים או בצווארונים. מומלץ החברה לשפוך מעט נוזל בלתי־מהול לפני הכביסה במכונה.

למכונת כביסה רגילה, הכמות המומלצת היא מאה סמ"ל של דייזי. קל למדוד אותה בעזרת הפקק של הבקבוק המכיל כמות זו. הפקק מעוצב בצורה מיוחדת שתמנע נזילת החומר כאשר סוגרים את הבקבוק זה עובד, אם כי לא בצורה מושלמת. אפשר לשפוך את הנוזל

ישירות על הכביסה או לתא המתאים במכונה.

מגרעת אחת יש לנוזל הכביסה שאינו מאפשר כביסה מוקדמת וכביסה מרכזית במכונות הכביסה האוטומטיות, בגלל שהנוזל נשפך ישר אל תוך הכביסה, שלא כמו האבקה, המחכה לזרם המתאים של המים. תשובתה של החברה היא, שרוב הכביסה כיום איננה כה מלוכלכת שיש צורך בטרום־כביסה נפרדת, במיוחד לאור טיבה המשופר של דייזי. אמנם דייזי איננה משמשת בתהליך לנוזל מרכך, אך ויסק טוענת שיהיה פחות צורך להשתמש במרכך כיון שנוזל הכביסה מכיל חומר לריכוך המים.

גורם נוסף היכול להבהיל את הצרכן הוא עלות השימוש בנוזל, שהיא גבוהה יותר מהשימוש ברוב האבקות הנמצאות בשוק. בקבוק דייזי מכיל שני ליטרים ומחירו המומלץ לצרכן הוא 11.90 ש"ח. אם משתמשים בכמות המומלצת לכל כביסה, הוא יספיק לעשרים כביסות. לעומתו, ויסק עצמה מציעה לשים רק חצי פקק (50 סמ"ל) והבקבוק יספיק לארבעים כביסות. דייזי, כמו כל נוזל כביסה אחר, טובה גם לכביסת־יד וחוסכת את הצורך בהחזקת שני סוגי מוצרים. לעומת זאת, חומר כביסה מיוחד לכביסת־יד אינו טוב לשימוש במכונה, כיוון שהוא קצפי מדי.

לפי החברה, בארה"ב מהווה נוזל הכביסה 40 אחוזים מכלל המכירות של חומרי הכביסה. המוצר קיבל תאוצה גדולה בסוף שנות השישים, בעת שהשימוש בפוספטים בחומרי הניקוי נאסר מסיבות אקולוגיות. קל יותר לייצר נוזלי ניקוי בלי פוספטים מאשר אבקות, נאמר לי בחברה. באנגליה, נוזלים מהווים רק עשרים אחוזים מכלל המכירות של חומרי כביסה. לדברי החברה, הנוזלים לא יתפסו אף פעם את מקום האבקות באופן מוחלט ולו גם רק בגלל שמרנות צרכנית.

חברת „חוגלה", חברה חדשה יחסית בשטח חומרי הניקוי, הוציאה לשוק שני סוגי נוזל למכונות כביסה. המוצר המיועד לכביסה מלוכלכת במיוחד נקרא „פיסגה", כמו אבקת הכביסה הקלה של חוגלה. אגב, אבקת פיסגה נמסה גם היא בטמפרטורות נמוכות של מים, מפני שהיא אבקה יבשה וקלה. אך נוזל נמס יותר טוב מאבקה, מודה חוגלה, הנוזל פעיל בצורה האופטימלית בטמפרטורות של 40 עד 60 מעלות.

אין צורך בכביסה מוקדמת בגלל פעילות האנזימים בנוזל, בהשוואה לאבקת פיסגה, אומר עמי הראלי, מנהל השיווק במפעל חוגלה כימיקלים. נוזל „פיסגה" מופיע באריזה של ליטר אחד, במחיר מומלץ של 9.80 ש"ח ומספיק לעשרים כביסות, כשלכל כביסה נחוץ 50 סמ"ל.

לכביסה עדינה במכונה מציעה חוגלה מוצר נוזלי בשם „בריגארד" – שם מוזר, מורכב ממלה עברית ומילה אנגלית. צריך לדעת כיצד להבדיל בין המוצר המכוון לכביסת־יד (באותו שם) ובין המוצר המיועד לכביסה עדינה במכונה.

התוזית על גבי המוצר מציינת לאיזה שימוש הוא מכוון. שני הסוגים ארוזים בבקבוקים לבנים. החומר למכונה נמכר בפקק כחול, החומר לכביסת־יד – בפקק לבן. (מנהל השיווק של חוגלה אומר לי, שהצבעים כחול או ירוק הם קוד בין־לאומי לפקקים של נוזל כביסה למכונה. אכן, הפקק של דייזי כחול, אבל ל„טופ" של „תסכיך", למשל, יש פקק אדום.)

אם מישהו מכם, הקוראים, בכל זאת מבולבל, גם לנוזלים יש צבעים שונים. הנוזל למכונה צבעו כחלחל־כסף ואילו הגירסה לכביסת־יד צבעה לבן עכור. הראלי מודה, כי החומר המיועד לכביסת־יד עשוי להיעלם מהמדפים במשך הזמן מפני שהחומר לכביסה במכונה יכול לשמש גם לתכלית זו. החומר לכביסה במכונה נמכר במחיר מומלץ לצרכן של 7.90 ש"ח לבקבוק המכיל ליטר ומספיק לעשרים כביסות. מדוע יש צורך בשני סוגי נוזל למכונה (כמו בחוגלה, לעומת דייזי או טופ), ומתי צריך להשתמש בהם? הראלי אומר שהחומר החזק של פיסגה אינו מזיק לאריגים, אך מכיל יותר אנזימים פעילים מאשר מומלץ להשתמש באריגים כגון משי או צמר, והוא יותר חזק מהנחוץ לכביסת אריגים סינטטיים בטמפרטורה של 30 ו־40 מעלות. על הצרכן לבחור לפי סוג האריג ורמת הלכלוך.

הראלי מכחיש ששני הנוזלים החדשים „נוגסים" בשוק של אבקת הכביסה פיסגה. לדעתו, יש שוק גם לאבקה וגם לנוזל. הוא מציין מעלה נוספת של הנוזל: יש אנשים שהם אלרגים לאבקת כביסה. השימוש בנוזל הוא להם הקלה.

עד עתה, אין תקן ישראלי לייצור נוזל כביסה, כמו שקיים לגבי אבקות כביסה. רבים מיצרני האבקות הטובים (כולל ויסקו וחוגלה) עומדים בדרישות מכון התקנים. אין ספק, שעם הזמן יוצר תקן לנוזלים.

„וירנקה", אבקת הכביסה של „בקה" מפתח תקוה, היא אחת האבקות הוותיקות הנושאות תו תקן. החברה הוציאה לאחרונה גירסה משופרת עם שתי רמות פעילות, שיש בה חומר להלבנה ולהבהרה של הכביסה, בעזרת השמש. הכביסה מתנקה בשני שלבים, בשעת הכביסה במכונה ובזמן שהיא תלויה על החבל. פעולת ההלבנה פועלת גם כשאין שמש ישירה, לדברי היצרן.

קצת אירוני הדבר, שמוצר זה מגיע לשוק בזמן שהצרכן הישראלי מגלה את התענוג שבשימוש במייבשי כביסה בזמן החורף. אך עדיין רוב הציבור ממשיך להיעזר בגורמי שמים לייבוש כביסה.

„וירנקה" החדשה ניתנת לזיהוי לפי צבעה הכחול, בנוסף למילים „חדש" „מהפכני", המופיעות על גבי האריזה. צבע האבקה של „בקה־זיר" הרגילה נשאר לבן כשהיה. המחיר המומלץ של החומר החדש, עד סוף אוקטובר, הוא 10.79 ש"ח לחמישה ק"ג.

טוב שם טוב...

במסורת היהודית קיים מנהג, להציל את חייו של אדם חולה באמצעות שם חדש, (ובדרך כלל, „חיים"), שיקנה לו מקום חדש בין החיים (פדיון נפש). מנהג זה עלה בזכרוני, כאשר שמעתי שרשת „סתה" לביגוד, שהיתה שייכת לחברת „אתא", עומדת בפני שינוי גדול ותהיה חלק מרשת חדשה לשיווק ביגוד בשם „גולף".

הנהלת רשת גולף לא תהיה מאושרת מההשוואה שלי, מפני שהם מנסים מאוד להציג את הרשת כמשהו חדש לגמרי. למעשה, זוהי תערובת של ישן עם חדש (מה שיכול בהחלט להיות דבר טוב). לאחר ש„אתא" נסגרה, קנה קונצרן „כלל" את רשת „סתה" ומיקם אותה תחת הניהול של חברת „כיתן". במקום סתה הפשוטה, עם כל הזכרונות השליליים, הוחלט להתחיל מחדש עם רשת מכירות של בגדי גברים, נשים וילדים, תחת השם „גולף".

גולף תנסה ליצור תדמית חדשה לגמרי, כשהמטרה היא הצרכנים המעוניינים באיכות טובה של ביגוד ובקו קלאסי יותר, לעומת הבוטיקים החדשניים המעוניינים בקהל בני הנעורים. גיל קהל־המטרה יהיה בין 20 ל־40, בסגנון שיקסום למנהלים צעירים, מזכירות ואנשי מקצועות חופשיים. הפירסומאים של הרשת החדשה שואפים לתדמית של משהו בדמות רשת „גאפ" האמריקאית ולמיטב זכרוני, לגאפ יש תדמית של אופנה לצעירים.

מנכ"ל גולף, ישראל קניגר, שימש שנים רבות כמנהל שיווק של קונצרן „עלית". נכון להיום, ישנן ארבע חנויות תחת השם „גולף": חנויות חדשות בבת־ים, רעננה וקרית־מוצקין, וחנות מרכזית בקניון איילון, שנפתחה בשבוע שעבר במקומה של חנות „סתה". עד סוף 1988 מצפה גולף להתרחב ל־42 חנויות, כשמתוכן 26 ישוכנו במקום חנויות סתה.

לרשת החדשה אין שום כוונה לייצר אלא רק לעסוק במכירה. המלאי יתבסס על עשרים ספקים, כשהציפיה היא להיות ספק מרכזי של מוצרי „ליווייס" וחולצות „מנהטן".

דיאודורנט בלי ואפטר־שייב עם

לפעמים, מרוב התאמצות למכור לך, משתדלים הפרסומאים כל כך, שזה מבלבל אותך לגמרי.

למשל:

„פברז'ה". כדי לשכנע אותך לקנות את האפטר־שייב שלו מפרסם, של„ברוט 33" הפיזור קלגן וזה טוב לבעלי עור רגיש שסבלו עד היום וכו' וכו'.

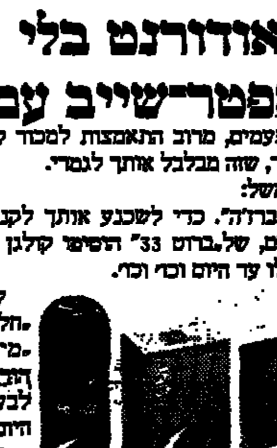

לעומתו מתפאר בית „חלאבין", שמסדרת הטיפוח „מיד נייס" שהוא מייצר, הוציא את האלכוהול וזה טוב לבעלי עור רגיש שסבלו עד היום וכו' וכו'.

ואני – התבלבלתי... אז מה יותר טוב? זה עם או זה בלי?

אבל, בלי מחירים אי אפשר...

אז, ה„מיד נייס" עולה 11 ש"ח ל־175 גרם וה„ברוט 33" עולה 15.8 ש"ח למ"ל.

יותר טוב מאוחר...

איזה פטנטים לא הומצאו כבר בשביל שילדים לא ישתו אקונומיקה?

לשים את הבקבוק במקום שהילד לא מגיע...: שהבקבוק לא יהיה דומה בכלל לבקבוק שתיה...: שיהיה לו צבע אחר... ושום דבר... ילדים ממשיכים לשתות אקונומיקה או נפט או חומצה מלחית או כל מה שמזיק להם.

עד שבאו – באמריקה זה כבר קרה לפני המון זמן – והמציאו פקק שילד לא מסוגל לפתוח אותו.

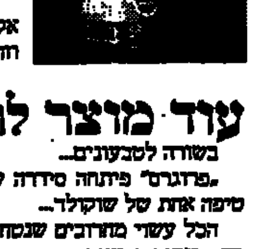

ו„יצהר" הביאה את זה, סוף סוף, ארצה...

ומעתה בקבוקי האקונומיקה והחומצה מתוצרת יצהר יעוטרו בפקקי בטיחות שילד לא יכול לפתוח וכך, מקווים, יקטנו הסכנות האורבות לילדינו.

אוהו, אם אפשר היה לשים פקקים כאלה על פיות של כמה ממנהיגינו...

המחיר לצרכן: 0.99 ש"ח לבקבוק אקונומיקה ו־1.89 ש"ח לבקבוק חומצה וזה כולל מע"מ.

עוד מוצר לרשימת הנטולי

בשורה לטבעונים...

„פרוגרס" פיתחה סידרה של ממתקי שוקולד שאין בה אפילו טיפה אחת של שוקולד...

הכל עשוי מחרובים שנטחנו עד דק, יובשו וקלו ומוגשים לנו כדי שנהיה בריאים.

ויש בזה, כך „פרוגרס", גם חלבונים ומינרלים, ברזל, נחושת וויטאמינים B, D ו־A.

ממש מכרה של בריאות. רק תהרגו אותי אם אני מבין למה לטבעונים אסור לאכול שוקולד. מה העניין, קקאו זה לא מהטבע?

אבל עם בריאות לא מתווכחים, אז נאכל כולנו חרובים מ„פרוגרס", נחשוב שזה לא שוקולד תהיה הרבה הרבה זמן. בתיאבון.

שיירים מכל הקניות לראש השנה

פקיל לאיש צבא שרוצה להיות פופולארי (מאוד חשוב היום...)

סידרת מכשירים של ד"ר פישר נגד זיעה בכפות הרגלים. המחיר: פריסול אבקה הדיאודורנט – 11 ש"ח, פריסול קרם – 9 ש"ח.

هكذا من الأصل

مكذا من الأهل

לקראת פתיחת שנת הלימודים האקדמית

המדיניות בקיבוצים: סטודנטים זולים יותר, רבים יותר

כ־2,000 מחברי התנועה הקיבוצית – צעירים, צעירים פחות וגם ותיקים – עומדים לחבוש בקרוב את ספסלי המוסדות להשכלה גבוהה, עם פתיחת שנת הלימודים האקדמית תשמ"ח. חלקם הם בבחינת ממשיכים, האחרים מתחילים.

האם זה הרבה, או מעט? סקר שנעשה לגבי הנתונים משנת תשמ"ה מלמד, כי חלקם של הקיבוצניקים בציבור הסטודנטים שלמדו לתואר ראשון היה 3.5% – לערך כחלקה של האוכלוסיה הקיבוצית בכלל האוכלוסיה. עם זאת יש מקום להשוואה נוספת, בין האוכלוסיה הקיבוצית ובין האוכלוסיה העירונית המקבילה לה מבחינה סוציו־אקונומית (מעמד בינוני ויותר מבינוני)

ועדתית (בעיקר אשכנזים), ואז יתברר שהתנועה הקיבוצית נמצאת בפיגור. נזכיר שרוב בוגרי הצבא באותה אוכלוסיית השוואה נוהרים אל המוסדות להשכלה גבוהה, מה שאין לומר על בוגרי הצבא בתנועה הקיבוצית. אפשר לטעון, כמובן, שמקצועות אקדמיים שלמים ריקים כמעט מקיבוצניקים, כמו הפקולטות למשפטים, למשל, וכאשר נבכה מקצועות אלה, יתברר אולי שבמקצועות האחרים שיעור חברי הקיבוץ איננו נמוך כלל ועיקר. מאידך, כנגדם יש מקצועות אחרים ששם אחוז הקיבוצניקים גבוה יחסית – החקלאות, למשל, או המקצועות הטכניים הקשורים בתעשיה.

עניין אחר הוא, שבאוכלוסיה הבוגרת שיעור הלומדים מחברי הקיבוץ נאה למדי מבחינה יחסית. באוכלוסיה העירונית תופעה נדירה היא, שאדם בן 30 ויותר יוצא לחבוש את ספסלי המוסדות להשכלה גבוהה, ואילו בתנועה הקיבוצית התופעה הזאת שכיחה יותר. בידיה של חוה מלמוד, חברת אשדות־יעקב איחוד, מן המחלקה להשכלה גבוהה של התק"ם, מצויה סטטיסטיקה המלמדת על ההתפלגות הגילית של הסטודנטים בקיבוצי התנועה בשנת הלימודים הקודמת, תשמ"ז. החלוקה היא בין בני 30 מינוס ובין בני 30 פלוס. ליקטנו מתוך רשימה זו את המספרים הנוגעים לכמה קיבוצים ומצאנו, למשל, שבני ה־30 מינוס היו באור־הנר 61% מכלל הסטודנטים של אותו קיבוץ, באושה – 45%, באילת־השחר – 15%, באפיקים – 79% ובגבעת־ברנר – 31%. היוצא מכאן, שלפחות בחלק מן הקיבוצים יש הרבה סטודנטים מבוגרים יחסית. עם זאת נשארת תמיהה: כיצד להסביר ששני קיבוצים בעלי ותק דומה וגודל דומה, כמו אפיקים וגבעת־ברנר, נבדלים כל־כך מבחינת אחוז הסטודנטים המבוגרים? חוה התקשתה להשיב על שאלה זו. אם מותר לי לנחש: לגבי התנועה הקיבוצית, הגבול של 30 שנה איננו אומר הרבה, משום שרק בגיל זה לערך, או לכל המוקדם קצת לפני־כן, מסיימים הרבה בני קיבוצים את כל ה"מסלול" של הדרכה בתנועה (או ישיבה בקיבוץ צעיר), שירות בצה"ל, שנת שהות בקיבוציהם, "המסע הגדול" בחו"ל, חזרה לקיבוץ והתבססות ראשונה בו. עניין אחר הוא שיש באמת קיבוצניקים לא־כל־כך צעירים היוצאים ללימודים גבוהים שקשורים בעבודתם בענף, למשל במדרשת רופין, או גם בשביל "להתאוורר" – תופעה שהיא נדירה למדי בעיר.

למרות המצוקה הכלכלית

כאן מתעוררת כמובן השאלה, עד כמה יכולה התנועה הקיבוצית במצבה הכלכלי הנוכחי להרשות לעצמה לוותר על עבודת חבריה למשך מספר שנים ובנוסף על כך לשלם שכר לימוד. והנה מתברר, שלמרות מצב זה – השיעור היחסי של הסטודנטים בקיבוץ לא זו בלבד שלא פחת, אלא עלה אפילו.

התק"ם, למשל, קבעה לשנת תשמ"ז מכסה של 4.5% מכלל האוכלוסיה הבוגרת (חברים ומועמדים, בלי בנים בשנת חופשה), לעומת 4% בשנת תשמ"ו. אבל בהרבה קיבוצים, לרבות קיבוצים הנמנים עם מה שקרוי "קבוצה ב'" (והיינו: מצב כלכלי בעייתי) ואפילו עם מה שקרוי "קבוצה א'" (שקיעה עמוקה בחובות), עוברים על מכסה זו, והתק"ם אפילו איננה

"כועסת". אם בקיבוץ מבוסס מאוד כמו מעגן־מיכאל היו אשתקד 8% מן החברים במעמד של סטודנטים – מילא. אבל בקיבוץ נחל־עוז, הנמנה עם קבוצה ב', היה שיעור הלומדים גבוה עוד יותר – 10.5%, וכנראה זהו שיא או כמעט שיא בתנועה הקיבוצית כולה. לעומת זאת, בגבעת־ברנר – קיבוץ במצב כלכלי סביר פחות או יותר – לבדו אשתקד רק 3.8% מן החברים, כלומר פחות מן השיעור המומלץ על־ידי התנועה. ההבדלים האלה אינם, איפוא, פונקציה של המצב הכלכלי דווקא, אלא של גורמים אחרים, למשל: שיעור האוכלוסיה הבוגרת מאוד שכמעט אינה באה בחשבון ללימודים גבוהים, כלומר: טבעי הוא שבקיבוץ ותיק, כמו גבעת־ברנר, יהיה שיעור הלומדים נמוך יחסית. משפיע גם ההרכב האתני של האוכלוסיה: בקיבוצים שרוב חבריהם הם ילידי הארץ, כמו בנחל־עוז, יש נטיה מוגברת ללימודים.

אם התנועות הקיבוציות אינן באות חשבון עם ה"מפריזים", הרי יש לכך כמה וכמה טעמים. ראשית, יש הכרה בחשיבות, מבחינה משקית, תרבותית וחברתית, שבכל קיבוץ תהיה שכבה גדולה של בעלי השכלה גבוהה. שנית, בתק"ם לפחות, ההוצאות שהקיבוץ נושא בהן למימון הלימודים של חבריו הן חלק מן התקציב הכולל של אחזקת אדם, ואם קיבוץ רוצה להגדיל את הוצאותיו על הלימודים הגבוהים על חשבון סעיפים אחרים בתקציב זה (למשל, כלכלה או דיור או ביגוד) – יבושם לו.

לעומת זאת מספרת מרים גולדנברגר מקיבוץ העוגן, הממלאת בקבה"א תפקיד מקביל לזה של חוה בתק"ם, כי בתנועתה קובעים את המכסה – גם־כן 4.5% – לא לפי התקציב, אלא לפי מספר ימי העבודה, ולכן הקבה"א מוגבל יותר ביכולת התמרון שלו. מכסה זו אינה כוללת את היוצאים להשתלמות מטעם הענף שלהם.

סטודנט דה־לוקס

מאידך פועלות התנועות הקיבוציות להפחתת העלות של הלימודים הגבוהים. חוה מלמוד מונה כמה וכמה דרכים לחסכון. ראשית, הפניית חלק גדול ככל האפשר של הסטודנטים למסלולים האקדמיים של המכללות האזוריות, כגון תל־חי, עמק־הירדן, יזרעאל או הנגב, המספקות בשעת הצורך גם דיור וארוחות, במחיר הנמוך כדי מחצית מן המחיר המקביל בתל־אביב, בחיפה, בירושלים או בבאר־שבע; ואם הסטודנט יכול לחזור כל ערב לקיבוצו ואינו נזקק למגורים במקום – העלות נמוכה עוד יותר, כמובן. מסלולים אלה, ומכל מקום שנתם הראשונה או גם השניה, מוכרים על־ידי האוניברסיטאות, ורק לאחריה צריך הסטודנט לעקור לעיר היקרה. האמת היא, מודה חוה, שהסטודנטים מן הקיבוצים, ובעיקר הצעירים שבהם שעדיין אינם מטופלים במשפחות, מעדיפים ללמוד בעיר. פנימיות יש גם באורנים, במדרשת רופין, בגבעת־חביבה ובאפעל, השייכים לתנועה הקיבוצית, אבל דווקא שם הלימודים יקרים. חוה מספרת על חבר קיבוץ באיזור חיפה שביקש ללמוד במדרשת רופין, ולא באחת המכללות הקרובות – ואת כדי שתהיה לו סיבה טובה להישאר שם רוב ימות השבוע ולחזור הביתה רק בימי סוף השבוע. לא משום שהסתכסך עם אשתו, אלא משום שבבית מחכים לו ארבעה ילדים והם עלולים להפריע לו ב"שיעורי הבית" שלו... בסופו של דבר אילץ אותו קיבוצו ללמוד במדרשת "אוהל שרה" שבעמק.

שנים רבות היה הסטודנט־הקיבוצניק בבחינת "סטודנט דה־לוקס" לעומת עמיתו מן העיר, אם לא להביא בחשבון את בני המשפחות האמידות הנתמכים ביד רחבה על־ידי הוריהם ומגיעים לשער הקמפוס במכוניות פאר – והם מהווים, אחרי־הכול, רק חלק קטן מכלל ציבור הסטודנטים בישראל. כל זמנו של הסטודנט־הקיבוצניק היה קודש ללימודים והוא היה משוחרר מן הצורך להשתכר למחייתו ולממן את שכר הלימוד, אם כי היה עובד בחלק מזמן החופשות, שמסתכמות ביותר מארבעה חודשים לשנה.

היום, אומרת חוה, הסיסמה היא: לימודים זולים ככל האפשר, ולו כדי לאפשר לכל קיבוץ לשגר מקסימום סטודנטים במינימום הוצאות. בצד המאמצים להשפיע על הקיבוצניקים ללמוד במוסדות ה"זולים" יותר, ואם אפשר במוסד קרוב כדי שיוכל לחזור יום־יום לביתו, מחייבת התק"ם את הסטודנטים של קיבוציה לעבוד לפחות 90 יום בשנה במשקיהם, כולל שני ימי עבודה בחודש בימי ו' (שישה ימים בחודש לסטודנטים במדרשת רופין, שלומדים בה רק ארבעה ימים בשבוע). הטענה היא: חבר הקיבוץ מן השורה נדרש היום למאמץ גדול יותר מאשר בעבר, ואין לפטור ממאמץ זה את הסטודנטים. כן ממליצות התנועות הקיבוציות, שהסטודנטים שלהן ישתתפו ככל האפשר בתכנית פר"ח של מתן עזרה בלימודים לנערים משכבות מצוקה, דבר המזכה את הסטודנט בהנחה של עשרות אחוזים משכר הלימוד. האמת היא, מודה חוה, שמאמצים אלה אינם זוכים להיענות רבה: בתכנית פר"ח נוטלים חלק רק חלק קטן מן הסטודנטים חברי הקיבוץ.

דרך אחרת לחסכון היא השגת מילגות. כידוע ניתנות מילגות אלה לא רק על סמך ההישגים בלימודים, אלא גם בהתאם למצבו הכלכלי של הסטודנט, וזה שנים מקובל על המוסדות להשכלה גבוהה שאין נותנים מילגות לסטודנטים מן הקיבוץ, משום שהם אינם נחשבים לנצרכים. אך בינתיים נפל דבר בתנועה הקיבוצית; וחוה ומרים הצליחו לשכנע חלק ניכר מן האוניברסיטאות בארץ לתת מילגות גם לסטודנטים מן הקיבוץ, אם יכולים הם להציג המלצה מוועדת המשק של תנועתם המעידה, כי גם הם – או, נכון יותר: קיבוצם – נמנים עם בני העניים.

יותר לימודים פונקציונליים

המצוקה הכלכלית גם צמצמה במידה מסוימת את הליברליות שנהגו הקיבוצים בעבר לגבי בחירת מקצועות הלימוד. היום יש נטיה לחזור במקצת לימים רחוקים, כאשר הקיבוצים נהגו לאשר לחבריהם רק מה שקרוי "לימודים פונקציונליים", מנקודת הראות של הקיבוץ, כמובן: לימודים להכשרת מורים, לימודים טכנולוגיים לתעשיה ולחקלאות, וכדומה. אבל בעניין זה אין נוהגים בקיצוניות ומאשרים גם לימודים שכל תכליתם היא להרחיב את דעתו של הלומד.

חלק מבני הקיבוצים פונים ללימודים גבוהים מבלי שתהיה בידם תעודת בגרות. דבר זה נכון במיוחד לגבי בנים בקבה"א, שרוב מוסדות החינוך שלו הנהיגו רק בשנים האחרונות לימודים לקראת בגרות (ועדיין יש בתנועה זו שלושה מתוך 19 מוסדות, הממשיכים בשיטה הקודמת). תלמידים אלה חייבים ללמוד תחילה שנה במכינה אוניברסיטאית, להוציא מקרים מיוחדים, כמו גיל מעל ל־30, עד שיוכלו להתחיל בלימודים סדירים באוניברסיטה.

וכדי לחזור לסוגיה שפתחנו בה את הרשימה: פרופ' משה כרם מקיבוץ גשר־הזיו, ראש החוג להוראה באוניברסיטת חיפה ומחברי הנהלת סמינר "אורנים", מעריך שבלימודי התואר הראשון יש לתנועה הקיבוצית ייצוג סביר פחות או יותר, אבל היא מפגרת מאוד בשיעורם של בעלי תארים גבוהים, ופרופסורים כמעט שאין בה. חוה מלמוד מתקוממת על מצב זה. הוא נובע, לדבריה, מגישה שוויונית מסולפת הרווחת עדיין בהרבה קיבוצים, בנוסח זה בערך: מוטב שיהיו אצלנו 30 בוגרי אוניברסיטאות, במקום 15 או 20 מוסמכים ודוקטורים. יש גם התנגדות בקיבוץ לכך שהבן ילמד שנים רבות ברציפות. גם חוה אינה גורסת לימודים רצופים מתואר לתואר; לדעתה רצוי שבגמר התואר הראשון יחזור הסטודנט הביתה,

יעבוד כמה שנים בקיבוצו ואחר־כך ימשיך בלימודיו, כפי שעשתה היא עצמה בלימודיה בפקולטה לחקלאות ברחובות. אבל היא סמוכה ובטוחה, שכל קיבוץ של סוף שנות ה־80 צריך שתהיה בו קבוצה של בעלי השכלה גבוהה מעל לתואר ראשון, כדי שיוכלו לתרום להצלחת רמתו הכללית של הקיבוץ – גם בימים אלה של מצוקה כלכלית, ואולי דווקא בהם.

עמק־הירדן הוא שוב הראשון

„ענף" חדש: בית־ספר לנהיגה

לא עוד הפסד של יום־עבודה שלם בגלל שיעור אחד

מאת שמעון וייס

בעמק־הירדן מוכנים להישבע, שאין כל קשר בין הבלגן המשתולל בימים אלה בבתי־הספר לנהיגה ובתורים למבחני הנהיגה לבין החלטת המועצה האזורית להקים בית־ספר לנהיגה, שישרת את חברי הקיבוצים באיזור ויכשירם לקבלת רשיונות נהיגה. פשוט צירוף מקרים, יאמרו בעמק, וזו האמת.

שנים רבות נוהרים מאות מחברי קיבוצי עמק־הירדן לבתיה"ס לנהיגה בטבריה, משלמים ממיטב כספם ומפקידים את גורלם בכביש בידיהם האמונות של מורי הנהיגה הטבריינים. אף שבין טבריה לקיבוצי העמק מפרידים לא יותר מ־20 קילומטרים לכל היותר (תלוי איזה קיבוץ), יספרו לך בקיבוצים ששיעור נהיגה באמצעו של יום העבודה פירושו הפסד יום עבודה. ההמתנה לאוטובוס, הנסיעה, ההמתנה לשיעור הנהיגה, השיעור עצמו, ההמתנה לאוטובוס חזרה – כל אלה גוזלים שעות עבודה יקרות. שעות אחה"צ הקיבוציות מוקדשות בדרך־כלל למשפחה ולילדים גם אצל חולה הגה מצוי בקיבוץ.

זו אחת הסיבות המרכזיות שהביאו כבר לפני יותר משנה את אנשי עמק־הירדן לבדוק את האפשרות להקים בי"ס לנהיגה במסגרת המועצה האזורית, שישרת אך ורק את הקיבוצים באיזור. "אין ולא היתה לנו כוונה לפגוע בפרנסתם של בתיה"ס בטבריה", מדגיש זאב שור, ראש המועצה האזורית עמק־הירדן, "פשוט ראינו בנחיצות העניין ורצינו להוסיף אמצעי שירות לחברי הקיבוצים".

להחלטה קדמו בדיקות כלכליות וטכניות ממושכות. הן נעשו בפרופיל נמוך כדי שלא להרגיז את השכנים מן העיר. גם אם עיקר פרנסתם של מורי הנהיגה בטבריה לא באה להם מן הקיבוצניקים, הם רחוקים מלזלזל בחוג לקוחות זה, שאינו מבוטל כלל וכלל.

הצלחתו של ביה"ס לנהיגת טרקטורים במסגרת ביה"ס התיכון האזורי "בית־ירח", שדוגמתו מצויים גם באזורים אחרים, רק דרבנה את התומכים ברעיון להרחיבו גם למכוניות פרטיות ולמשאיות. סקר שנערך בקיבוצי העמק העלה, כי כ־300 חברי קיבוצים לומדים מדי שנה בבתיה"ס לנהיגה בטבריה. "כבר בבדיקה הראשונה", אומר זאב שור, "שנערכה על בסיס מספר הלומדים הפוטנציאלי של יותר מ־20 קיבוצים באיזור, הגענו למסקנה שבי"ס כזה יוכל להחזיק את עצמו מבחינה כלכלית ולאפשר לימודי נהיגה לחברים בצורה אחראית, אמינה וזולה יותר". הבדיקה הראתה, שהשיעורים בבי"ס אזורי יהיו זולים בכ־20% מן השיעורים בבירת המחוז. עוד גילתה הבדיקה, שערך אחד מכלכלני הקיבוצים בעמק, כי אפשר יהיה לצמצם את מספר השיעורים בדרך אל ה"טסט", והעיקר – אפשר יהיה לקיים את ביה"ס לנהיגה במסגרת החיים הקיבוצית בעמק.

הבדיקות גם הראו שהדרך הטובה והזולה ביותר היא למקם את ביה"ס לנהיגת מכוניות, כמו ביה"ס הקיים לנהיגת טרקטורים, בביה"ס התיכון האזורי "בית־ירח" ולשלב את לימודי הנהיגה במערכת השיעורים הכללית של המוסד. גם חברי קיבוצים מבוגרים ילמדו נהיגה במסגרת זו, יחד עם בני העשרה.

כאשר כל הנתונים הכלכליים והטכניים היו בידי ראשי המועצה האזורית ולאחר שהושגו האישורים ממשרד התחבורה, הועבר הנושא לדיון באסיפות הקיבוצים באיזור. זולת כמה דעות אפיקורסיות, שקראו להימנע מפתיחת ביה"ס לנהיגה ולהשאיר את המצב כפי שהוא, רווחה בקיבוצים דעה כמעט מוחלטת בזכות הפרויקט. "הדרך שלי להכרעה", אומר זאב שור, "היתה איטית במכוון. רציתי שכל קיבוץ ידון וילבן את הנושא. ידענו שמדובר בפרויקט חדשני בקנה־מידה ארצי ולא רצינו שנרוץ לפרויקט בלי להביא בחשבון את כל הנתונים והדעות".

כצפוי אושרה ההצעה בכל הקיבוצים ואחר־כך גם במליאת המועצה האזורית, שבה חברים נציגי הקיבוצים. נציגים אלה אף סיפרו, כי חברים רבים בקיבוציהם, שחששו מן הסתם מפני ההמתנה הארוכה בחוץ, אף לחצו לפתוח את ביה"ס החדש לנהיגה מוקדם ככל האפשר. החלטה סופית על פתיחת ביה"ס נפלה במועצה לפני כשלושה שבועות ובמקביל אף הוחלט על גיוס כוח האדם המקצועי הנדרש מתוך הקיבוצים. כמנהל ביה"ס נבחר איתמר זהרוני מקבוצת דגניה ב', שהוא בעל רשיון לניהול מוסד כזה. מלבדו יש עוד שלושה־ארבעה מורי נהיגה, הממתינים לפתיחת המוסד בעוד חודשים בקירוב, ובעמק כבר מתכננים להגדיל את מספר מורי הנהיגה תוך שמירה על הכלל, שכולם יהיו מקיבוצי האיזור.

"אני לא רוצה שביה"ס יכניס רווחים", אומר ראש המועצה. "זה איננו צריך להיות ענף כלכלי מכניס. אם נראה שכך הם פני הדברים – נוזיל עוד יותר את השיעורים. בסך־הכול אנחנו רוצים להרחיב את השירותים לתושבי האיזור. בעתיד הרחוק יותר גם נערוך בביה"ס קורסים לנהיגה מונעת".

שור גם מדגיש, שאין כוונה להתחרות עם מורי הנהיגה של טבריה ולכן גם הוחלט שלא לקבל תלמידים שאינם חברי קיבוצים מן האיזור. אין ספק שהחשש מפני תגובה טבריינית חריפה מקנן בליבותיהם של פרנסי עמק־הירדן, אף שהם אינם חייבים דבר לשכניהם, ולכן הוחלט ללכת על הפרויקט בשקט, בלי תרועות, ובמקביל להסביר לאנשי המקצוע בטבריה, מדוע החליטו בעמק לנטוש אותם לטובת ביה"ס האזורי. כך או כך, מבחני הנהיגה ייערכו גם להבא בטבריה, ואם חבר קיבוץ ירצה להמשיך וללמוד נהיגה בטבריה, הוא יקבל את הסיוע לשם כך.

בעמק־הירדן מתכוננים עכשיו לרכוש את שתי המכוניות הראשונות, שישמשו את תלמידי ביה"ס לנהיגה, הראשון מסוגו בתנועה הקיבוצית. מדובר בהשקעה של יותר מ־50,000 שקל. וגם הובא בחשבון שמאוחר יותר תירכש משאית, שתשמש את הלומדים לרשיון על רכב מעל ארבע טונות. מסלולי הנהיגה של הלומדים יהיו בכבישי עמק־הירדן. פרנסי האיזור אינם חוששים, שהדבר יגביר את הסכנה של נסיעה בכבישים אלה. "להיזהר צריך בכל מקרה, גם היום", הם מדגישים.

"חלום שלי", מסכם ראש המועצה האזורית עמק־הירדן, "הוא לראות תלמיד כיתה י"ב הולך לקבל את תעודת הגמר ואת ציוני הבגרות ומקבל באותו הטקס גם את רשיון הנהיגה שלו".

המטפלת היא הכושי של כולם

מאת מוטי שני

המטפלת היא הכושי של כולם.
שוטפת את הרצפה,
מרוקנת את האשפה,
כמו הכושי בארץ ניכר,
בלי תודה, ללא שכר.

★

המטפלת היא הכושי של כולם.
צריכה להביא פירות וירקות,
לשטוף, להכין, להגיש ולנקות.
כמו הכושי של הלבן,
"יס סר, מיד מוכן".

★

המטפלת היא הכושי של כולם.
אומרים לה: "רוצים חינוך
בלי כעס, רק עם חיוך.
כמו הכושי אצל האדון,
בלי תלונה, בלי מדון.

★

המטפלת היא הכושי של כולם.
כשחסרות ידיים במטבח,
נזעק הסדרן: "צריך אותך"
כמו הכושי בלי ברירה,
צייתן תמיד לכל גזירה.

★

המטפלת היא הכושי של כולם.
שומעת ביקורת מכל הצדדים,
המימסד, ההורים וגם הילדים.
כמו הכושי בארץ רחוקה.
מה יש לו לומר, מלבד שתיקה.

★

המטפלת היא הכושי של כולם.
לכן היא נשתקת מהר מדי,
לכן בגיל שלושים אומרת היא: "די!"
כמו שג'ון לנון שר פעם,
"האשה היא הכושי של העולם".

ספר חדש

קיבוצים שהיו ואינם (זמנית או בכלל)

מגדל המים של קיבוץ קדמה (1949–1962). המגדל עדיין קיים, אבל היום הוא משרת כפר נוער שירש את הקיבוץ

"אנחנו זרענו בעמק, בעמק בית־שאן. אם לא תאסוף את התבואה בזמן ומהר – הפסדת את כל היבול. אנחנו, הוותיקים, היינו רגילים לקום מוקדם ולעבוד קשה כדי לאסוף את היבול, אחרת אפשר לאחר – הכול יתייבש והגרעינים יישפכו, יתפזרו. כאב לנו מאוד כאשר ראינו, שאנשי שדמות אדישים לעניין. אולי קשה להאשימם. הם פשוט לא היו רגילים לעבודה קשה וגישתם היתה ילדותית קצת. גם אנחנו שגינו בהתייחסותנו הבלתי־חינוכית אליהם. לא היה מי שיתפוס את שביל הזהב בין הגישות השונות".

דברים אלה מצוטטים מפיו של אחד מוותיקי אבוקה – קיבוץ שהיה ואיננו. ראשוניו, חניכי תנועת "גורדוניה", ייסדו את הקיבוץ ב־1934. שנים אחדות ישבו, כמנהג אותם ימים, במושבה (פרדס־חנה), בהמתינם שהקק"ל תרכוש למענם משבצת קרקע, וב־1941 התיישבו בעמק בית־שאן. אך כעבור שנים אחדות החל לפקוד את הקבוצה משבר חברתי קשה, וב־1949 מחליטה הנהגת חבר הקבוצות על פירוק היישוב והעברתו להברת "ייצור ופיתוח".

אבוקה היא אחד מ־12 קיבוצים שאת תולדותיהם מספר ד"ר צבי ברחורין, חבר עין־השופט, בספרו "חלום ושברו", שיצא לאחרונה בהוצאת "ספרית פועלים". המשותף לכולם – התפרקות קבוצת המייסדים שלהם. מכנה משותף נוסף: כל הקיבוצים האלה קמו בין השנים 1930 ו־1948. כיוון שעד קום המדינה נוסדו 122 קיבוצים, פירוש הדבר שה"נפל" הגיע ל־9% בקירוב. אין זה שיעור קטן, אך צריך לדייק ולציין, שרק שלושה מיישובים אלה – אבוקה, גבעות־זייד וקדמה – ננטשו כליל: יישוב רביעי – נהר־אילן – עבר גלגולים אחרים, עד שנהפך למושב שיתופי (כיום משק שיתופי במסגרת התק"ם). שאר שמונת היישובים עומדים על תילם, לאחר שהוערה לתוכם דם חדש, והם יישובים מבוססים, אם לא לומר פורחים, כמו כפר־החורש ורביבים, בהם יישובים "בולעים" עד עצם היום הזה, כמו משמר־דוד, למשל, ועוד אחרים – גזר, אלומות, משגב־עם, גבולות והראל – איש־שם באמצע בין מצבים קיצוניים אלה. אגב, מבחינת ההשתייכות התנועתית, שבעה קיבוצים מתוך ה־12 נמנו עם חבר הקבוצות (לימים ה"איחוד" ואחר־כך התק"ם), שלושה עם הקבה"מ (ג"כ תק"ם היום) ושניים עם הקבה"א.

מחבר הספר גם נוקט חלוקה נוספת: ליישובים שהתפרקו בגלל כשלון משקי (כפר־החורש, גבעות־זייד ורביבים), יישובים שהתפרקו על רקע חברתי בעיקר, למרות הצלחתם המשקית (אבוקה, גזר וגבולות); יישובים שהיה בהם ליכוד חברתי, אלא שמנהיגותם היתה חלשה (קדמה, משגב־עם, נהר־אילן ומשמר־דוד); ויישובים שהתפרקו על רקע אתגרים פוליטיים (אלומות והראל). אבל דומה שחלוקה זו מלאכותית מאוד, היא אינה תואמת ביותר את המציאות ולפעמים אפילו לא את הפירוט המובא בספר עצמו, ומוטב היה לו למחבר להימנע ממנה.

כידוע, התופעה של קיבוצים שהיו ואינם לא נסתיימה ב־1948. אחרי "פרשת בית־אורן", שהיא פרשה של קיבוץ ותיק המוסיף אמנם להתקיים, אך רק בכדי עמל, אירעו מספר מקרים של התפרקויות ממש, כמו בלבנן ובמעלה־צביה. אך אלה הם שלושה מקרים שקשה למצוא להם מכנה משותף. נוסף עליהם יש היום מספר קיבוצים צעירים, בדרך־כלל צעירים מאוד, שעדיין לא הצליחו לגבש לעצמם גרעין קבוע והם עומדים על תילם רק בזכות "עירויי דם" של בני משקים וגרעינים שמפנה אליהם התנועה.

אולם הסיפור של 12 הקיבוצים שמספר עליהם ברחורין, קיבוצים שהתפרקו בשנים האחרונות של המנדט הבריטי, שונה. המחבר מנסה להבין, מדוע דווקא תקופה זו היתה קריטית כל־כך לגבי התנועה הקיבוצית כולה, קריטית עד כדי שבירה לגבי אותם 12 קיבוצים. וכך הוא כותב: "בתקופה שקדמה להקמת המדינה עמד היישוב היהודי בפני הצורך להקים יישובים חקלאיים בכל חלקי הארץ, בכל מקום שבו ניתן היה לרכוש קרקעות על־מנת ליצור עובדות חיים, בתנאי להרחבת העצמאות היהודית. קמו, איפוא, יישובים גם אם לא הובטחו מראש התנאים להצלחה משקית: לא מיכסת קרקע מספקת, לא מקורות מים ואף לא תקציבים הדרושים להתיישבות חקלאית, על בסיס של תכנון לאומי. יישובים קמו בתנאי מתיחות בטחונית, בבדידות, בתנאי מגורים קשים, באקלים קשה, במצב של דלות וחוסר מתמשכים. כזו היתה ההתיישבות בהר, בעמק בית־שאן, בנגב, ולמעשה כל יישוב יהודי חדש בתקופה זו נידון מראש לשנות סבל ומצוקה, עד אשר הצליח להתבסס. המחקר שלנו מוכיח, כי רבים נרתעו מפני הקשיים ונסוגו. ההתיישבות בתנאים כאלה יכלה, איפוא, להתגשם אך ורק על־ידי קבוצות נוער מלוכדות, שהיו מוכנות ומסוגלות לשאת בסבל הזה".

אם הקמת המדינה שמה קץ לפחות לחלק ממרוצים אלה, הרי בחלק מן היישובים הכושלים היתה "הצתה מאוחרת" והם נחלשו רק אחרי 1948, ולדעת המחבר דווקא הקמת המדינה היתה לעיתים הקטליזטור להשלמת תהליך ההתפרקות: חלק מחברי הקיבוצים החלשים מצאו כר נרחב לכשרונותיהם וליצר העשיה שלהם דווקא מחוץ לקיבוציהם, למשל בקליטת העליה ההמונית במקומות מגוריה (שהרי לקיבוצים כמעט לא הגיעו העולים החדשים) ובתפקידים ממלכתיים חשובים, וכן משום שנפגם מעמדה החלוצי של התנועה הקיבוצית בעיני הציבור הרחב ובעיני חברי הקיבוצים עצמם. בהזדמנות זו אי־אפשר שלא להיזכר בעוזב המפורסם ביותר של קבוצת היישובים האלה – הלא הוא שמעון פרס, ממייסדי אלומות.

ד"ר ברחורין מביא בסוף מחקרו את סיפוריהם של חמישה קיבוצים שלא התפרקו, אפילו לא זמנית, ומעמיד זה מול זה כל אחד ואחד מהם כנגד קיבוץ שהתפרק באותו איזור, באותו ותק וכדומה: כפר־רופין כנגד אבוקה, ניר־עם כנגד גבולות, מנרה כנגד משגב־עם, נחשון מול הראל ומעלה־החמישה מול כפר־החורש (כאן אין הקבלה מבחינת המיקום הגיאוגראפי, אבל שני הקיבוצים האלה הוקמו באיזור הררי קשה). הוא מראה, כי גם כאן לא היתה דרכם של ראשוני המתיישבים סוגה בשושנים, לעיתים התנאים האוביקטיביים בכל צמד של קיבוצים היו דומים להפליא – ובכל־זאת האחד התפרק ממייסדיו ואילו השני הצליח להיחלץ מכל המשברים. המחבר מייחס את ההבדלים האלה לשלוש סיבות: בחמש קבוצות הביקורת היתה מנהיגות יעילה, חברת המייסדים היתה בעלת הרכב הומוגני, ליכוד חברתי ומוטיבציה אידיאולוגית וכן הם זכו להצלחה משקית. ללמדנו מה שידענו תמיד, כי כל נסיון להבין התפתחותם השונה של קיבוצים, לטוב ולרע, רק או בעיקר על־פי קריטריונים אוביקטיביים – נידון לכשלון מראש. בסופו של דבר מכריע הגורם האנושי, גם אם גורם זה קשה להגדרה מדויקת, "מדעית".

א. מ.

האלופה הכניעה את העולה החדשה 14:22

כדוריד

מאת שמואל קליגר

קבוצת מכבי ראשון־לציון, אלופת המדינה בכדוריד, הכניעה אמש, בפתיחת העונה, את העולה החדשה, מכבי קרית־שמונה, בתוצאה 14:22.

האלופים גילו משחק פרימיטיבי לפני המאמן של האלופה לא נאלץ לגלות את כל הקלפים שבידיו. כבר בפתיחה הוליכו האורחים מראשל"צ 0:3 וההפסקה הציגה אותם ביתרון 9:13.

לאחר ההפסקה עלה היתרון לעיתים לכדי 8 שערים, הרבה בגלל יכולת התקפית יעילה של הראשוני יוסי אוסלנדר, שהבקיע 7 שערים. יתר המבקיעים לראשל"צ: כבון (4), דרוקר (4), צרפתי (3), עמר (3), בשן (1).

לעולה הבקיעו: ריין (4), צ'יליסון (4), הבה (4), פישר (1), מסטלין (1).

המשחק נערך בהולון לעיני 300 צופים.

במשחקים נוספים הושגו התוצאות הבאות: הפועל ר"ג – מכבי פ"ת 16:27 (9:12); הפועל רחובות – אליצור הרצליה 18:19 (11:8); הפועל תל־נוף – מכבי רחובות 18:19; הפועל פ"ת – מכבי ארדים ר"ג 14:23 (2:13).

היום תחרות הפרס הגדול ברמת השרון

תחרות הפרס הגדול בטניס תיפתח היום ברמת השרון והטניסאים יתחרו על פרסים בסך 104,000 דולר.

טניס

המדורג מס' 1 בתחרות הוא האמריקאי ג'ימי קונורס, שנוצח אך ליום אתמול ע"י ג'ון מקנרו 4:6, 4:6 בטורניר הראווה באטלנטה.

אלוף ישראל, עמוס מנסדורף, מדורג במקום השלישי, אחרי האמריקאי בראד גילברט. גלעד בלום מדורג 8. בסך הכל משתתפים בתחרות 32 טניסאים – 7 מהם מישראל.

ליברפול החליטה: לורנסון לא למכירה

מאת שמואל של

תקוותיה של דרבי קאונטי להעביר לשורותיה את מארק לורנסון, כדי שישחק לצידו של הבין־לאומי מארק רייט במרכז ההגנה, נגוזו שעה שמנהלי ליברפול הודיעו, כי המגן הבין־לאומי של נבחרת אירלנד החפשית אינו עומד כלל למכירה.

דרבי היתה מוכנה לשלם עבור לורנסון סכום של 800,000 לישט", הגם שכיום לא מצליח הכדורגלן המוכשר להחזיר לעצמו את מקומו בהרכב הפותח של קבוצתו.

היו גם שמועות שטוטנהאם רוצה את לורנסון, במקום הסקוטי גאף שנמכר בשבוע שעבר לריינג'רס, אולם מנהלם של ה"תרנגולים", דייויד פליט, הודיע חד משמעית, כי אין לו כל כוונות רכישה לגבי שחקנה של ליברפול.

אוורט גברה על נוורטילובה 0:2

כריס אוורט גברה אתמול בגמרת על מרטינה נוורטילובה 3:6, 5:7, במפגש ראווה. האיטלקיה גבריאלה באבי דורגה שלישית, לאחר נצחון על הצרפתיה פאסקל פארדיס 7:6, 4:6, 1:6.

ראשל"צ – הערב במוקד הגביע

מאת משה כהן

עיר ראשון־לציון תמקד הערב את עיקר תשומת הלב של משחקי השלב המוקדם בגביע המדינה בכדורסל.

ארבעת משחקי הגביע בין קבוצות הליגות הלאומית והארצית הבהירו שוב, כי בין שתי הליגות יש פער עצום ועל ראשי איגוד הכדורסל לשקול את שינוי שיטת משחקי הגביע.

גם הערב קשה להאמין שאחת מקבוצות הליגה הארצית תצליח להפתיע. מתברר, שהשחקנים הזרים שמככבים בשורות הקבוצות הלאומיות, ביטלו למעשה את סיכויי ההפתעה.

בראשון־לציון יערכו שני משחקים. במשחק המוקדם תארח הפועל גבעתיים את מכבי ת"א ובמשחק המרכזי תארח מכבי ראשל"צ את הפועל ת"א.

את שחקני ראשל"צ מאמן "מר כדורסל", יהושע רוזין, שינסה להפתיע את תלמידיו מהעבר הלא רחוק. אולם, תוצאת המשחק תלויה בעיקר בשחקני הפועל ת"א. ראשי הקבוצה מתכוונים להעניק לפני המשחק לרוזין גביע הוקרה מיוחד על שרותו בהפועל ת"א.

גם ביתר המשחקים צפויים מאבקים חד־צדדיים. הקבוצה היחידה מהליגה הארצית, העשויה לגבור על קבוצה לאומית, היא הפועל בקעת בית־שאן, שיריבתה, מכבי ר"ג, עלולה לא להופיע למשחק בגלל גרעון כספי מצטבר. קשה להאמין שהרמת־גנים ימשו את איומם, אבל בספורט הכל יתכן.

בערדה תארח מכבי המקומית את הפועל ירושלים. הפועל אשקלון תנסה להפתיע את מכבי נתניה וגם הפועל איתן/גבת תנסה לחולל הפתעה, כשתארח את בית"ר ת"א. לאליצור נווה דוד רמלה מצפה משחק חוץ קל מול הפועל גבעת־שמואל. לחובבי הכדורסל בבירת הנגב תנתן הזדמנות לחזות ב"להקה" השמוחה של הפועל חולון, שתתארח אצל הפועל באר־שבע.

ביתר המשחקים יתמודדו קבוצות הליגה הארצית בינן לבין עצמן. הפועל נהריה מועמדת לזכות בנצחון ביתי, במשחקה מול הפועל כנרת. מאבק שקול צפוי במשחקים בין מכבי חולון להפועל גבע ואס"א רמת־השרון למכבי הדום ת"א. הלאומית לשעבר, מכבי קרית־מוצקין, מועמדת לזכות בנצחון חוץ, במשחקה מול מכבי אליצור קרית־אתא.

אופק נבחר לועד הפועל של קסי"ט

מנכ"ל הפועל, יצחק אופק, נבחר ברוב מוחלט (16 קולות מתוך 16 מצביעים) לועד הפועל של אירגון ספורט הפועלים הבין־לאומי (קסי"ט).

הקונגרס נערך בעיר מונטובה באיטליה. נוסף לאופק השתתפו במשלחת הישראלית יוסף ענבר ואביגדור דגן.

נציגי האירגונים בירכו את מנכ"ל הפועל ואיחלו לו הצלחה. בתום ההצבעה הופיע אופק בפני מליאת הקונגרס והמליץ לבחור במודים רזון לתפקיד הנשיא הבין־לאומי של האירגון. הצעתו התקבלה פה־אחד.

בקונגרס היו נוכחים גם שני נציגים בכירים של אירגון ספורט הפועלים הרוסי, הפרוספורט, שהוא אירגון ספורט הפועלים הגדול בעולם. נציגים אלה ברכו את אופק על בחירתו והוא הזמינם להשתתף בועידת הפועל שתערך בירושלים במארס 1988.

הטנ"ש בנובמבר בקדם אולימפי האירופי בגרמניה

מאת ברוך דגן

נבחרות הגברים והנשים של ישראל בטניס שולחן ישתתפו במשחקים הקדם־אולימפיים באזור האירופי, שייערכו ב־19 וב־22 בנובמבר בקרלסרוה, גרמניה.

התאחדות טניס השולחן האירופית הודיעה אתמול להתאחדות לספורט, כי היא נענתה לפנייתו של יו"ר ההתאחדות הבין־לאומית, היפאני אוגימורה, ונאותה לשתף את הנבחרות הישראליות במשחקים האירופיים.

תהיה זו הפעם הראשונה, שישראל תיטול חלק במשחקים רשמיים באיזור האירופי. בהתאחדות לספורט רואים בכך פריצת דרך לקראת שילובו המלא של הענף בהתאחדות האירופית.

המשחק נגד יוון עשוי לשמש פרידה לפורשי הנבחרת

מאת משה כהן

מאמן הנבחרת הלאומית בכדורסל, משה ויינקרנץ נטה לזמן למשחק הבידוראי מול נבחרת יוון בעוד שבועיים את כל שחקני הסגל הבריאים, שנטלו חלק בטורניר הדג"ל בבולגריה.

כדורסל

אומנם לאבאן מרסר הודיע מייד לאחר הטורניר על פרישתו מהנבחרת ומיקי ברקוביץ והאריך לאסוף רמזו, כי גם הם סיימו את דרכם בנבחרת הלאומית, אבל באיגוד הכדורסל מתכוונים להפוך את המשחק מול אלופת אירופה לערב כדורסל מהנה, בו יוכתרו ספורטאי השנה של העיתון "מעריב".

ויינקרנץ הבהיר אמש, כי לערב זה הוא מתכוון לזמן את כל השחקנים הבריאים וכנראה, שהמשחק מול יוון יהווה למרסר, לאסוף וברקוביץ פרידה נאותה מהנבחרת הלאומית.

בגביע הכדורסל: במשחק משעמם וחד־צדדי לא התקשתה אמש קבוצת הפועל חיפה להביס את קבוצתה המתפוררת של הפועל ר"ג בתוצאה 60:117. המשחק היה במסגרת גביע המדינה. הפועל חיפה הבטיחה את עלייתה לשלב שמינית הגמר.

בחזרה למדים. מישל פלטיני, שפרש מהמגרשים, חזר בסוף השבוע ולבש את מדי נבחרת צרפת, במשחק הפרידה של חברו לנבחרת, ברנארד לאקומב (משמאל). עוד נטל חלק במשחק ז'אן טיגאנה, שאף הוא כבר פשט את המדים הלאומיים

1500 דולר וביטוח מנהלים דורש בן־יעקב מבית"ר ת"א

מאת שמואל קליגר

1500 דולר לחודש פלוס ביטוח מנהלים – זה השכר תבין ותקילין שמבקש לעצמו האיש החזק של בית"ר ת"א והמנהל המקצועי ארצי בן־יעקב.

ההצלחות האחרונות של בית"ר תל־אביב עלולות לעלות למשלמי המשכורות באגודה סכום לא מבוטל. במיוחד גורמת לכאב ראש הדרישה האחרונה של ה"מנג'ר" הבית"רי. לדרישתו של האחרון יש גם כמה תקדימים מקבוצות אחרות, אך נראה, כי ההתלבטויות, בהן מתחבטים קברניטי הקבוצה, קשות.

מחד מעריכים באגודה את עבודתו של בן־יעקב וטוענים, כי מדיניות היד הקשה הביאה לתוצאות החיוביות שגולת הכותרת שלהן – נצחונות על האלופה בית"ר ירושלים ומכבי חיפה. אך מאידך טוענים בקבוצה, כי מדיניות היד הקשה והסרוב של בן־יעקב לקבל מרות של יו"ר חדש, שאמור להחליף את הדר"ר שפירא, עלולים להיות בעוכרי הקבוצה. כך או אחרת שבת בבית"ר ת"א, בפרט לאחר הנצחון האחרון על מכבי חיפה. לא יודעים שם איך להתמודד עם הבעיה החדשה.

3 קציני משטרה באימון ה"התקווה"

בבני־יהודה היו מבקשים להתברך ב"צרות" של בית"ר ת"א, אך בשכונה לרוע המזל קיימות צרות מסוג אחר. שם

דוד שוויצר

כנראה אי אפשר בלעדי המשטרה. מישהו דאג להזמין 3 קציני משטרה, שהפגינו נוכחות אתמול בעת האימון שערך דוד שוויצר לחניכיו. ככל הנראה השלושה הוזמנו בעקבות הזמנה של גד סולמי, שחשש לעורר לאחר התנפלות חסרת תקדים של אוהדים לעברו, בעקבות ההפסד המר ביום שישי לשמשון ת"א 2:1.

כך או אחרת, בנוכחות כמה עשרות אוהדים (שקטים באופן משתיק) ביקש עוזר המאמן אהוד בן־טובים את השוטרים לעזוב את המקום, כי לא נשקפת שום סכנה לבעלי התפקידים והם מילאו את מבוקשו.

באימון בלט לטובה האמריקאי נתן זקס. בתוך שבוע יוחלט אם להחתים אותו. ברוך ממן הצנוע יתחיל ככל הנראה להתאמן בתוך 3 שבועות. כרוך, כי הקבוצה תוכל לחדש את הופעותיה הביתיות בשכונה רק בסיבוב השני.

נודע, כי קיימים קשיים בהעברתו של יוחן אריב להפועל אילת. בני יהודה מוכנים להשאילו לקבוצה הדרומית תמורת 30,000 דולר, אך האילתים מוכנים לשלם רק 5,000 דולר.

מחר תקיים הקבוצה משחק עם הפועל בית שאן מליגה א' לזכרו של בן השכונה, שנהרג בהתקפת מחבלים.

"מזל, צריכים הרבה מזל", התבטא מאמן בני יהודה, המצפה להשגת הנצחון הראשון של בני יהודה בליגה.

בלוד מוותרים על כסף תמורת נקודות

יעקב אסקסלן, מאמן הפועל לוד, "סטף" את שחקניו לפני האימון אתמול על התצוגה שגילו מול הפועל כפ"ס. באימון השתתפו גם השחקנים הפצועים, משה זיתון ודוד שרביט, שלא השתתפו במשחק בכפר סבא. הלודאים אמורים היו לארח את מכבי חיפה במגרש, שיוכל להניב הכנסה כספית נאותה, אבל נוכח המצב הקשה בתחתית, הוחלט לקיים את המשחק ביום שישי בלוד כדי לנסות להשיג נצחון ראשון העונה.

דריקס הפצוע לא ישתתף באימון הסגל

אלי דריקס לא ישתתף מחר במשחק האימון של הנבחרת הבוגרת מול נבחרת העתודה שיהיה באצטדיון ר"ג. דריקס סובל מפציעה ממושכת ושוב השתתף באופן פעיל במשחקי מכבי ת"א. המאמן מיליינקו מיחיץ' צמצם באופן ניכר את מספר שחקני הסגלים והעמידם על 16 – 17 בכל סגל. עופר פביאן שוער מכבי פ"ת זומן לאימון הקרב.

שער הבכורה של מארדונה העונה סלל הנצחון על פאסקארה 0:6

דייגו ארמנדו מארדונה הבקיע את שער הבכורה שלו העונה והוליך את האלופה, נאפולי, לנצחון מוחץ על העולה החדשה, פאסקארה, בשיעור 0:6 ולפסגת הטבלה לאחר חמישה מחזורים.

מארדונה, שעמד באחרונה תחת ביקורת נוקבת של אוהדיו והעיתונות בגלל יכולתו הירודה, הבקיע את השער הרביעי במשחק בבעיטת עונשין מהנקודה הלבנה (דקה 56). חבריו סלבטורה באני (2), פרנצ'סקו רומאנו, כרנגו ג'יורדאנו והברזילאי קארקה השלימו את המלאכה וסייעו לקבוצתם להעפיל כאמור לפיסגה, על חשבונה של רומא, שנוצחה אתמול ע"י יובנטוס בתוצאה 1:0.

הבלם הבין־לאומי, אנטוניו קאבריני, הבקיע את השער היחיד במשחק, שלוש דקות לפני סיום המחצית וקטע את שרשרת ההצלחות של רומא, שהיתה עד אתמול בלתי מנוצחת. רומא החמיצה כדור עונשין מ־11 מ' מרגלי הפולני זבגנייב בוניאק. שוערה של "יובה", סטפנו טאקוני, שגרם להכשלה, בהפילו את ג'יאניני ברחבה, זינק היטב ועצר את כדורו של הפולני. היה זה המשחק הראשון העונה, בו לא הצליח בוניאק להבקיע.

סמפדוריה סיימה בתיקו 1:1 את משחקה הביתי עם מילאן. ההולנדי רוד חוליט הבקיע למילאן, בבעיטה חופשית מחוץ לרחבה. ג'יאנלוקה ויאלי נגח את שער המשווה, שתי דקות מאוחר יותר.

פיורנטינה הבקיעה שני שערים מהירים תוך תשע דקות וגברה על אווילינו 1:2 ובכך קירבה את קיצו של המאמן הברזילאי של המנוצחים, לואיס ויניסיו, שיאלץ קרוב לוודאי להתפטר בשל כשלונות חניכיו.

יתר התוצאות: אסקולי – אמפולי 0:2; צ'סנה – טורינו 0:0; אינטר – ורונה 1:1; פיזה – קומו 1:1.

צמרת הטבלה

1. נאפולי	5	2 – 10	8
2. רומא	5	4 – 7	7
3. פיורנטינה	5	2 – 5	7
4. סמפדוריה	5	2 – 8	7
5. ורונה	5	6 – 8	6
6. יובנטוס	5	4 – 6	6
7. מילאן	5	4 – 6	6
8. אינטר	5	5 – 6	6

בבלגיה: בריז' עלתה לראש הטבלה

פ.צ. בריז', קבוצתו של רוני רוזנטל, ששיחקה ללא הישראלי, העפילה לראש הטבלה בבלגיה, לאחר שניצחה במחזור ה־10 את שארלרואה בשיעור 0:5. היא מקדימה בהפרש שערים את אנדרלכט, שסיימה בתיקו 2:2 את משחקה עם בוורן, כשהורתה לא הופיע גם אתמול משה סיני.

מכלן, קבוצתו של אלי אוחנה, במקום השלישי, למרות שסיימה בתיקו אפס את משחקה נגד פ.צ. ליאז'. אוחנה נטל חלק בכל דקות המשחק.

יתר התוצאות: קורטריי – בירשוט 0:1; וינטרסלאג – סטאנדארד 2:4; גנט – סרקל בריז' 1:2; לוקרן – טרוידן 1:2; ראסינג ג'ט – מולנבאק 0:1.

בפורטוגל: עוד הפסד לבנפיקה

האלופה הפורטוגזית בנפיקה ספגה אתמול הפסד נוסף, כשנוצחה ע"י צ'אבס בתוצאה 0:1. אלופת אירופה פורטו סיימה בתיקו 4:4 את משחקה נגד סטובאל. ספורטינג סיימה אף היא בתיקו את משחקה נגד גוימאראש – 2:2.

תוצאות נוספות: וארזים – פורטימוננזה 2:0; ריו אבה – אספיניו 0:1; סאלגוירוס – אקדמיקה 0:0; בלאננסס – אלוזאס 2:3; פנאפיל – פארנסה 2:3; ברגה – צ'וביליה 1:3.

בליגה השוויצית נוישאטל מתאוששת

האלופה השוויצית, נוישאטל קסאמקס, חזרה למקומה הטבעי בראש הטבלה. אתמול התקרבה הקבוצה עד כדי נקודה מהמקום הראשון, לאחר נצחון חוץ על באזל 1:2.

המוליכה גראסהופרס נוצחה ע"י סרבט 1:3. ארו, השלישית בדירוג, ספגה אף היא הפסד – 2:0 לציריך. יאנג בויס סיימה בתיקו 2:2 עם בלינזונה ושומרת על מקומה הרביעי.

יתר התוצאות: סנ. גלאן – סיון 0:2; לוקרן – לוזאן 2:2.

שישיות ושביעיות בגביע ההולנדי

מספר הפתעות נפלו כבר בסיבוב הראשון בגביע ההולנדי, כאשר קבוצות מהליגה הראשונה נוצחו ע"י קבוצות מליגות נמוכות יותר. אלקמאר נוצחה 1:0 ע"י ד.ה.ה.ר. גו אהאד איגלס הפסידה לדוס קאמפן 2:1; אוטרכט הובסה 3:0 ע"י טוס וספרטה רוטרדאם הודחה ע"י מילואי אריאקס 2:1.

הגדולות ניצחו בקלות והבקיעו שביעיות ושישיות. אייאקס הביסה את קוויק בויס 0:7; טוונטה אנסחדה מחצה את דובו 0:7; פורטונה סיטארד גברה על ויינסכוטנס בויס 1:7 ואילו איינדהובן הסתפקה בנצחון 0:6 על טראפרס.

תוצאות נוספות: זולו – אבו 1:4; רודה – ראדן 0:3; דאן בוס – וילהלמינה 08 1:5; פיינורד רוטרדאם – איימאן 1:3.

במשחק דחוי בליגה הראשונה גברה אלקמאר על הארלם בשיעור 0:2.

• בתורכיה: גאלאטסריי עדיין בראש, לאחר נצחון על אנקארגוקו 1:3: בשיקטאש גברה בחוץ על ריזאספור 0:3. פנרבחצ'ה ניצחה את זונגולדאקספור 0:1. לגאלטסריי בראש 19 נקודות לפני בשיקטאש 18.

• סין גברה בבאנגקוק על תאילנד 0:1, במשחק במסגרת הקדם אולימפית. מהלין הבקיע את שער הנצחון.

ספורטאי ברה"מ יתאמנו בסיאול לאולימפיאדה

ברה"מ ביקשה לאשר לספורטאיה להתאמן בסיאול לפני פתיחת המשחקים האולימפיים. ההודעה על כך נמסרה אתמול בסיאול ע"י נשיא הועדה המארגנת של המשחקים, הדרום־קוריאני קים צ'ונג־הא.

נמסר, כי בקשתה של ברה"מ נענתה בחיוב וספורטאיה יגיעו לבירה הדרום־קוריאנית כשלושה שבועות לפני טקס הפתיחה של האולימפיאדה.

בבקשתה זו של ברה"מ יש למעשה אישור על השתתפותה במשחקים האולימפיים. גם יתר מדינות הגוש המזרחי הודיעו על השתתפותן במשחקים. לפיכך ניתן להניח שהחרם, עליו דיברו עד לפני זמן קצר, לא יוסל.

הנציג הקוריאני קיים בסופיה במשך יומיים שיחות עם נציגי 34 מדינות אירופה וסיפר, כי כל נציגי המדינות הקומוניסטיות הודיעו רשמית, כי נציגיהם יקחו חלק במשחקים. "איש מהם לא הזכיר כלל את החרם", סיפר הקוריאני.

מסתבר, כי הרוסים מתכוונים לשגר למשחקים כ־600 ספורטאים. מזרח גרמניה תיוצג ע"י 500 ספורטאים, יוגוסלאביה ע"י 300 ספורטאים ובולגריה ע"י 200. עוד לפני סוף השנה הנוכחית יגיעו לסיאול קבוצות של ספורטאים כדי להתאמן.

נשיא הועד האולימפי הבין־לאומי, חואן אנטוניו סאמארנש, רוצה להפגש בקרוב עם מנהיג ברה"מ, מיכאל גורבצ'וב, כדי לחזק את החלטות הפגישה בסופיה.

מהלומות על המסלול. רוכב האופניים הפורטוגזי, אנטוניו פרננדז (מימין), תוקף רוכב איטלקי, במהלך תחרות שנערכה בדרום־אפריקה

סופית: קפריסין ביטלה את בואה

תכנית מיחיץ' תידון היום

מאת ג.אשר

נבחרת קפריסין הודיעה אתמול סופית על ביטול בואה לישראל, משום שלא תוכל להציב למשחק מול נבחרת ישראל את הרכבה החזק ביותר.

הקפריסאים התלבטו תחילה, אולם עתה הבהירו סופית, כי אין הם יכולים לבוא לישראל.

אלופת קפריסין, קבוצת אומניה, אמורה ליטול חלק בשלב השני של גביע אירופה לאלופות.

ראשי ההתאחדות הישראלית, שנערכו מראש לאפשרות של ביטול ביקור הנבחרת מקפריסין, כבר הועידו את המשחק מול מלטה ב־2 בדצמבר, במשחק הוקרה לזכרו של אבי רן ז"ל. המשחק יתקיים באיצטדיון בקרית־אליעזר בשיתוף עם עירית חיפה ואגודת מכבי חיפה. ההכנסות קודש למשפחת אבי רן.

הוועדה המקצועית של ההתאחדות לכדורגל תקיים היום ישיבה ראשונה בעונה זו עם המאמן הלאומי, מילינקו מיחיץ'. המאמן הלאומי יגיש בהזדמנות זו את תוכנית העבודה לעונה זו שתכלול גם את המשחקים בניו־זילנד ובאוסטרליה.

מיחיץ' יבקש בישיבה להבהיר, כי ברצונו לקבל למשחקים אלו את כל כל השחקנים הישראלים, המשחקים בחו"ל ומתבאים שיראו לו. הוא יזכה לגיבוי מלא של כל חברי הוועדה המקצועית, בראשה עומד יו"ר ההתאחדות שאול סוידי.

• נבחרת הנוער של דנמרק אישרה אתמול את השתתפותה בטורניר הנוער הבינ"ל המסורתי, זו הנבחרת ה־11 שתופיע במפעל זה.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור לשמוש חורג ממגורים למשרד עו"ד בקומת קרקע לתקופה של 5 שנים, לשם חיסול ברחוב הגלבוע מס' 4 תל־אביב, גוש 6935 חלקה 135
תיק בנין: 004–7/0066
בקשה מס': 870796

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו והתשובה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. כספי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה "לודים"
רח' ז'בוטינסקי 1 ת.ד. 89 רמלה

בהתאם לסעיף 149 (1) לחוק ניתנת בזה הודעה שהוגשה בקשה להיתר בגוש: 3996 מגרש צבורי במושב זיתן ע"י ועד הכפר.
מהות הבקשה: ליתן אישור לשימוש חורג ממועדון נוער קיים למסגרת מתפרה.
כל בעל קרקע או בנין או מחזיק בהם, הרואה עצמו נפגע כתוצאה מאישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש את התנגדותו המנומקת תוך שבועיים מיום פרסום זה לועדה המקומית "לודים" בציון כתובתו המדוייקת.
את תוכן הבקשה אפשר לראות במשרדי הועדה ברמלה.

יורם רבי
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ובניה "לודים"

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל אביב יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור לשמוש חורג ממגורים ומחסן למשרד עו"ד בקומת הקרקע לתקופה של 5 שנים ברחוב שמריהו לוין 13 תל אביב גוש 7111 חלקה 13
תיק בנין 013–7/0342
בקשה מס' 871013

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו והתשובה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. כספי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

בנק אמריקאי ישראלי

הודעה ללקוחותינו

בנק אמריקאי ישראלי בע"מ מבקש להודיע ללקוחותיו כי, ביום 16.10.87 יחויבו חשבונותיהם בדמי ניהול פקדון ני"ע למשמרת עבור שלושת החודשים:
יולי, אוגוסט וספטמבר 1987.

נתונים מפורטים על גובה סכומי החיוב מצויים בסניפי הבנק, וכל לקוח יוכל לקבל נתונים על הסכום המדוייק שבו יחויב חשבונו, בסניף הבנק בו מתנהל פקדונו.

מה אתם עושים מחר?

אז בואו להפנינג של "לב אל לב ישראלי" הרול משעה 09.00 הליכה בכיף, מסע אופניים, ביתנים, מחולות, ותזמורות.
פרטים: טלפונים 052-916680/916179/31580/24758

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי הגליל המזרחי
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון החליטה באישור שר הפנים, לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת: תכנית מפורטת מס' 5230 שינוי לתכנית מפורטת מס' 2899 – שכונת מגורים ביסוד המעלה.
שהודעתה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3322 מיום א' בניסן התשמ"ו (10.4.86) עמוד 1881 ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
גושים: 13032, 13033, 13996.
עיקרי מטרת שינוי התכנית: הקמת שכונת מגורים ואזור צבורי פתוח, קביעת אזורים ועתודות קרקע לשמושים שונים והתווית רשת דרכים.
השינוי האמור בצורה שבו הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם תשריט המצורף אליה, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל המזרחי שכונת יוחנן בן זכאי, טבריה.
וכל המעונין רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה, צפון
תאריך: כ"ג באלול התשמ"ז
17.9.1987

עירית חיפה – משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה עיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה
טלפון מספר – 04-640775
הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי מר יונתן יצחק – לאשור תוספת בניה לבניה בשתי קומות, ברחוב פאר מס' 38 חלקה 25 בגוש 10872, תל־עמל.
הבקשה כרוכה בהקלות הבאות:
1. בליטה לפרוזדור הקדמי.
2. עודף שטח בניה מעל למותר.
אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים א', ג', ה', בין השעות: 08.00–11.30.
המעונין להגיש התנגדות לבקשה, יגישה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

אינג' ...
מהנדס העיר

בנק ישראל

חדש

הודעה על הוצאת מלווה קצר מועד

ביום 14.10.1987 תונפקנה סדרות מלווה קצר מועד לפי הפירוט הבא:

מספר הסדרה	כמות מוצעת במיליוני שקלים חדשים שווי נקוב	מועד הפריון	ימים לפריון
0228 ד'	100	10.2.88	119
0328 ה'	100	9.3.88	147

בקשות לרכישה של הסדרות תוגשנה באמצעות הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך, במחירים שיהיו נמוכים משווין הנקוב. יום המכירה הראשון בבורסה לניירות ערך יהיה יום ג', 13.10.1987 (ערך יום ד', 14.10.1987).

ביום המכירה הראשון בבורסה ימכור בנק ישראל את מלוא הסכום המוצע או חלק ממנו כפי שייקבע על ידו.

הסדרות תסחרנה בבורסה לניירות ערך ביחידות של 100 שקל חדש שווי נקוב ותפרינה על ידי בנק ישראל בשווין הנקוב (100%), בתאריך הנקוב לעיל.

התנאים המחייבים לסדרות הנ"ל פורסמו בתקנות מלווה קצר מועד (סדרות מסוג ד' רה') התשמ"ז 1987.

פרטים נוספים אצל הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך.

קבלת מודעות 24 שעות ב דחוף

מודעות משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל'
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' דחוף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול רסיית)
טל. 239952 248518

משחת השיניים
אלמקס יעילה פי 3 במניעת עששת.

תל־אביב:
הבימה – דיזנגוף 17 – 288465
קופת חולים כללית – אמסטרדם 7 – 232383
ירושלים:
ירושלים – יפו 212 – 380073
חיפה:
יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח־תקוה:
גבאי – חפץ חיים 6 – 910541
בני־ברק – רמת־גן:
הרצל – הרצל 52 רמת־גן – 722372
בת־ים:
בני בת־ים – הנביאים 3 בת־ים – 5515671

אלמקס

هكذا من الأصل

مكان من الاصل

כוכבים ולילות

פוליני עם הפילהרמונית

מאוריציו פוליני, מגדולי הפסנתרנים בימינו, יהיה שוב אורח התזמורת הפילהרמונית הישראלית, בקונצרט חגיגי מיוחד שיתקיים ב־18 באוקטובר, לציון שלושים שנה לחנוכת היכל התרבות. פוליני הופיע לראשונה בארץ עם הפילהרמונית ב־1968, בהיותו בן 26. הוא ביצע קונצ'רטו בדו מג'ור מאת מוצארט ואת הקונצ'רטו השני של שופן.

בהופעתו הקרובה בארץ ינגן את הקונצ'רטו של שומאן, שאותו השמיע לאחרונה עם הפילהרמונית בניצוח מהטה בפסטיבל זאלצבורג, במסגרת הסיור של התזמורת באירופה. עוד בקונצרט החגיגי הקרוב בהיכל התרבות: „אקדמות למועד" של נעם שריף שנוגנה על ידי התזמורת, בניצוח ליאונרד ברנשטיין, בעת חנוכת ההיכל לפני שלושים שנה והסימפוניה הראשונה של מאהלר. ינצח – **זובין מהטה**.

ישראל דליות

פעמיים חינסטרה – בתזמורת ירושלים

העונה ה־50 של התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור תיפתח מחר בניצוחו של המנצח יליד צ'ילה חואן פבלו איזקיירדו. בקונצרט הראשון בעונה תארח התזמורת גם את הצ'לנית אורורה נאטולה חינסטרה (אלמנת המלחין הארגנטיני הגדול אלברטו חינסטרה), בביקורה הראשון בישראל.

אורורה חינסטרה, ילידת ארגנטינה, תלמידה של פבלו קזאלס, פעילה כמבצעת בעיקר באירופה ובארה"ב. היא מתגוררת כיום בשווייץ ולא מכבר חזרה מסיור קונצרטים נוסף בארצות דרום אמריקה. בעלה המנוח חיבר במיוחד בשבילה כמה יצירות, ביניהן סונטות סולו ושני קונצ'רטות לצ'לו ולתזמורת שהשני מביניהם יבוצע על ידה בירושלים. חינסטרה נחשב למלחין הלאומי של ארגנטינה והושפע ישירות מהמוסיקה העממית המגוונת של ארצו.

בעונה זו ינוגן כל קונצרט בסדרה למנויים של התזמורת – שלוש פעמים, בימים ג', ד' ומוצ"ש. הקונצרט הראשון, שיכלול גם מיצירות מאהלר ופרוקופייב ישודר מאולם הנרי קראון, ב„קול המוסיקה" ביום ד' 21.10.

באביב הקרוב תצא התזמורת לסיור קונצרטים בן ארבעה שבועות בתוף המזרחי של ארה"ב, שבשיאו תנגן בקונצרט חגיגי באולם קארנגי בניו יורק, ביום העצמאות תשמ"ח, לציון מלאות ארבעים שנה לישראל.

ישראל דליות

הקאמרית – לסיור הופעות ביפאן, סקוטלנד ואנגליה

התזמורת הקאמרית הישראלית תצא, לקראת סוף החודש, לסידרי הופעות ביפאן, סקוטלנד ואנגליה. ביפאן תופיע התזמורת בעשרה קונצרטים בערים המרכזיות, בניצוחו של יואב תלמי ועם הסולנים: עמנואל גרובר, צ'לן שינגן את הקונצ'רטו לצ'לו מאת נועם שריף; מיכאל ויטנראוב – חלילן הכנרת היפאנית – היביקי קבאיאשי (הנמצאת בימים אלה בארץ ללמודי השלמה אצל הכנר חיים טאוב), שתופיע בקונצ'רטו של מנדלסון לכנור. אחד המבצעים המוסיקליים המיוחדים של התזמורת ביפאן יהיה סדרת קונצרטים לנוער לתלמידי בתי הספר ברחבי יפאן.

בסקוטלנד תופיע התזמורת (במסגרת חילופי תזמורות עם הקאמרית הסקוטית הקומדת להגיע בימים אלה לארץ) בניצוחו של יואב תלמי ועם הסולנית הישראלית ברינה קול, שתנגן את הקונצ'רטו לחלילית סופרנינו מאת ויואלדי. *כן תבצע את ה„רקויאם" מאת כרוביני – עם המקהלה הפילהרמונית הסקוטית.*

באנגליה תופיע התזמורת ב־23 באוקטובר בקונצרט חגיגי ב„קווין אליזבט הול". למחרת הקונצרט תיכנס התזמורת לאולפן ההקלטות להכנת תקליט וקומפקט דיסק מטעם חברת התקליטים האנגלית Chandos. יבוצעו יצירות מאת המלחין היהודי ארנסט בלוך, פוצ'יני וגריג.

בקונצרט הקרוב של התזמורת הקאמרית הישראלית תארח התזמורת לראשונה את המקהלה הפילהרמונית הסקוטית, בביצוע „הרקויאם" מאת כרוביני. הרקויאם יבוצע בארץ בארבעה קונצרטים ובסקוטלנד – בגלאזגו ובאדינבורג. הסולן בקונצרטים בארץ יהיה הוילן הראשון של התזמורת גד לברטוב, שיבצע „זכור" מאת פרטוש – יצירה אותה ביצע בחודש לעבר עם התזמורת, בעת ביקורה בבית הכנסת בבודפשט.

חמישיית אלברט שווייצר – החמישיית הנשפנים ממערב גרמניה, הגיעה בימים אלה לארץ ותפתח את הופעותיה מחר במסגרת מופעי „מוסיקה דה־קאמרה" ביפו העתיקה. חברי החמישייה, שנוסדה ב־1978, הם: **כריסטיאנה דימיגן** (אבוב), **אקארט היבנר** (פאגוט), **דימות שניידר** (קלרנית), **זילקה שוראק** (קרן) **ואנגלה טצלאף** (חליל). החמישייה תופיע גם ביום ה' במסגרת השבוע למוסיקה קאמרית בשרון, בכפר סבא, ביום שבת ב„מכון ון ליר" בירושלים ובימים א' וב', בסדנה שתתקיים באקדמיה למוסיקה באוניברסיטת ת"א.

במאים מספרים

שניים מאורחי פסטיבל הסרטים בחיפה מספרים על סרטיהם המוצגים בפסטיבל

ספירוס (מרצ'לו מסטרויאני), גיבור סרטו של תיאו אנגלופולוס, „בגדל הדבורים", המוקרן במסגרת פסטיבל חיפה, משיא את בתו הקטנה. עם סיום טקס הנישואין העצוב, ולאחר פרידה קשה מן הילדה שהלכה אחרי בעלה, הוא יוסע במשאית עמוסת כוורות דבורים אל תוך מסע בעקבות נקודות הכסמונות במפה, שכולן תחנות פרידה, ואל תחנתו האחרונה.

תמונת החתונה המשפחה נערכת לפחה של צילום משפחתי. הכלה הולכת בתוך הקהל, על פניה הבעה מבשרת רע. היא רואה ציפור ובבריחה עליכך. היא גילתה סימן טוב לעתידה. הקהל משתתק ועוקב אחר מהלכה בעקבות הציפור הנעלמת. היא נושאת ידיה כדי לאחוז בה, אך הציפור חומקת לבסוף. מצלמתו של אנגלופולוס אינה מתעייפת, היא תרה אחר הקהל, מלווה את פני הנערה, סובבת סביב החדר, לוכדת רק תמונות בקומפוזיציה מושלמת, והכל ב„שוט" אחד.

סגנון הצילום הנוקשה בו נקט תיאו אנגלופולוס מאז ראשית יצירתו, בסיועו של צלמו גאורגיוס ארוואניטיס, כלל „שוטים" מתמשכים ביותר, שיטת צילום התובעת תכנון דקדקני ביותר. סרטיו של אנגלופולוס היו חביבים על המבקרים, אבל לא „שברו את הקופה" בדרכם האיטית והמתמשכת. „מסע השחקנים" (1975) הוקרן בארץ בסינמטקים, העלה לתיאטרות של התפעלות מחד, ואי נחת מחזורתו של הסיגנון מאידך. „אלכסנדר הגדול" (1980) הוקרן כ„הקרנה מסחרית" בבית קולנוע תל אביבי בפני יחידי סגולה. אנגלופולוס הגיע ארצה לפתיחה, וזכה לקבלת פנים צנועה ביותר. בפסטיבל הסרטים האחרון בירושלים הוקרן „המסע לקיתירה" (1984) ושבחי הביקורת מילאו את דפי העיתונות. ב„מגדל הדבורים" (1986) הירפה קצת אנגלופולוס מסגנונו. ה„שוטים" נתקצרו, והעלילה האיטית נפתחת רק על פני שעתיים.

במפגש עתונאי שנערך עם במאי הסרטים המתארחים בפסטיבל נשאל אנגלופולוס מניין נבע הסיגנון הזה. „זה לא עניין של בחירה. זוהי צורת הכתיבה שלי", ענה. הוא סיפר כיצד צילם את ילדיו במצלמת וידאו וגילה שהוא נוקט בדיוק באותה שיטה. „הפעם ניסיתי להיות פשוט יותר. הלכתי בעיקבות שירה של ספריס. „אני רוצה שתינתן לי הזדמנות לחיות את הדברים יותר בפשטות, וללא איפור".

רוב סרטיו של אנגלופולוס (יליד 1936 ויוצר סרטים מגיל 35), עסקו במטפורות למצבה הפוליטי של יוון. הסרט האחרון עוסק בגיבורים על סף זיקנה, שעברם מרמז על פעילות פוליטית בשמאל. „אלו הן גוויות של חלום שהיה, על זה הסרט. מפגש בין גוויות החלום לבין הדור החדש שאיבד את דרכו".

סרטיו של אנגלופולוס הם סרטי מסעות. מסעו של ספירוס, גיבור „מגדל הדבורים", הוא מסע של כוורן המניח את כוורותיו בכל פעם על צלע גבעה אחרת. „ההליכה של הכוורן בעקבות הפריחה, היא מטפורה לעבודת האמן", אומר אנגלופולוס. „איסוף הצוף משול לחיפושו של האמן אחר המיטב. במילים... בתמונות... הוא תר אחר הצוף".

★

המשלחת ההונגרית שהגיעה לפסטיבל כוללת את פטר גאורדוש, שהביא את סרטו הארוך הראשון „את, אני והמהפכה", ודיולה גאזדאג, שהגיע עם „סיפור אגדה הונגרי". שני במאים אלה (הראשון יליד 1948 השני מבוגר בשנה) נאבקים בארצם בתנאי עשייה קשים. בהונגריה 100 במאי סרטים, וכל שנה מופקים רק 15־20 סרטים. „אם אני יכול להיזכר בארבעה במאים איתם אני מקיים קשרי ידידות, זה הישג לגבי תנאי תחרות שכאלה", מעיד גאורדוש.

סרטו של גאורדוש מסופר מנקודת מבטו של ילד, המספר על משפחתו החיה בבודפשט של ימי מהפכת 1956. את האפיזודות המתארות מצוקה וסבל, מתאר גאורדוש בהומור ויופי. „הקלנוע ההונגרי של עשר השנים האחרונות עוסק בשנות החמישים", מספר הבמאי, „אך רק מעטים מעיזים לדון במהפכת '56. עיסוק בנושא זה רגיש עד היום. הוא עשוי להעיד על דיעותיך לגבי המישטר הנוכחי". גאורדוש דוחה את הטענה כי גילה אומץ לב בסרטו. „מפיקת הסרט היא ממשלת הונגריה ואם יש אומץ־לב בסרט, הוא שלה. משטר שיכול לצחוק על עצמו – יש לו עוד תקוה".

אושרה שוורץ

סוף שבוע מוסיקלי בירושלים

באולם ימקא בירושלים יערכו ביום שישי ובשבת ארבעה אירועים מוסיקליים מיוחדים: קונצרט „בעיקר באך" עם התזמורת הקאמרית הקיבוצית בניצוח מנהלה המוסיקלי החדש **ליאור שמבדל** והסולנית, זמרת הסופראן **רובין וייזל־קפסוטו** ומקהלה מקומית בניצוח **אוסקר גרשנזון**. בתכנית – קנטטות מאת באך ויצירות מאת ברג וזברון; „מעבר לכנף" – קונצרט מוסבר לכל הגילים, בהנחיית הפסנתרנית הירושלמית **שושנה כהן**; קונצרט מנחה – עם „שלישיית דוד", המורכבת מהזמרת **צילה גרוסמאייר**, החלילן **שלמה תדהר** והגיטריסט **יהודה שרייר**. בחלק השני תוגש תכנית מקהלתית אקאפלה עם מקהלת הקיבוץ הארצי, בניצוח **אהרון חרל"פ**; קונצרט הסיום החגיגי במוצ"ש יוגש במתכונת „מולטו קנטבילה",שירה בהשתתפות הקהל, לכבוד פתיחת „האולפנא למוסיקה" –. קדבת חגיגה של קנ'רסים והצעות בימקא. בסיפון קנן ירושלים. ישתתפו, בין השאר, המקהלה הקבוצית הארצי והמלחין צבי אבני – כאורח של כבוד לציון יום הולדתו השישים. המארגנים ידועים לספר שכרטיס כניסה יכלול גם שתיה ועוגה בבית הקפה של ימקא וכי היוזמה החדשה באה לתרום לחיי המוסיקה בעיר גם בסופי השבוע.

ישראל דליות

„רינת" – עונה חדשה

המקהלה הלאומית „רינת" תפתח בסוף החודש את העונה החדשה בקונצרטים משותפים עם התזמורת הסימפונית חיפה בניצוח **סטנלי ספרבר** – מנצחה ומנהלה האמנותי של המקהלה. בקונצרטים, שיתקיימו בחיפה ובעירך, תשמע „רינת" קנטטה מס. 191 מאת באך ואת יצירתו של הידן „סלבה רגינה". המקהלה תמשיך לארח נגנים במסגרת תכניות „רינת מארחת" ותופיע במקומות שונים ברחבי הארץ. בפסטיבל ישראל בשנה הבאה תשתתף המקהלה בביצוע של יצירות מאת מלחינים ישראלים ובמסגרת חגיגות הארבעים למדינה הוזמנה גם לשיר בהולנד. בסוף העונה הנוכחית של הפילהרמונית הישראלית תשתתף „רינת" בביצוע האופרה „כרמן" של ביזה בהפקה בבימוי מלא בניצוח זובין מהטה.

ישראל דליות

קונצרט

באורחי „זמרי קאמרך" חזרה אלינו מקהלת מונטוורדי מהאמבורג בניצוח יורגן יורגנס. הקונצרט נערך באכסדרת מוזיאון תל־אביב ב' המצטיינת באקוסטיקה טובה מאוד והמשמשת כעת תחליף לאולם רקנאטי העובר שיפוץ.

את חלקה הראשון של תכנית המקהלה בנה יורגנס על ניגודים בזמני חיבור היצירות: שיר מתקופה מאוחרת עד למאה שלנו ושיר עתיק למרגנין, וכל שיר בשפה אחרת. בשירה זכה לחלוטין ובתרבות זמרה גבוהה. עם זאת לה הלהיבה ההופעה את המאזין, מפני שבאחידות הקטעים לא הורגשו ניגודים למרות מפעמים שונים.

בחלק השני, שכלל בין היתר שירי מקהלות מאת בארטוק ובראהמס ואפילו שירים פיקנטיים מאת דלאפיקולה ופולנק, שופר המצב. המקהלה איכזבה גם מבחינה קולית: הקולות האמצעיים היו בסדר, דווקא הטנורים אפילו מצוינים, אבל הסופרנים היו חריפים בגובה ומקרב הבסים לא נשמע בבלל צליל רווי נמוך. מוזרה היא העובדה שאמנם ניתן היה לראות שהם משקיעים עמל למען דיקציה ברורה, ובכל־זאת לא הובנו המלים עד כדי שלא תמיד עלה בידיך לזהות את השפה שבה שרו.

יהודה כהן

„עורבים" – סרטה הקצר (46 דקות) של **אילת מנחמי** – הוזמן להשתתף בפסטיבלים של מאנהיים ושיקאגו ויתחרה בהם במסגרת תחרות הסרט הקצר. „עורבים", סרטה השלישי של של אילת מנחמי בת ה־23, בוגרת „בית צבי", יוקרן בהקרנת בכורה ב־23 באוקטובר בקולנוע „לב". הסרט מספר על ארבעה בחורים שהמשותף להם הוא העדר הרצון והיכולת להתקיים. משתתפים: **גילי בן אוזיליו, דורון ברבי** (שניהם בתמונה), **איציק ניני ובועז תורג'מן** שהוא גם המעצב האמנותי של הסרט. התסריט, הבימוי והעריכה הם של אילת מנחמי.

שידורים

טלוויזיה

טלוויזיה חינוכית

09.00 טלטקסט עד כאן.
09.05 שעת כושר.
09.15 רחוב סומסום: בואו נעשה הצגה.
09.45 המכשפות הגרינגית (פרק 4): הילדים מגלים ש„בתה" של מיס אמס היא למעשה בובת שעווה. ילדה מחרה מופיעה בכפר ומחפשת את אמה, מיס בבריבנע, מיס אמס הבתה בעלמות. הילדים חושדים שהגיעה עת מפגש שלוש המכשפות.
10.10 מועד כאן: דפי טלטקסט לתג – כולל חידות לצופים בנושאות פרסים.
10.15 הרפתקאות בגן החיות: תיאור הודי החיים ומערכת היחסים המיוחדת שנרקמת בין צוות העובדים בגן החיות (פרק 4).
10.40 רובוטים: הגש לי עוגיה בבקשה, על ההישגים הטכנולוגיים בתחום הרובוטיקה.
11.10 הליכוד: עידי – הצלם קן מאריי מביא תמונות וקטעי סרטים שצילם בהוליווד לפני כ־50 שנה.
14.00 טלטקסט: עד כאן.
14.05 מגע: חומר, עיצוב – קאתי מבקרת בבית מלאכה של אמן זכוכית.
14.35 קסים קסם: השתקפויות.
14.55 נחשון: הבלש גלילש.
15.00 קשר משפחתי: סבתא וסבא אבא ואבא ושני בת ה־3 משוחחים עם זיוית אברמסון.
15.40 שעת כושר.
15.50 מאתיים: שגיות לרפוס: רפי מירע טלטקסט.
15.55 הדחון ממונטון כריסטה פרק 3 – דאנטס מציג עצמו כרוזן ממונטה כריסטו. הוא מגלה שמרצדס, אהובתו, נישאה לאחר בעת מעצרו.
17.00 עיב חדש.

טלוויזיה כללית

17.30 דובריבמבת לי, שם הפרק: „מסיבת יום הולדת".
17.55 דראגו – אוהד בראורי וסלים עבוד־אשכר הם שני ילדים בני 12, בעלי חלום אחד להיות פסנתרנים. שני ילדים, שתי ערים, שתי תרבויות ושפה מוסיקלית אחת.
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 סקירת תכניות השבוע (ערבית).
18.35 ספורט – סקירה שבועית על אירועי ספורט מן הארץ ומן העולם (ערבית).
19.30 חדשות (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 מעמד הקהל – שידור חי מהכותל המערבי. בסוכות שאחרי שנת שמיטה חל מועדו של „הקהל", שהוא התקהלות של כל העם היהודי, בישראל ובגולה, לשעה של שמחה והודיה ושל חשבון נפש. המעמד מיועד לחילוניים ולדתיים, לבעלי כל הדעות ולבני כל העדות, והוא שילוב של מנהגי שמחה לכל עם ישראל. במעמד ישתתפו: נשיא מדינת ישראל חיים הרצוג, הרבנים הראשיים אברהם שפירא ומרדכי אליהו שיקראו ב„משנה תורה", ועוד.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 קשרי משפחה: הפרק האחרון: „האח הגדול".
22.00 זה הזמן.
22.50 בולשי על הגובה – פרק מהסידרה „הוואי חמש אפס".
23.40 מבט של יום. חדשות הלילה.

ערוץ 2

19.00 עד פופ – עם אפרים שמיר חומרים מהו"ל; 20.00 תעודה 2: דיוקן – פאול בן חיים; 20.40 סוף 2.

טלוויזיה לבנונית

12.30 חיים אחרים (סידרה); 13.00 מועדון 700; 13.30 התעמלות; 14.00 ילדי ההבובות (מצויירת); 14.30 סופרבוק (מצויירת); 15.00 שובבי הסלעים (תכנית לילדים); 15.30 סרט „אוצרי הקשוחים" עם ג'יימס קובורן; 17.00 ימים מאושרים (סידרה קומית); 17.30 לורן ושירלי (סידרה קומית); 18.00 חדשות; 19.00 מבנים (בלש); 20.00 פוטבול (דנווד־קליוולנד); 22.00 מועדון 700; 22.30 חיים אחרים (סידרה).

רדיו

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – ג'מיניאני: קונצ'רטו גרוסו אופ. 3 מס' 3 (ע"ג ת"ק); מוצרט / פריבנוה: מוסיקה מתוך דון ג'ובאני בעבוד לשמינית כלי נשיפה / (ע"ג ת"ק): בוקריני: קונצ'רטו בסי במול מג'ור לצ'לו ולתזמורת (ע"ג ת"ק); אוסקר אספלה: משחקי ילדים.
09.00 קונצרט בוקר – מסע באיטליה – רספיגי: ארני רומא (ע"ג ת"ק) צ'ייקובסקי: מזכרת מפירנצה, אופ. 70 (ע"ג ת"ק); שומאן: שני שירים ונציאניים; מנדלסון: סימפוניה מס' 4 בלה מג'ור אופ. 90 „האיטלקית" (ע"ג ת"ק); סטרווינסקי: סויטה איטלקית (מתוך „פולצ'ינלה" על פי פרגולזי); ברצ'לדי: קרנבל בונציה; באך: זק לוסייה; קונצ'רטו איטלקי: שיר נפוליטני „בחזרה לסורנטו"; נינו רוטה: המוסיקה לסרט 8½.
11.57 פינת השיר – משירי יהודה הלוי.
12.00 מן הסוריטה – אלי יפה: רביעיה לכלי קשת; בטהובן: סונטה מס' 14 „אור ירח"; ביבר: סונטה הופשייה ב־סול מג'ור, לכלי קשת, אופ. 111.
13.05 בהאזנה נינוחה – ויואלדי: קונצ'רטו בלה מינור לאבוב, כלי קשת וצ'מבלה; טלמן: „עינינים אהובות" קנטטה לסופרן, לאבוב ולבסו קונטינואו; מוצארט: סונטה בלה מג'ור לפסנתר ק. 331; שוברט: שלישייה אופ. 99 לפסנתר כינור וצ'לו; פורה (בתזמור ראוול): הפוונה דולי אופ. 56.
15.00 הסברה מוסיקלית – הנודות הרגש (תכנית מס' 14).
16.00 מאולמי הקונצרטים שלנו – הפילהרמונית הישראלית: מנצח וסולן / מיונג וואן צ'ונג – מוצארט: הפתיחה לאופרה „החטיפה מן ההרמון"; מוצארט: קונצ'רטו לפסנתר ק. 488; שופן: בלרה מס' 1; דבוז'אק: סימפוניה מס' 7.
18.00 רגש על הביצוע – על אותו כמה וכמה.
19.00 בין תברים: מעולם המוסיקה – מילים על סר ארתור בליס.
20.05 אינטרלוד.
20.30 מאולמי הקונצרטים בעולם – שוברט: „סירת השעשועים של השטן", אופרת קסמים לילבריית של אוגוסט פון קוצבואה; משתתפים: ג'וזף פריצ'קה, אידית מאטוס, פול הלפרין; מקהלה וראדק אן טודרס; המקהלה והתזמורת של רדיו אוסטריה / ברונו וייל.
22.30 פעם ועוד – שוברט: פיירד הההודי (חלק ג') שבעה שירים אוזנים – באן רה כאמאי עם האנסמבל הקאמרי בן־זמבור א. ויסבורג.
23.00 מלמזי צירות – שירים של מאהלר. המוסיקה קאמבית של שנברג.

רשת א'

10.05 שירקור – מחולות ושירים ישראליים.
15.30 האוניברסיטה הפתוחה – יהדות ארצות־הברית במאה ה־20 והפעמ: יהדות ארצות־הברית נוכח השואה (ב').
16.05 גיל הביניים.

17.10 צבעי הקשת – והפעם „שירי עמים".
22.05 רדירדרמה – „מטביה החלבן" – חלק ראשון מאת שלום עליכם. משתתפים שחקני התיאטרון האידי בוורשה. שידור ביידיש עם דברי קישור בעברית.

רשת ב'

16.30 שעה קלה עם הגבעתרון.
17.05 תוצרת הארץ – שירים עבריים.
19.35 דין ודברים – ענייני חוק ומשפט.
20.05 מלם הזמירות – פזמונים מסורתיים.
22.05 מפיק ודי (ש.ש.).
22.30 שירים עבריים.
23.05 שאלה של טעם (ש.ש.).
00.15 גאו ועוד.

רשת ג'

18.06 היה היה.
20.05 קו ההתחלה – תקליטי־שדרים ראשונים.
21.05 קצת אחרת – פופ מתקדם.
23.05 הלילה הזה שירים.

גלי צה"ל

16.05 ארבע אחר הצהריים.
18.05 ספרא וסייפא – ענייני סמכות ובטחון.
19.05 שירים מכאן.
20.05 ספרים רבותי ספרים.
21.30 לילה לא שקט.
23.55 שיחות חצות – עם יהודה פרן – עורך ספרים.

צה"ל 2

19.05 רדיו רדיו.
20.05 מכבכבסיס.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הבה הזה.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר.
07.07 פרטים על התכניות.
11.57 מגישים שיר.
20.27 מגישים שיר.

רשת א'

06.00 שירותים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 חוגה.
09.05 מלודיה.
12.05 מעורב ירושלמי.
14.06 בראש צעיר.
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.00 „שמע ישראל".
06.04 סקירות מאמרי המערכת.
06.12 התעמלות בוקר.
06.52 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.

08.05 עושים עניין.
09.05 מכב הבוקר.
10.05 כל צבעי הקשת.
11.50 פינת התורעה הקטנה.
12.10 „אא בב".
12.50 מה נשמע.
13.05 בתצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
15.05 רגעי קסם.
16.05 יומן כלכלה.
16.30 על מספרים ואנשים.
17.05 שירים ושערים.
17.55 קאותי ספר.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
22.58 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'

06.11 בוחרה לאושר.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 מה כבר השעה.
10.05 דברים טובים.
11.05 שבעים מי יודע.
12.05 אהבה יומיומית.
13.05 רק ביימי חול.
14.05 לי ולך שיר והרבה.

15.05 חדש חדש ומחודש.
16.05 הצגה יומית.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 צלילי בוקר.
06.30 מוקדים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.05 בוקר טוב ישראל.
09.05 ארלה בוקר.
10.05 שעה עם אורלי יניב.
11.05 נבון לעכשיו.
13.05 אחד אחד.
14.05 דה רה מי.
15.05 שירים לחג.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.45 משולש.
18.54 הודעות לחיילים.
19.05 שירים מכאן.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש ועלא כיפק.
23.05 עשרים וארבע היום שהיה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.

שימו לב לשידורי F.M.

קולנוע

■תל־אביב

אסתר: הסורף 9.45, 7.30
אורלי: אשה מסודה 9.30, 7.15, 5.00
בית ליסין: בלוז לחופש הגדול מוצ"ש 11.15
בן־יהודה: הבלתי משוחדים 9.30, 7
גורדון: טוריסט וצעקה 9.30, 7.30
גת: המכשפות מאיסטוויק 9.50, 7
דיזנגוף 1: שם הורד 9.45, 7.15, 1.30 קרטה קיד 11.00
דיזנגוף 2: 1.30, 11 בחזרה לעתיד מוצ"ש גבר מאוהב 9.45, 7.30
דיזנגוף 3: חבורת אופני הB.M.X מוצ"ש 9.45, 7.30 שירותים אישיים
דקל: האלמנה השחורה מוצ"ש 9.30, 7.15
דרייב־אין: 7.15 היפה והחיה 9.30 בסר בלו חצות סקס
הוד: השוטר מבוורלי הילס 1.00, 11 היפה והחיה 10.45, 8.45, 6.45
הקולנוע (בית ציוני אמריקה): יומן אהבות 9.30, 7.15
חן 1: מסאל באוקס 9.50, 7.50, 5, 12.30, 10.30
חן 2: ליבו של אנגל 12.15, 7.35 קרון האמיצים 12.30, 10.30
חן 3: פגישה עיוורת 9.50, 7.35, קרוקודיל דנדי 2.30, 12.30, 10.30
חן 4: הנוכל האוהבת והמאהבת 9.55, 7.40 רוכין הוד 12.30, 10.30
חן 5: אני והחברה 9.55, 7.35 בילבי 12.30, 10.30
לב 1: המשפחה 9.50, 7.30, 4.40, 2, 11.30, מוצ"ש 9.50, 7.30
לב 2: גברים גברים... 10, 8, 5, 2, 11.30
לב 3: משפחת המלוכלכים יום ו' 1.30, גרופי החוק יום 10, 7.50 משפחת המלוכלכים 5, 2, 11.30
לב 4: חימו מלך ירושלים 9.45; 7.50, 5, 2, 11.30
לימור: מעקב חשני 9.30, 7.15
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
קילנוע קיץ במוזיאון: בית האמיצים 9.30, 7.15
מקסים: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30
סיון ואלנבי המחודש: בייבי אריזונה 9.40, 7.30, 5 זכוכית שבורה 23.45
סינמה 1: פעולת נקם 9.40, 7.30
סינמה 2: משפחת פלוהר 9.40, 7.30
סמדר: סגור לרגל שיפוצים
הסינמטק הישראלי: 7.30, אנו הגנבים 7.00 האשה ממול 9.30 שונה לגמרי
פאר: לא שם זין 9.30, 7.30, 5
פריז: לא יכולה בלי זה 9.30 7.15 11.30 שודדי הזמן
צפון: ז'אן דה פלורט 9.45, 7
שחף: הבלתי משוחדים 9.30, 7, 4.30
תמוז – רמת־אביב: הרפתקאותיו שלא יאכנו של בלוסוס בעל הביצים הענקיות 9.40, 7.30 שכרון חושים 23.45
תכלת: החנות מעבר לפינה מוצ"ש 9.50, 7.45
תל־אביב: 9.30, 7.15
החייה הישראלית: מתמי פייסון/הים הזוק 9.50, 12.00
הקוסם מארץ עוץ 4.00, 10.30

■ירושלים

אוריון: השוטר מבורלי הילס 2 מוצ"ש אי. טי. 12.30, 10.30, 9.15, 7, 4.30
אורנע: סגור
אוריון 1: פעולת נקם 9.15, 7.15 10.30 נפגש בסיבוב
אור 2: חימו מלך ירושלים 9.15, 7.15
אור 3: לא יכולה בלי זה 9.15, 7.15 / 11.15 לילה מעקב חשני
אור 4: לא שם זין 9.15, 7.15 10.30 בוקר טוט ממכב אחר / 11.15 לילה פני צלקת
אור 5: 007 באור מסוכן 7.15 רובקופ 9.15, 11.15 רכבת תחתית
אור גיל: מסאל ג'אקס 9, 6.45, 10.30 רובין הוד
בית אגרון: עוץ ליגלף לי 10.00 הקוסם מארץ עוץ 11.45 מהרוכים באהבה 2.00 ציצי ציצי בגג בגג 3.45 סיפור הפיבבים 5.45 טעם הזיים 8.15
מועדון ארוחת בוקר 10.00 חצות – שבלול
האולם הקטן בנייני האומה: סגור
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
כפיר: הבלתי משוחדים 9.15, 7.00 היפה והחיה 12.30 10.30
מיכשל: המשפחה ש 9.30, 7
סמדר: אני והחברה 9.15, 7.15
עדן: הסורף 9, 7 פייבל והחלום האמריקאי 12.30, 10.30
רון: האלמנה השחורה 9.15, 7.15 קרטה קיד 1 10.30
תיאטרון ירושלים: מותו של סוכן 9.30, 7 / דאן דה פלורט מוצ"ש 9.30, 7 יום ו' 2.00

■חיפה

אורה: השוטר מבוורלי הילס 2 9.15, 7, 4.30
אורלי: החנות מעבר לפינה 9.15, 7
אמפיתיאטרון: משפחת פלוהר 9.15, 7
ארמון: סגור
חן: פגישה עיוורת 9.15, 7
עצמון 1: רובקופ 4.30
עצמון 2: השוטר מבוורלי הילס 2 9.15, 7.15, 5.00
עצמון 3: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7, 11.00
פאר: הסורף מוצ"ש 9.15, 7, 4.30
קריאור: לא שם זין 9.30, 7.15, רון: הבלתי משוחדים ש 9.15, 7, 11.00 היפה והחיה
רב גת 1: מסאל ג'אקס 9.30, 7
קוקודיל דנדי 9.30, 7

■קריות חיפה

סביר: הסורף 9.15, 7
סביון: מסאל טאקס 9.15, 7
אורות: רובוקופ 9.15, 7
בית העם: חימו מלך ירושלים 9.15, 7
היכל: סוד ההצלחה 9.10, 7
כיאק: משפחת פלוהר 9.15, 7

■אשדוד

אסתר: רובקופ 9.30, 7.30
אשדוד: בלוז לחופש הגדול 9.30, 7.15

■אשקלון

אסתר: רובוקופ 9.30, 7.30
מאור: סוד ההצלחה 9.40, 7.30
רחל: שם הורד 9.45, 7

■באר־שבע

חן: סוד ההצלחה 9.30, 7 ושבת 11.00 עמי ותמי

■הרצליה ■רמת השרון

היכל: השוטר מבוורלי הילס 2 9.30, 7.15 בוקר 11.00 היפה והחיה
מלון דניאל: גבר מאוהב 9.30, 7.15 5.00 מתנה קיץ במלל
כוכב: פייבל והחלום האמריקאי 4.30, 11 / חנות קטנה ומטריפה 7 ימי הרדיו 9.30

■עפולה

משהורון: משה פראי 9.00

■חולון ■בת ים

ארמון: קרוקודיל דנדי 7.30 לא שם זין 9.30 ש 11.30 התפוז המכני
מגדל: מסאל באוקס 9.30, 7.15
מתנ"ס קרית שרת: ימי הרדיו 9.30, 7.15
סביר: הבלתי משוחדים 9.30, 7 / היפה והחיה בוקר 11.00

■כפר־סבא ■רעננה

עמל: שם הורד 9.30, 7
חן: לא שם זין 9.15, 7
אודיטוריום: סגור
בית ברל: הדולר ומיר 8.30

■לוד ■רמלה

אורלי: סגור
נוה זית: קרוקודיל דנדי 9.00, 7.15
אורין: סגור

■נהריה ■עכו

הוד: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15
רוק: הבינג'ה האמריקאי 3 9.30, 7.30
אודיטוריום: סגור

■נתניה

מודיעין: רישון הי מוצ"ש 9.15, 7
אסתר: היפה והחיה 11.00 השוטר מבוורלי הילס 2 9.15, 7

■קרית אונו

מרכז קהילתי: לא שם זין 9.15, 7 4.30 הישמניה הירוקה

■פתח־תקוה

שלום: בלוז לחופש הגדול 9.30, 7.30
היכל 1: השוטר מבוורלי הילס 2 10.45, 6.45 8.45
היכל 2: הבלתי משוחדים 10.30 8.30, 6.15, השוטר מבוורלי הילס 2 12.30 – 10.30
היכל 3: משפחת פלוהר 10.30, 8.30, 6.15, סופרמן 4 בוקר 12.30, 10.30, 4.00

■ראשל"צ ■רחובות

ג.ג. רון 1: השוטר מבוורלי הילס 2 12.30, 10.30, 10.45, 8.45, 6.45
ג.ג. רון 2: הבלתי משוחדים 9.30, 7, 10.30 12.30 היפה והחיה
מעוז: סגור
ראשון: הסורף

שרון: המכשפות מאיסטוויק 9.15, 7
דוד: מתחרים באהבה 5.00
אור: הסורף 9.30, 7.15

■רמת־גן וגבעתיים

ארמון: מסאל באקס 9.50, 7.30
ארמון: הסורף 9.45, 7.30
לילה: הסורף והמה 9.30, 7.15
הוד: הבלתי משוחדים 11.00 היפה והחיה הבלתי משוחדים 9.30, 7
רב גן 1: מכשפות מאיסטוויק 9.50, 7.30 שירת הרדוס 12.30 10.30
רב גן 2: הנוכל האוהבת והמאהבת 9.50, 7.30 אישבי 12.30 10.30
רב גן 3: בקצב השעון 12.15 מעקב חשני 9.45 7.30 רובין הוד 12.30, 10.30
רב גן 4: שם הורד 9.50, 7.15 קינג קונג 2 12.30 10.30
שלום: לא שם זין 9.30, 7.15

בית העם: חנות קטנה ומטריפה 7 שם הורד 9
הדר: חנות קטנה ומטריפה 5 וסוד ההצלחה 9.15, 7.15
חן: הסורף 9.15, 7.15

רכוש ספר מספרית דבר